

Bulletin

Odboru dokumentácie, analytiky a
zahraničných vzťahov

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

Odborná pomôcka pre sudcov a širokú
právnickú verejnosť

Redakcia

Redakčná rada:

JUDr. Kristína Fekiačová

JUDr. Michaela Kopaničáková

Mgr. Zuzana Körmöndi

Mgr. Patrik Marko

JUDr. Alexander Vagovics

Technická a grafická úprava:

Mgr. Juraj Oslanec

Vážené kolegyne,

vážení kolegovia,

dovoľte mi predstaviť Vám prvé vydanie Bulletinu Odboru dokumentácie, analytiky a zahraničných vzťahov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pre rok 2015.

Cieľom tejto odbornej pomôcky je priblížiť najnovšie relevantné informácie z rozhodovacej činnosti medzinárodných súdnych orgánov a vývoj významnej judikatúry pre jednotlivé oblasti práva. Obsah zahŕňa prehľady konaní prebiehajúcich na Súdnom dvore Európskej únie, ako aj na Európskom súde pre ľudské práva, ktoré priamo súvisia so Slovenskou republikou. Nechýba aktuálna judikatúra medzinárodných súdov a nové právne predpisy z oblasti európskeho práva.

Jednotlivé príspevky sú rozdelené podľa právnych oblastí týkajúcich sa občianskeho, trestného, obchodného a správneho práva, avšak vzhľadom na charakter konaní pred spomínanými medzinárodnými súdnymi orgánmi, v niektorých prípadoch dochádza k ich vzájomnému prekrývaniu.

Záverečná časť bulletinu prináša výber správ z odborných právnických podujatí, ktorých sa sudcovia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zúčastnili.

V prvej časti venovanej občianskemu právu by som rada Vašu pozornosť upriamila na vybrané rozhodnutia Súdneho dvora, ktoré sa venujú problematike práva na ochranu spotrebiteľov, pracovného a autorského práva. V rozhodnutí C-34/13 (Monika Kušionová proti SMART Capital, a. s.) Súdny dvor Európskej únie rozhodoval na podklade prejudiciálnych otázok položených Krajským súdom v Prešove o ochrane spotrebiteľa v súvislosti s výkonom záložného práva k rodinnému domu.

Pozornosť si zasluhujú tiež aktuálne návrhy na začatie prejudiciálneho konania. Vo veci C-372/14 (Provident Financial s. r. o. proti Zdeněk Sobotka) Súdny dvor Európskej únie poskytol výklad nekalých obchodných praktík podnikateľov voči spotrebiteľom pri poskytovaní spotrebiteľského úveru. Prejudiciálne konanie inicioval taktiež Krajský súd v Prešove.

V návrhu C-240/14 (Eleonore Prüller-Frey/Norbert Brodnig, Axa Versicherung AG) vnútroštátny súd položil otázku, aké nároky sú v rámci inštitútov európskeho práva priznané poškodenému pri poisťnej udalosti vzťahujúcej sa na leteckú dopravu.

Predmetom ďalšieho návrhu C-245/14 (Thomas Cook Belgium NV/Thurner Hotel GmbH) je otázka oprávnenia odporcu podať návrh na preskúmanie rozhodnutia o vydaní európskeho platobného rozkazu aj v tom prípade, ak bol platobný rozkaz síce riadne doručený, ale ho vydal nepríslušný súd.

V rámci judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva poukazujeme na dve aktuálne rozhodnutia o sťažnostiach voči Slovenskej republike. Vo veci Ďurďovič a Trančíková proti Slovenskej republike Európsky súd pre ľudské práva poukázal na rozhodovaciu prax ústavného súdu vo vzťahu k prijateľnosti ústavnej sťažnosti na porušenie práva na spravodlivé súdne konanie, v dôsledku ktorej boli sťažovatelia nútení súbežne s ústavnou sťažnosťou podať aj dovolanie ako účinný prostriedok nápravy. Avšak po odmietnutí ich dovolania Najvyšším súdom Slovenskej republiky, ústavný súd považoval ich ústavnú sťažnosť voči postupu nižších súdov za oneskorenú. Európsky súd pre ľudské práva zastáva názor, že najvhodnejší prístup k právu na súdnu ochranu v tomto smere je taký, ktorý spočíva v posúdení konania pred všeobecnými súdmi ako jedného celku a počítaní lehoty na podanie ústavnej sťažnosti až od rozhodnutia najvyššieho súdu. Vo veci Keszely proti Slovenskej republike sťažovateľ namietal neprimeranú dĺžku súdneho konania.

Posledná časť v rámci občianskeho práva je venovaná informácii o účinnosti Haagskej dohody o medzinárodnom vymáhaní výživného.

Pre oblasť trestného práva sme pre Vás vybrali najnovšiu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcu sa uplatňovania Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd vo vzťahu k právam osoby poškodenej trestnými činom. Hoci text dohovoru neobsahuje ustanovenie, ktoré by explicitne upravovalo práva osoby poškodenej trestným činom, Európsky súd pre ľudské práva sa vo svojej judikatúre dovoľáva jednotlivých článkov Dohovoru, ktoré významne ovplyvňujú jej postavenie v konaní pred vnútroštátnymi orgánmi.

Nechýba informácia aj o najnovších rozhodnutiach Európskeho súdu pre ľudské práva vo vzťahu k Slovenskej republike.

V časti vyhradenej oblasti obchodného práva sa nachádza aktuálna judikatúra, ktorá sa týka mikropodnikov, malých a stredných podnikov, náhrady škody, určenia miesta dodania tovaru a hospodárskej súťaže.

Súdny dvor rozsudkom vo veci C-110/13 (HaTeFo GmbH proti Finanzamt Haldensleben) definuje skupinu fyzických osôb konajúcich spoločne, za takú, ktorá zosúladuje svoju činnosť s cieľom ovplyvňovať obchodné rozhodnutia podnikov, čo vylučuje, aby tieto podniky mohli byť považované za hospodársky nezávislé jeden od druhého.

Náhrade škody vzniknutej meškaním letu sa venuje rozsudok C-452/13 (Germanwings GmbH proti Ronnymu Henningovi), podľa ktorého čas priletu zodpovedá okamihu, v ktorom sú otvorené aspoň jedny z dverí lietadla, kedy môžu cestujúci lietadlo opustiť a ďalej sa venovať svojim osobným, rodinným, sociálnym alebo profesijným záležitostiam.

Určenie miesta dodávky tovaru dodávateľom usadeným v inom členskom štáte ako je štát nadobúdateľa s tým, že dokončovacie práce vykoná poskytovateľ služieb v druhom členskom štáte, je predmetom rozhodnutia Súdneho dvora vo veci C-446/13 (Fonderie 2A proti Ministre de l'Économie et des Finances).

Záruky poskytnuté verejnoprávnenému podniku, ktorý vlastní mesto, v prípade ak jediný konateľ tohto podniku konal neoprávnene a porušil stanovy podniku, sú obsahom rozsudku oblasti hospodárskej súťaže vo veci C-242/13 (Commerz Nederland NV proti Havenbedrijf Rotterdam NV).

Posledné z vybraných rozhodnutí Súdneho dvora sa týka zamietnutia odvolania vo veci C-382/12 MasterCard, Inc. a iní proti Európskej komisii, podaného spoločnosťou MasterCard, kedy aj Súdny dvor dospel k záveru, že mnohostranné výmenné poplatky (CMI) uplatňované v rámci platobného systému platieb uskutočnených prostredníctvom kariet MasterCard sú v rozpore s právom hospodárskej súťaže.

Z výberu rozhodnutí Všeobecného súdu Európskej únie poukazujem na rozsudok vo veci T-425/11 Grécka republika proti Európskej komisii, ktorým tento súd zrušil rozhodnutie Komisie 2011/716/EÚ z 24. mája 2011 keďže Grécka republika ako členský štát, a to bez potreby preukázania svojho záujmu v konaní, pred súdom dokázala, že jej rozhodnutie o štátnej pomoci nie je nezlučiteľné s vnútorným trhom.

Upriamujem pozornosť aj na rozhodnutie vo veci T-68/09 (Soliver NV proti Európskej komisii) v priamom spojení s rozhodnutím spojenej veci T-56/09 a T-73/09 uverejneným v predchádzajúcom čísle bulletinu, ktorým Všeobecný súd Európskej únie zrušil rozhodnutia Komisie v časti účasti spoločnosti Soliver NV na protiprávnom karteli v rámci Európskeho hospodárskeho priestoru.

V rámci nových právnych predpisov za oblasť obchodného práva, poukazujem najmä Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 655/2014 o zavedení konania týkajúceho sa európskeho príkazu na zablokovanie účtov s cieľom uľahčiť cezhraničné vymáhanie pohľadávok v občianskych a obchodných veciach.

Posledná štvrtá časť bulletinu venovaná oblasti správneho práva začína v tomto vydaní rozsudkom C-543/12 (Michal Zeman proti Krajskému riaditeľstvu Policajného zboru v Žiline), v ktorom Súdny dvor odpovedal na predložené prejudiciálne otázky týkajúce sa výkladu Smernice Rady 91/477/EHS o kontrole získavania a vlastníctva zbraní tak, že jediná povinnosť členských štátov je vydať európsky zbrojný pas poľovníkom a športovým strelcom za účelom vykonávania práva priznaného im uvedenou smernicou. V zmysle právneho názoru Súdneho dvora Európskej únie je prísnejšia vnútroštátna právna úprava za dodržania stanovených podmienok v súlade s európskym právom.

V druhom rozsudku C-459/13 (Milica Široká proti Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky) Súdny dvor Európskej únie vyvodil záver v otázke povinného očkovania detí v zmysle Vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 585/2008 Z.z. z 10. decembra 2008, že článok 168 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ktorý sa týka jej právomoci v oblasti verejného zdravia, neukladá členským štátom nijakú povinnosť vzťahujúcu sa na očkovanie maloletých detí, ktorej by sa bolo možné dovolávať na účely preskúmania zlučiteľnosti vnútroštátnych opatrení s právom Únie. Z uvedeného dôvodu Súdny dvor Európskej únie nie je príslušný odpovedať na predložené prejudiciálne otázky.

Ďalší výber najnovšej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie z oblasti správneho práva zahŕňa výklad Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia vo veci C-333/13 (Elisabeta Dano, Florin Dano proti Jobcenter Leipzig), právny názor súdu v prípade odmietnutia preplatenia liečebných nákladov poskytnutých v inom členskom štáte v rozhodnutí C-268/13 (Elena Petru proti Casa Județeană de Asigurări de Sănătate Sibiu, Casa Națională de Asigurări de Sănătate); nevynímajúc azylovú politiku v podobe rozsudku C-138/13 (Naime Dogan proti Bundesrepublik Deutschland).

Judikatúru Súdneho dvora Európskej únie dopĺňa rozsudok C-549/13 (Bundesdruckerei GmbH proti Stadt Dortmund) z oblasti verejného obstarávania.

V aktuálnom čísle nechýba judikatúra Všeobecného súdu, ako aj predložené návrhy na začatie prejudiciálneho konania a informácie o nových právnych predpisoch Európskej únie.

Pevne verím, že informácie obsiahnuté v tomto čísle budú pre Vás zdrojom poznatkov a podnetov pre skvalitnenie našej každodennej práce.

Prajem Vám príjemné a hodnotné čítanie.

V novom roku mi dovoľte zaželať Vám a Vaším blízkym veľa zdravia, pracovných a osobných úspechov.

JUDr. Daniela Švecová
predsedníčka
Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

Obsah

Občianske právo

Súdny dvor Európskej únie	9
Vec C-34/13 Monika Kušionová proti SMART Capital, a. s.,	9
Vec C - 359/11 a C – 400/11 Alexandra Schulz proti Technische Werke Schussental GmbH und Co. KG a Josef Egbringhoff proti Stadtwerke Ahaus GmbH.....	10
Vec C-539/12 Z. J. R. Lock proti British Gas Trading Limited.....	11
Vec C-360/13 Public Relations Consultants Association Ltd proti Newspaper Licensing Agency Ltd a i.....	13
Vec C-507/12 Jessy Saint Prix proti Secretary of State for Work and Pensions	15
Vec C-58/13 a C - 59/13 Angelo Alberto Torresi (C-58/13), Pierfrancesco Torresi (C-59/13) proti Consiglio dell'Ordine degli Avvocati di Macerata	16
Aktuálne návrhy na začatie prejudiciálneho konania.....	18
Vec C-372/14 Provident Financial s. r. o. proti Zdeněk Sobotka (Slovensko).....	18
Vec C-223/14 Tecom Mican S.L./Man Diesel & Turbo SE (Španielsko)	19
Vec C-245/14 Thomas Cook Belgium NV/Thurner Hotel GmbH (Rakúsko)	19
Vec C-240/14 Eleonore Prüller-Frey/Norbert Brodnig, Axa Versicherung AG (Rakúsko).....	20
Vec C-297/14 Dr. Rüdiger Hobohm/Benedikt Kampik Ltd & Co. KG, Benedikt Aloysius Kampik, Mar Mediterraneo Werbe- und Vertriebsgesellschaft für Immobilien SL (Nemecko)	21
Európsky súd pre ľudské práva.....	21
Vec 16639/11 Ďurďovič a Trančíková proti Slovenskej republike	21
Vec 12300/12 Keszely proti Slovenskej republike	22
Nové právne predpisy	23
Účinnosť Haagskej dohody o medzinárodnom vymáhaní výživného	23

Trestné právo

Výber z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva.....	24
Vec Andrášik, Čerman, Bed'áč, Lachmann, Kocúr, Dubravický proti SR (sťažnosť č. 57984/00, 60237/00, 60242/00, 60679/00, 60680/00, 68563/01)	24
Vec Čačko proti SR (sťažnosť č. 49905/08).....	24

Vybrané rozhodnutia EŠLP vo vzťahu k Slovenskej republike z pohľadu práv poškodeného	25
Vec Mižigárová proti SR (sťažnosť č. 74832/01)	25
Vec Kontrová proti SR (sťažnosť č. 7510/04)	28
Vec Furdík proti SR (sťažnosť č. 42994/05)	29
Vec B. Č. proti SR (sťažnosť č. 11079/02)	30
Vec Hajduová proti SR (sťažnosť č. 2660/03)	31
Vec V. C. proti SR (sťažnosť č. 18968/07)	32
Vec Zubaľ proti Slovensku (sťažnosť č. 44065/06)	32
Vec Loveček proti Slovensku (sťažnosť č. 11301/03)	34

Obchodné právo

Príhovor:	35
Výber z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie	35
Vec C-110/13 HaTeFo GmbH proti Finanzamt Haldensleben	35
Vec C-452/13 Germanwings GmbH proti Ronnymu Henningovi	37
Vec C-446/13 Fonderie 2A proti Ministre de l'Économie et des Finances	40
Vec C-242/13 Commerz Nederland NV proti Havenbedrijf Rotterdam NV	41
Vec T-111/08 MasterCard, Inc. a iní proti Európskej komisii	44
Výber z judikatúry Všeobecného súdu Európskej únie	46
Vec T-425/11 Grécka republika proti Európskej komisii	46
Vec T-68/09 Soliver NV proti Európskej komisii	47
Aktuálne návrhy na začatie prejudiciálneho konania	49
Vec C-318/14 Slovenská autobusová doprava Trnava, a.s. proti Krajský úrad Olomouckého kraje - návrh na začatie prejudiciálneho konania podal Nejvyšší správní soud (Česká republika) 3. júna 2014	49
Vec C-396/14 MT Højgaard A/S a Züblin A/S/ proti Banedanmark - návrh na začatie prejudiciálneho konania podal Klagenævnet for Udbud (Dánsko) 20. augusta 2014	50
Nové právne predpisy	50
Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1198/2014 z 1. augusta 2014, ktorým sa dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 1217/2009 o vytvorení siete na zhromažďovanie účtovných údajov o príjmoch a o hospodárskej činnosti poľnohospodárskych podnikov v Európskej únii	50
Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1190/2014 z 24. októbra 2014, ktorým sa schvaľuje podstatná zmena špecifikácie názvu zapísaného do Registra chránených označení pôvodu a chránených zemepisných označení [Mantequilla de Soria (CHOP)]	51

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1144/2014 z 22. októbra 2014 o informačných a propagačných akciách týkajúcich sa poľnohospodárskych výrobkov uskutočňovaných na vnútornom trhu a v tretích krajinách a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 3/2008.....	51
Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 1141/2014 z 22. októbra 2014 o štatúte a financovaní európskych politických strán a európskych politických nadácií.....	51
Nariadenie Európskej centrálnej banky (EÚ) č. 1163/2014 z 22. októbra 2014 o poplatkoch za dohľad (ECB/2014/41)	51
Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 600/2014 z 15. mája 2014 o trhoch s finančnými nástrojmi, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 648/2012 Text s významom pre EHP	52
Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 655/2014 z 15. mája 2014 o zavedení konania týkajúceho sa európskeho príkazu na zablokovanie účtov s cieľom uľahčiť cezhraničné vymáhanie pohľadávok v občianskych a obchodných veciach	52
Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/49/EÚ zo 16. apríla 2014 o systémoch ochrany vkladov Text s významom pre EHP	52
Zhrnutie čísla	53

Správne právo

Výber z judikatúry Súdneho dvora EÚ	54
Vec C-543/12 Michal Zeman proti Krajskému riaditeľstvu Policajného zboru v Žiline.....	54
Vec – C-459/13 Milica Široká proti Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky.....	57
Vec C-333/13 Elisabeta Dano, Florin Dano proti Jobcenter Leipzig.....	59
Vec C-268/13 Elena Petru proti Casa Județeană de Asigurări de Sănătate Sibiu, Casa Națională de Asigurări de Sănătate,	62
Vec C-138/13 Naime Dogan proti Bundesrepublik Deutschland	64
Vec C-549/13 Bundesdruckerei GmbH proti Stadt Dortmund	66
Všeobecný súd Európskej únie	69
Vec 219/10 Autogrill España, SA proti Európskej komisii	69
Aktuálne návrhy na začatie prejudiciálneho konania.....	72
Vec C-362/14 Maximilian Schrems proti Data Protection Commissioner.....	72
Nové právne predpisy	72
NARIADENIE KOMISIE (EÚ) č. 1228/2014 zo 17. novembra 2014, ktorým sa povoľujú a ktorým sa zamietajú určité zdravotné tvrdenia o potravinách, ktoré odkazujú na zníženie rizika ochorenia	72
NARIADENIE RADY (EÚ) č. 1201/2014 zo 7. novembra 2014, ktorým sa s účinnosťou od 1. júla 2011, 1. júla 2012 a 1. júla 2013 upravuje sadzba príspevku do systému dôchodkového zabezpečenia úradníkov a ostatných zamestnancov Európskej únie	72

NARIADENIE KOMISIE (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy	73
Správa zo služobnej cesty	74
14. plenárne zasadnutie „Consultative Council of European Judges (CCJE)“ Štrasburg, 13. – 15. november 2013	74

Občianske právo

Súdny dvor Európskej únie

Vec C-34/13 Monika Kušionová proti SMART Capital, a. s.,

Smernica 93/13/EHS – Nekalé podmienky – Zmluva o spotrebiteľskom úvere – Článok 1 ods. 2 – Zmluvná podmienka odrážajúca záväzné zákonné ustanovenie – Pôsobnosť smernice – Článok 3 ods. 1, článok 4, článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 – Zabezpečenie pohľadávky záložným právom na nehnuteľný majetok – Možnosť výkonu tohto záložného práva predajom na dražbe – Súdne preskúmanie

Skutkový stav:

Dňa 26. februára 2009 M. Kušionová uzavrela so spoločnosťou SMART Capital spotrebiteľskú úverovú zmluvu, na základe ktorej jej bol poskytnutý úver vo výške 10 000 eur. Na zabezpečenie pohľadávky z úverovej zmluvy bolo zriadené záložné právo na nehnuteľnosť, a to rodinný dom, v ktorom žalobkyňa vo veci samej býva. Žalobkyňa vo veci samej podala na Okresný súd Humenné žalobu o neplatnosť úverovej zmluvy a zmluvy o zriadení záložného práva smerujúcu proti spoločnosti SMART Capital z dôvodu neprijateľnosti zmluvných podmienok, ktoré ju voči tejto spoločnosti zaväzujú. Uvedený prvostupňový súd úverovú zmluvu čiastočne zrušil, pričom označil niektoré zmluvné podmienky za neprijateľné. Zmluva o zriadení záložného práva bola zrušená v celom rozsahu. Proti tomuto rozsudku podali obaja účastníci konania vo veci samej odvolanie na Krajský súd v Prešove. Vnútroštátny súd sa snaží zistiť, či jedna zo zmluvných podmienok zmluvy o zriadení záložného práva, konkrétne podmienka týkajúca sa mimosúdneho výkonu záložného práva na nehnuteľnosť, ktorú spotrebiteľ poskytol ako zabezpečenie pohľadávky, má nekalú povahu, a pripomína, že uvedená podmienka veriteľovi umožňuje výkon zriadeného záložného práva bez toho, aby došlo k súdnemu preskúmaniu. V rámci tohto posúdenia však vnútroštátny súd poukázal na dodatočné výkladové ťažkosti spojené s tým, že dotknutá zmluvná podmienka vychádza z právnej normy, konkrétne z § 151j Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na to, že zmluvné podmienky, ktorých preskúmanie má vykonať vnútroštátny súd, možno kvalifikovať ako nekalé v zmysle smernice 93/13 a jedna z nich vychádza zo zákona, tento súd zastáva názor, že vyriešenie sporu vo veci samej závisí od výkladu práva Únie. Za týchto podmienok Krajský súd v Prešove rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Má sa [smernica 93/13] a [smernica 2005/29] vo svetle článku 38 [Charty] vykladať v tom zmysle, že je s nimi v rozpore právna úprava členského štátu, akou je ustanovenie § 151j ods. 1 občianskeho zákonníka v spojení s ďalšími ustanoveniami právnej úpravy dotknutej vo veci samej, ktorá umožňuje veriteľovi vymôcť plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok vykonaním záložného práva na nehnuteľný majetok spotrebiteľa bez posúdenia zmluvných podmienok súdom napriek existencii sporu v otázke, či nejde o neprijateľnú zmluvnú podmienku?

2. Bránia právne predpisy Európskej únie uvedené [v prvej otázke] použitiu takého vnútroštátneho pravidla, akým je ustanovenie § 151j ods. 1 občianskeho zákonníka v spojení s ďalšími ustanoveniami právnej úpravy dotknutej vo veci samej, ktoré umožňujú veriteľovi vymôcť plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok vykonaním záložného práva na nehnuteľnosť spotrebiteľa bez posúdenia zmluvných podmienok súdom napriek existencii sporu v otázke, či nejde o neprijateľnú zmluvnú podmienku?

Občianske právo

3. Má sa rozsudok Súdneho dvora [Simmenthal (EU:C:1978:49)] vykladať tak, že v záujme naplnenia cieľa smerníc uvedených [v prvej otázke] vo svetle článku 38 [Charty] vnútroštátny súd neuplatní vnútroštátne ustanovenia, akým je ustanovenie § 151j ods. 1 občianskeho zákonníka v spojení s ďalšími ustanoveniami právnej úpravy dotknutej vo veci samej, ktoré umožňujú veriteľovi vymôcť plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok vykonaním záložného práva na nehnuteľný majetok spotrebiteľa bez posúdenia zmluvných podmienok súdom a tak napriek existencii sporu obísť ex offio súdnu kontrolu zmluvných podmienok?

4. Má sa článok 4 [smernice 93/13] vykladať tak, že zmluvná podmienka v spotrebiteľskej zmluve, ktorú uzavrel spotrebiteľ bez zastúpenia advokátom, ktorá umožňuje veriteľovi vykonať mimosúdne záložné právo bez súdnej kontroly, je obchádzaním dôležitej zásady úniijného práva ex offio súdnej kontroly zmluvných podmienok a z tohto dôvodu je nekalá aj za stavu, že znenie takejto zmluvnej podmienky vychádza z vnútroštátneho predpisu?“

Podľa rozsudku Súdneho dvora (tretia komora) z 10. septembra 2014

1. Ustanovenia smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa majú vykladať v tom zmysle, že im neodporuje vnútroštátna právna úprava, ako je úprava dotknutá vo veci samej, umožňujúca vymôcť pohľadávku založenú na zmluvných podmienkach, ktoré sú prípadne nekalé, mimosúdnym výkonom záložného práva na nehnuteľný majetok, ktorý spotrebiteľ poskytol ako zabezpečenie pohľadávky, pokiaľ predmetná právna úprava prakticky neznemožňuje alebo nadmerne nest'ahuje ochranu práv, ktoré spotrebiteľovi priznáva táto smernica, čo overiť prináleží vnútroštátnemu súdu.

2. Článok 1 ods. 2 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že zmluvná podmienka obsiahnutá v zmluve, ktorú uzavrel predajca alebo dodávateľ so spotrebiteľom, je vylúčená z pôsobnosti tejto smernice len vtedy, ak uvedená zmluvná podmienka odráža obsah záväzného zákonného alebo regulačného ustanovenia, čo overiť prináleží vnútroštátnemu súdu.

Vec C - 359/11 a C – 400/11 Alexandra Schulz proti Technische Werke Schussental GmbH und Co. KG a Josef Egbringhoff proti Stadtwerke Ahaus GmbH

Smernice 2003/54/ES a 2003/55/ES – Ochrana spotrebiteľa – Vnútroštrh s elektrickou energiou a so zemným plynom – Vnútroštrhátna právna úprava stanovujúca obsah spotrebiteľských zmlúv, na ktoré sa vzťahuje všeobecná zásobovacia povinnosť – Cena služby jednostranne zmenená predávajúcim alebo dodávateľom – Včasné oznámenie dôvodov, podmienok a rozsahu tejto zmeny pred nadobudnutím jej účinnosti

Skutkový stav:

Pani Schulz sa pri nadobudnutí pozemku od samosprávneho združenia obcí v roku 1990 v kúpnej zmluve zaviazala, že pre budovy, ktoré na tomto pozemku postaví, bude na všetky potreby kúrenia a výroby teplej vody používať plyn ako hlavný zdroj energie a že ho bude odoberať od komunálneho podniku Weingarten (Nemecko). V roku 1991 uzavrela pani Schulz zmluvu o dodávke plynu s komunálnym podnikom Weingarten. TWS, dodávateľ zemného plynu, ktorý zabezpečuje úlohy tohto podniku, dodal uvedený plyn pani Schulzovej ako odberateľke s bežnou tarifou. V súlade s § 1 ods. 1 AVBGasV boli všeobecné podmienky zmlúv o dodávkach plynu, ktoré sú upravené v tomto nariadení, priamo zahrnuté do uvedenej zmluvy. Daná právna úprava umožňovala dodávateľovi plynu jednostranne meniť ceny plynu bez uvedenia dôvodu, podmienok a rozsahu takej zmeny, pričom však zaručovala, že zákazníci

Občianske právo

budú o tomto zvýšení tarifných cien informovaní a budú môcť od zmluvy odstúpiť. Od 1. januára 2003 do 1. januára 2007 TWS zvýšil ceny plynu celkovo štyrikrát. Pani Schulz namietala proti ročným vyúčtovaniam za roky 2005 až 2007, pričom tvrdila, že dané zvýšenia boli príliš vysoké. Amtsgericht (miestny súd), na ktorý podal TWS žalobu proti pani Schulzovej o zaplatenie súm dlžných podľa uvedených vyúčtovaní, zaviazal pani Schulzovú na zaplatenie 2 733,12 eura spolu s úrokmi z omeškania a trovami konania. Po tom, ako pani Schulz neuspela so svojím odvolaním, podala opravný prostriedok „Revision“ na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania. Keďže Bundesgerichtshof zastával názor, že rozhodnutie vo veci samej závisí od výkladu ustanovení smernice 2003/55, rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Má sa článok 3 ods. 3... smernice 2003/54... [v spojení s jej prílohou A písm. b) a/alebo c)] vykladať v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava o zmenách cien v zmluvách o dodávkach plynu s odberateľmi plynu v domácnostiach, ktorým sa dodáva plyn v rámci všeobecnej zásobovacej povinnosti (odberatelia s bežnou tarifou), spĺňa požiadavky na nevyhnutnú mieru transparentnosti, ak v nej síce nie sú uvedené dôvody, podmienky a obsah zmeny cien, avšak sa v každom prípade zaručuje, že dodávateľ plynu oznámi svojim odberateľom každé zvýšenie cien včas a odberatelia majú právo odstúpiť od zmluvy, ak nesúhlasia so zmenenými podmienkami, ktoré im boli oznámené?“

Podľa rozsudku Súdného dvora (štvrtá komora) z 23. október 2014

Článok 3 ods. 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/54/ES z 26. júna 2003 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrickou energiou a o zrušení smernice 96/92/ES v spojení s prílohou A tejto smernice a článok 3 ods. 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/55/ES z 26. júna 2003 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom, ktorou sa ruší smernica 98/30/ES v spojení s prílohou A tejto smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá určuje obsah zmlúv o dodávkach elektriny a plynu uzatvorených s odberateľmi, na ktorých sa vzťahuje všeobecná zásobovacia povinnosť, a ktorá stanovuje možnosť zmeniť tarifnú cenu týchto dodávok, ale odberateľom nezaručuje, že budú včas pred nadobudnutím účinnosti tejto zmeny informovaní o jej dôvodoch, podmienkach a rozsahu.

Vec C-539/12 Z. J. R. Lock proti British Gas Trading Limited

Sociálna politika - Organizácia pracovného času - Smernica 2003/88/ES - Právo na platenú dovolenku za kalendárny rok - Zloženie odmeny - Základná mzda a provízia podľa dosiahnutého obratu

Skutkový stav:

Pán Lock je od roku 2010 do súčasnosti zamestnaný v British Gas ako interný poradca pre predaj energie ("internal sales energy sales consultant"). Jeho úlohou je usilovať sa presvedčiť obchodných klientov, aby si zakúpili energetické produkty jeho zamestnávateľa. Jeho odmena sa skladá z dvoch hlavných zložiek. Prvou je základná mzda a druhou je provízia. Počas sporného obdobia zodpovedala základná mzda fixnej výške 1 222,50 libier šterlingov (GBP) za mesiac. Výška provízie, ktorá sa tiež vypláca mesačne, je variabilná. Vypočíta sa na základe uskutočnených predajov a nezávisí preto od odpracovaného pracovného času, ale od výsledku

Občianske právo

práce, teda od počtu a druhu nových zmlúv uzavretých spoločnosťou British Gas. Provízia sa nevypláca v čase, keď bola vykonaná práca, za ktorú vznikol nárok na províziu, ale niekoľko týždňov alebo mesiacov po uzavretí predajnej zmluvy so spoločnosťou British Gas. Pán Lock čerpal od 19. decembra 2011 do 3. januára 2012 platenú dovolenku za kalendárny rok. Počas uvedeného decembra sa jeho odmena skladala zo základnej mzdy vo výške 1 222,50 GBP a provízie, ktorú zarobil v predchádzajúcich týždňoch vo výške 2 350,31 GBP. V roku 2011 dostával pán Lock priemernú mesačnú províziu 1 912,67 GBP. Keďže pán Lock počas obdobia čerpania svojej dovolenky za kalendárny rok nevykonával nijakú prácu, počas tohto obdobia nemohol uzavrieť nové predajné zmluvy alebo pokračovať na potenciálnych predajoch. V dôsledku toho počas uvedeného obdobia nebol schopný zarobiť províziu. Vzhľadom na to, že táto okolnosť mala na príjem pána Locka počas mesiacov, ktoré nasledovali po dovolenke za kalendárny rok, nepriaznivý dosah, rozhodol sa podať na vnútroštátny súd žalobu o náhradu nevyplatennej mzdy za platenú dovolenku za kalendárny rok ("holiday pay") v súvislosti s obdobím od 19. decembra 2011 do 3. januára 2012. Za týchto podmienok Employment Tribunal, Leicester, rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

"1. V prípade, že:

- ročná odmena pracovníka pozostáva zo základnej mzdy a z platieb provízií poskytnutých na základe zmluvného nároku na províziu,
- provízia sa vypláca na základe dosiahnutého objemu predaja a zmlúv uzavretých zamestnávateľom v dôsledku práce pracovníka,
- provízia sa vypláca spätne a výška provízie vyplatennej v danom referenčnom období sa mení podľa hodnoty dosiahnutého objemu predaja a uzavretých zmlúv a času tohto predaja,
- počas dovolenky za kalendárny rok pracovník nevykonáva nijakú prácu, z ktorej by mu vyplýval nárok na tieto platby provízií, a teda nezískava za takéto obdobia províziu,
- počas obdobia vyplácania mzdy, ktoré zahŕňa obdobie čerpania dovolenky za kalendárny rok, pracovník má nárok na základnú mzdu a ďalej dostáva platby provízií založené na skôr zarobenej provízii a
- jeho priemerný príjem z provízií v priebehu roka je nižší, ako by bol v prípade, ak by nečerpal dovolenku, lebo počas obdobia čerpania dovolenky nevykonáva nijakú prácu, z ktorej by mu vyplýval nárok na platbu provízií,

vyžaduje článok 7 smernice [Rady] 93/104/ES [z 23. novembra 1993 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (Ú. v. ES L 307, s. 18; Mim. vyd. 05/002, s. 195)], zmenenej a doplnenej smernicou 2003/88..., aby členské štáty prijali opatrenia na zabezpečenie vyplácania odmeny pracovníkovi za obdobia čerpania dovolenky za kalendárny rok na základe platieb provízií, ktoré by získal počas tohto obdobia, ak by nečerpal dovolenku, ako aj jeho základnej mzdy?

2. Akými zásadami sa riadi odpoveď na [prvú] otázku...?

Občianske právo

3. Ak je odpoveď na [prvú] otázku... kladná, z akých zásad (prípadne) musia členské štáty vychádzať pri výpočte sumy, ktorá sa má vyplatiť pracovníkovi na základe provízie, ktorú by pracovník získal alebo mohol získať, ak by nečerpal dovolenku za kalendárny rok?"

Podľa rozsudku Súdneho dvora (prvá komora) z 22. mája 2014

1. Článok 7 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnym ustanoveniam a praxi, podľa ktorých pracovník, ktorého odmena sa skladá na jednej strane zo základnej mzdy a na druhej strane z provízie, ktorej výška sa vypočíta na základe zmlúv uzavretých zamestnávateľom z dôvodu predajov uskutočnených týmto pracovníkom, má nárok počas svojej platenej dovolenky za kalendárny rok iba na odmenu zloženú výlučne z jeho základnej mzdy.

2. Metódy výpočtu provízie, na ktorú má pracovník, akým je žalobca v prejednávanej veci, nárok počas svojej dovolenky za kalendárny rok, musí posúdiť vnútroštátny súd na základe pravidiel a kritérií vyplývajúcich z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie a s ohľadom na cieľ sledovaný článkom 7 smernice 2003/88.

Vec C-360/13 Public Relations Consultants Association Ltd proti Newspaper Licensing Agency Ltd a i.

Autorské práva - Informačná spoločnosť - Smernica 2001/29/ES - Článok 5 ods. 1 a 5 - Rozmnožovanie - Výnimky a obmedzenia - Vytváranie kópií internetovej stránky na obrazovke a vo vyrovnávacej pamäti pevného disku počas prehliadania internetu - Úkon dočasného rozmnožovania - Prechodný alebo náhodný úkon - Integrálna a podstatná časť technologického procesu - Oprávnené použitie - Samostatný hospodársky význam

Skutkový stav:

PRCA je organizácia združujúca odborníkov z oblasti public relations. Tí využívajú službu monitoringu médií, ktorú ponúka skupina spoločností Meltwater (ďalej len "Meltwater"), ktorá im on-line sprístupňuje správy z monitoringu novinových článkov uverejnených na internete s tým, že tieto správy sú vytvárané na základe kľúčových slov poskytnutých zákazníkmi. NLA je subjekt zriadený vydavateľmi novín zo Spojeného kráľovstva, ktorý poskytuje kolektívne licencie k obsahu novín. NLA sa domnieva, že Meltwater a jej zákazníci musia získať súhlas nositeľa autorského práva, aby mohli poskytovať, resp. prijímať službu monitoringu médií. Skupina Meltwater súhlasila s nákupom licencie k internetovej databáze. PRCA však naďalej tvrdila, že k tomu, aby zákazníci skupiny Meltwater získali monitorovacie správy on-line, nie je potrebná licencia. High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division a Court of Appeal (England & Wales), ktorým bol spor predložený, rozhodli, že k tomu, aby mohli členovia PRCA používať služby skupiny Meltwater, musia získať licenciu alebo povolenie NLA. PRCA sa proti tomuto rozhodnutiu odvolala na Supreme Court of the United Kingdom, pričom konkrétne tvrdila, že jej členovia nepotrebujú súhlas zo strany nositeľov práv, pokiaľ si iba prehliadajú monitorovacie správy na internetovej stránke skupiny Meltwater. NLA tvrdila, že k tejto činnosti je nevyhnutný súhlas nositeľov autorských práv, keďže prehliadanie internetovej stránky vedie k vzniku kópie na obrazovke počítača užívateľa (ďalej len "kópie na obrazovke") a kópie v internetovej vyrovnávacej pamäti pevného disku tohto počítača (ďalej len "kópie vo vyrovnávacej pamäti"). Tieto kópie predstavujú "rozmnožovanie" v zmysle článku 2 smernice 2001/29, ktoré nepodlieha výnimke uvedenej v článku 5 ods. 1 tejto smernice. Vnútroštátny súd uvádza, že konanie, ktoré pred ním prebieha, sa týka otázky, či

Občianske právo

užívatelia internetu, ktorí si prezerajú internetové stránky na svojich počítačoch bez toho, aby sťahovali, tlačili alebo iným spôsobom zhotovovali ich kópie, porušujú autorské práva z toho dôvodu, že na obrazovke a vo vyrovnávacej pamäti vytvárajú kópie, pokiaľ k vytváraniu takýchto kópií nemali povolenie nositeľov autorských práv. V tejto súvislosti vnútroštátny súd najprv uvádza, že pri prehliadaní internetovej stránky na počítači užívateľom, ktorý tieto stránky neukladá, vyžadujú dotknuté technologické procesy vytvorenie uvedených kópií. Kópie vo vyrovnávacej pamäti alebo na obrazovke sa vytvárajú automaticky pri prehliadaní internetu a nevyžadujú iný ľudský zásah, iba rozhodnutie navštíviť príslušnú internetovú stránku. Kópie na obrazovke a vo vyrovnávacej pamäti sa uchovávajú iba do skončenia procesov súvisiacich s používaním internetu. Vymazanie týchto kópií si nevyžaduje žiaden ľudský zásah. Dotknutý užívateľ môže kópie vo vyrovnávacej pamäti vymazať úmyselne. Ak to však nespraví, budú v rámci bežnej prevádzky počítača nahradené iným materiálom v časovom intervale, ktorý bude závisieť od kapacity a rozsahu vyrovnávacej pamäti a od načasovania používania internetu dotknutým užívateľom. Okrem toho vnútroštátny súd spresňuje, že kópia na obrazovke je podstatnou súčasťou technologického procesu, bez ktorého by nebolo možné internetovú stránku prehliadať, a zostane na obrazovke dovtedy, kým užívateľ príslušnú internetovú stránku neopustí. Internetová vyrovnávacia pamäť je charakteristickou črtou najnovšej technológie prehliadania internetu a bez nej by internet nemohol zvládnuť súčasný objem on-line dátových prenosov a nefungoval by správne. Vytváranie kópií na obrazovke a vo vyrovnávacej pamäti je tiež nevyhnutné pre správne a efektívne fungovanie technických procesov zapojených do prehliadania internetu. Nakoniec uvedený súd zdôrazňuje, že pri prezeraní internetu obvykle nie je zámerom užívateľa zhotoviť kópiu zobrazenia, iba ak by sa ju rozhodol stiahnuť alebo vytlačiť. Jeho cieľom je prezeranie obsahu vybranej internetovej stránky. Kópia na obrazovke a v internetovej vyrovnávacej pamäti sú iba vedľajším dôsledkom používania počítača na prezeranie internetovej stránky. V súvislosti s vyššie uvedenými úvahami dospel vnútroštátny súd k záveru, že kópie na obrazovke a kópie vo vyrovnávacej pamäti spĺňajú podmienky uvedené v článku 5 ods. 1 smernice 2001/29. Podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania však môže byť účelné na zabezpečenie jednotného uplatňovania práva Európskej únie na celom území Európskej únie. V tejto súvislosti spresňuje, že má pochybnosť o otázke, či sú uvedené kópie dočasné, či sú prechodné alebo náhodné a či sú integrálnou a podstatnou súčasťou technologického procesu. Naopak, podľa jeho názoru, ostatné podmienky upravené v článku 5 ods. 1 uvedenej smernice tieto kópie nutne spĺňajú. Za týchto podmienok Supreme Court of the United Kingdom rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

"V prípade, ak:

- koncový užívateľ prezerá internetovú stránku bez toho, aby sťahoval, tlačil alebo iným spôsobom zhotovoval jej kópie,

- na obrazovke a v internetovej "vyrovnávacej pamäti" na pevnom disku koncového užívateľa sa automaticky vytvoria kópie tejto internetovej stránky,

- vytváranie týchto kópií je nevyhnutné pre správne a efektívne fungovanie technických procesov zapojených do prehliadania internetu,

- kópia vytvorená na obrazovke zostáva na obrazovke dovtedy, kým koncový užívateľ príslušnú internetovú stránku neopustí, keď sa automaticky vymaže pri bežnej prevádzke počítača,

Občianske právo

- kópia vytvorená vo vyrovnávacej pamäti zostáva vo vyrovnávacej pamäti dovtedy, kým nie je nahradená iným materiálom z dôvodu opustenia internetovej stránky koncovým užívateľom, keď je automaticky vymazaná pri bežnej prevádzke počítača, a

- kópie sa uchovávajú iba dovtedy, kým sa neskončia procesy súvisiace s používaním internetu uvedené v [štvrtéj a piatej zarážke],

ide o prípady rozmnožovania, ktoré sú i) dočasné, ii) prechodné alebo náhodné a iii) sú integrálnou a podstatnou súčasťou technologického procesu v zmysle článku 5 ods. 1 smernice 2001/29/ES?"

Podľa rozsudku Súdneho dvora (štvrtá komora) z 5. júna 2014

Článok 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladiení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti sa má vykladať v tom zmysle, že kópie na obrazovke počítača užívateľa a kópie vo vyrovnávacej pamäti pevného disku tohto počítača vytvorené koncovým užívateľom pri prehliadaní internetovej stránky spĺňajú podmienky, podľa ktorých musia byť tieto kópie dočasné, musia byť prechodné alebo náhodné a musia tvoriť integrálnu a podstatnú časť technologického procesu, ako aj podmienky stanovené v článku 5 ods. 5 tejto smernice, a teda ich možno vytvárať bez súhlasu nositeľov autorských práv

Vec C-507/12 *Jessy Saint Prix proti Secretary of State for Work and Pensions*

Článok 45 ZFEÚ - Smernica 2004/38/ES - Článok 7 - Pojem „pracovník“ - Občianka Európskej únie, ktorá prestala pracovať z dôvodu telesných obmedzení v pokročilom štádiu tehotenstva a po pôrode

Skutkový stav:

Pani Saint Prix je francúzska štátna príslušníčka, ktorá prišla do Spojeného kráľovstva 10. júla 2006, kde pracovala najmä ako asistentka učiteľa od 1. septembra 2006 do 1. augusta 2007. Následne sa zapísala na Londýnskej univerzite do kurzu vedúceho k získaniu učiteľskej kvalifikácie, ktorý mala navštevovať od 17. septembra 2007 do 27. júna 2008. Počas tohto obdobia otehotnela s očakávaným termínom pôrodu 2. júna 2008. Dňa 22. januára 2008 sa pani Saint Prix zaregistrovala v pracovnej agentúre, prostredníctvom ktorej si chcela nájsť prácu na strednej škole, a 1. februára 2008 prestala navštevovať kurz na Londýnskej univerzite. Keďže pracovné miesta na strednej škole neboli voľné, prijala od agentúry ponuku práce v materských školách. Dňa 12. marca 2008, keď už takmer ukončila šiesty mesiac tehotenstva, prestala pani Saint Prix vykonávať túto pracovnú činnosť, keďže starostlivosť o deti v materskej škole už bola pre ňu príliš namáhavá. Niekoľko dní si neúspešne hľadala prácu prispôsobenú jej stupňu tehotenstva. Dňa 18. marca 2008, teda jedenásť týždňov pred očakávaným termínom pôrodu, pani Saint Prix požiadala o príspevok k príjmu. Túto žiadosť Secretary of State zamietol rozhodnutím zo 4. mája 2008, a preto podala žalobu First-tier Tribunal. Dňa 21. augusta 2008, tri mesiace po predčasnom narodení svojho dieťaťa, začala pani Saint Prix opäť pracovať. Rozhodnutím zo 4. septembra 2008 First-tier Tribunal vyhovel jej žalobe. Dňa 7. mája 2010 však Upper Tribunal vyhovel opravnému prostriedku, ktorý podal Secretary of State proti tomuto rozhodnutiu. Court of Appeal potvrdil rozhodnutie Upper Tribunal, takže pani Saint Prix podala opravný prostriedok na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania. Tento súd sa pýta, či tehotnú ženu, ktorá prestane dočasne pracovať z dôvodu svojho tehotenstva, treba považovať za "pracovníka" na účely voľného pohybu

Občianske právo

pracovníkov, ktorý je zakotvený v článku 45 ZFEÚ, a práva na pobyt, ktoré upravuje článok 7 smernice 2004/38. V tomto ohľade uvedený súd konštatuje, že ani článok 45 ZFEÚ, ani článok 7 uvedenej smernice nedefinuje pojem "pracovník". Tento súd v podstate usudzuje, že normotvorca Únie síce prijatím smernice sledoval zámer kodifikovať existujúcu právnu úpravu a judikatúru, avšak nechcel vylúčiť ďalší vývoj pojmu "pracovník" prostredníctvom posúdenia situácií, na ktoré sa nebral výslovne ohľad pri tomto prijatí. Preto by Súdny dvor mohol s prihliadnutím na osobitné okolnosti, ktoré charakterizujú tehotenstvo a obdobie bezprostredne po pôrode, rozhodnúť, že rozšíri tento pojem o tehotné ženy, ktoré prestanú pracovať počas primeraného obdobia. Za týchto okolností Supreme Court of the United Kingdom rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

"1. Má sa právo na pobyt, ktoré článok 7 smernice [2004/38] priznáva „pracovníkom“, vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje len na osoby, i) ktoré sú v pracovnom pomere, ii) ktoré sú (prínavnejšom za určitých okolností) uchádzačmi o zamestnanie alebo iii) na ktoré sa vzťahujú ustanovenia článku 7 ods. 3 [tejto smernice], alebo sa má článok [7 uvedenej smernice] vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby boli na tieto účely považované za „pracovníkov“ aj ďalšie osoby?

2. a) Ak môžu byť za „pracovníkov“ považované aj ďalšie osoby, týka sa to aj ženy, ktorá opodstatnene prestane pracovať alebo je uchádzačkou o zamestnanie z dôvodu telesných obmedzení v pokročilom štádiu tehotenstva (a po pôrode)?

b) Ak áno, má takáto žena nárok na to, aby sa na ňu vzťahovala definícia okamihu, v ktorom je opodstatnené, aby tak urobila, stanovená vnútroštátnym právom?"

Podľa rozsudku Súdneho dvora (prvá komora) z 19. júna 2014

Článok 45 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že žena, ktorá prestala pracovať alebo sa uchádzať o zamestnanie z dôvodu telesných obmedzení v pokročilom štádiu tehotenstva a po pôrode, si zachováva postavenie "pracovníka" v zmysle tohto článku, pokiaľ začne opäť pracovať alebo si nájde iné zamestnanie v primeranom časovom období po narodení svojho dieťaťa.

Vec C-58/13 a C - 59/13 Angelo Alberto Torresi (C -58/13), Pierfrancesco Torresi (C-59/13) proti Consiglio dell'Ordine degli Avvocati di Macerata

Voľný pohyb osôb – Prístup k advokátskemu povolaniu – Možnosť zamietnuť registráciu v zozname advokátskej komory štátnym príslušníkom členského štátu, ktorí získali odbornú kvalifikáciu advokáta v inom členskom štáte – Zneužitie práva

Skutkový stav:

Po získaní vysokoškolského diplomu v odbore právo v Taliansku získali Angelo Alberto Torresi a Pierfrancesco Torresi vysokoškolský diplom v odbore právo v Španielsku a boli 1. decembra 2011 zaregistrovaní ako advokáti do zoznamu Ilustre Colegio de Abogados de Santa Cruz de Tenerife (Advokátska komora v Santa Cruz de Tenerife, Španielsko). Dňa 17. marca 2012 páni Torresiovci podali na základe článku 6 legislatívneho dekrétu č. 96/2001 na radu komory v Macerate žiadosť o registráciu v osobitnej časti zoznamu advokátov týkajúcej sa advokátov, ktorí získali odborný titul v inom členskom štáte ako v Talianskej republike a sú v Talianskej republike usadení (ďalej len „usadení euroadvokáti“). Rada komory v Macerate sa v lehote tridsať dní stanovenej v článku 6 ods. 6 legislatívneho dekrétu č. 96/2001 k žiadostiam

Občianske právo

o registráciu nevyjadřila. Páni Torresiovci preto podali na Consiglio Nazionale Forense 19. a 20. apríla 2012 žaloby na účely rozhodnutia o ich žiadostiach o registráciu. Na podporu svojich žalôb uvádzajú, že požadované registrácie sú podmienené iba jednou podmienkou, ktorú vyžaduje platná právna úprava, a to predložením „dokladu o registrácii na príslušnom orgáne domovského členského štátu“, ktorým je v prejednávanej veci Španielske kráľovstvo. Consiglio Nazionale Forense sa však domnieva, že prípad, keď sa osoba, ktorá sa po získaní vysokoškolského vzdelania v odbore právo v jednom členskom štáte presunie do iného členského štátu s cieľom získať advokátsky titul, a následne sa okamžite vráti do prvého členského štátu s cieľom vykonávať v ňom odbornú činnosť, je zrejme v rozpore s cieľmi smernice 98/5 a môže predstavovať zneužitie práva. Consiglio Nazionale Forense na základe pochybností, pokiaľ ide o výklad a platnosť článku 3 smernice 98/5, a po tom, ako pripomenul, že bol Súdny dvor vyhlásený za príslušného podať návrh na začatie prejudiciálneho konania (rozsudok Gebhard, C-55/94, EU:C:1995:411), rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 3 [smernice 98/5] s ohľadom na všeobecnú zásadu zákazu zneužitia práva a článok 4 ods. 2 ZEÚ týkajúci sa rešpektovania národných identít vykladať v tom zmysle, že ukladá vnútroštátnym správny orgánom povinnosť registrácie talianskych občanov, ktorí zneužívajú právo Únie, v zozname usadených euroadvokátov a bráni vnútroštátnej praxi, ktorá týmto orgánom umožňuje zamietnuť žiadosti o registráciu v zozname usadených euroadvokátov v prípade, ak na základe objektívnych skutočností možno predpokladať, že došlo k zneužitiu práva Únie, bez toho, aby bolo dotknuté jednak dodržiavanie zásady proporcionality a zákazu diskriminácie, jednak právo žiadateľa podniknúť právne kroky v súvislosti s prípadným porušením práva usadiť sa, t. j. právo na súdne preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu?

2. Treba v prípade zápornej odpovede [na prvú otázku] považovať takto vykladaný článok 3 [smernice 98/5] za neplatný s ohľadom na článok 4 ods. 2 ZEÚ v rozsahu, v akom umožňuje obchádzanie právnych predpisov členského štátu, ktorý podmieňuje prístup k povolaniu advokáta vykonaním štátnej skúšky, pričom táto povinnosť je stanovená ústavou tohto členského štátu a predstavuje jednu zo základných zásad ochrany užívateľov odborných služieb a riadneho výkonu spravodlivosti?“

1. Článok 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/5/ES zo 16. februára 1998 o uľahčení trvalého výkonu právnického povolania v inom členskom štáte ako v tom, kde bola získaná kvalifikácia, sa má vykladať v tom zmysle, že skutočnosť, že štátny príslušník členského štátu odišiel do iného členského štátu, aby v ňom po úspešnom absolvovaní vysokoškolského štúdia získal odbornú kvalifikáciu advokáta, a následne sa vrátil do členského štátu, ktorého je štátnym príslušníkom, aby v ňom vykonával povolanie advokáta pod odborným titulom udeleným v členskom štáte, v ktorom bola táto odborná kvalifikácia získaná, nemôže predstavovať zneužívajúci postup.

2. Posúdenie druhej položenej otázky neodhalilo žiadnu skutočnosť, ktorá by mohla mať vplyv na platnosť článku 3 smernice 98/5.

Občianske právo

Aktuálne návrhy na začatie prejudiciálneho konania

Vec C-372/14 Provident Financial s. r. o. proti Zdeněk Sobotka (Slovensko)

Prejudiciálne otázky :

1. Či sa má smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES (1) z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 („smernica o nekalých obchodných praktikách“) vykladať tak, že sa za nekalú obchodnú praktiku považuje také správanie poskytovateľa spotrebiteľského úveru, ak predkladá zmluvné podmienky spotrebiteľovi tak, že vytvára formálne dojem o možnosti výberu doplnkovej služby o zabezpečení splátok úveru a v skutočnosti neprímerane vplýva na spotrebiteľa, aby doplnkovú službu prijal?
2. Či sa má smernica o nekalých obchodných praktikách vykladať tak, že za nekalú obchodnú praktiku sa považuje konanie veriteľa, ak predkladá spotrebiteľovi zmluvné podmienky takým spôsobom, že spotrebiteľovi poskytne údaj o výške ročnej percentuálnej miery nákladov (RPMN), ktorej súčasťou nie sú náklady na doplnkovú službu?
3. Či sa má smernica o nekalých obchodných praktikách vykladať tak, že za nekalú obchodnú praktiku považuje konanie veriteľa, ak na trhu so spotrebiteľskými úvermi vyžaduje od spotrebiteľov podstatne vyššiu cenu za vedľajšiu službu ako sú skutočné náklady na takúto vedľajšiu službu a či sa tak neobchádza požiadavka transparentnosti skutočných celkových nákladov na spotrebiteľský úver, ak náklady na vedľajšiu službu nie sú súčasťou RPMN?
4. Či sa smernica Rady 93/13/EHS (2) z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej smernica 93/13/EHS) má vykladať tak, že služba zabezpečenia splácania spotrebiteľského úveru, predmetom ktorej je hotovostné preberanie splátok úveru od spotrebiteľa predstavuje hlavný predmet plnenia pri spotrebiteľskom úvere?
5. Či sa má smernica Rady 87/102/EHS (3) z 22. decembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 98/7/ES (4) zo 16. februára 1998 vykladať tak, že do RPMN sa zahŕňa aj odmena za hotovostné preberanie splátok úveru alebo jej časť, ak odmena podstatne prevyšuje náklady nevyhnutné na túto vedľajšiu službu a či sa má čl. 14 tejto smernice vykladať tak, že ide o obchádzanie inštitútu RPMN, ak pri doplnkovej službe odmena podstatne prevyšuje náklady na doplnkovú službu a odmena sa nezahŕňa do RPMN?
6. Či sa má smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vykladať tak, že na naplnenie požiadavky transparentnosti vedľajšej služby, za ktorú sa platí administratívny poplatok, postačí, ak je jasná a zrozumiteľná cena tejto administratívnej služby (administratívny poplatok), aj keď predmet plnenia tejto administratívnej služby nie je určený?
7. Či sa má čl. 4 ods. 1 a 2 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vykladať tak, že samotná skutočnosť, že administratívny poplatok

Občianske právo

je zahrnutý do výpočtu RPMN bráni tomu, aby sa vykonala súdna kontrola takéhoto administratívneho poplatku na účely tejto smernice?

8. Či sa má smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vykladať tak, že samotná výška administratívneho poplatku na účely tejto smernice bráni súdnej kontrole?

9. Ak je odpoveď na otázku pod bodom 6. taká, že predmet administratívnej služby, za ktorú sa má platiť administratívny poplatok je dostatočne transparentný, či v takom prípade administrácia so všetkými možnými do úvahy prichádzajúcimi administratívnymi prácami a úkonmi predstavuje hlavný predmet spotrebiteľského úveru?

10. Či sa má čl. 4 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vykladať tak, že na účely tejto smernice má relevanciu inter alia skutočnosť, že za poplatok za vedľajšiu službu dostáva spotrebiteľ plnenie, ktoré prevažne nie je v jeho záujme, ale v záujme veriteľa spotrebiteľského úveru?

Vec C-223/14 Tecom Mican S.L./Man Diesel & Turbo SE (Španielsko)

Prejudiciálne otázky:

1. Možno za „mimosúdnu písomnosť“ v zmysle článku 16 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 1393/2007 z 13. novembra 2007 (1) považovať čisto súkromnú písomnosť bez ohľadu na to, že nebola vydaná súdnym orgánom ani verejným činiteľom?

2. Ak áno, možno za mimosúdnu písomnosť považovať akúkoľvek súkromnú písomnosť alebo musí mať táto písomnosť nejaké konkrétne vlastnosti?

3. Aj v prípade, ak by súkromná písomnosť mala také vlastnosti, môže občan Únie požiadať o doručenie písomnosti postupom upraveným v článku 16 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 1393/2007 z 13. novembra 2007, platného v súčasnosti, ak ju už doručil prostredníctvom iného orgánu verejnej moci, ktorý nie je súdnym orgánom, napríklad prostredníctvom notára?

4. Nakoniec, treba na účely článku 16 nariadenia č. 1393/2007 zohľadniť skutočnosť, že uvedená spolupráca má cezhraničný dosah a je potrebná pre správne fungovanie vnútorného trhu? Kedy treba vychádzať z toho, že spolupráca má „cezhraničný dosah a je potrebná pre správne fungovanie vnútorného trhu“?

Vec C-245/14 Thomas Cook Belgium NV/Thurner Hotel GmbH (Rakúsko)

Prejudiciálne otázky:

1. Má sa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 z 12. decembra 2006, ktorým sa zavádza európske konanie o platobnom rozkaze (ďalej len „nariadenie“) (1) vykladať v tom zmysle, že odporca je oprávnený podať návrh na preskúmanie európskeho platobného rozkazu podľa článku 20 ods. 2 nariadenia aj v tom prípade, ak mu bol platobný rozkaz síce

Občianske právo

riadne doručený, ale vydal ho nepríslušný súd na základe informácií o právomoci/príslušnosti súdu uvedených v tlačive návrhu?

2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku: Ide o výnimočné okolnosti v zmysle článku 20 ods. 2 nariadenia podľa odôvodnenia 25 oznámenia Európskej komisie 2004/0055 zo 7. februára 2006 aj v tom prípade, ak bol európsky platobný rozkaz vydaný na základe informácií uvedených v tlačive návrhu, ktoré sa následne môžu ukázať ako nesprávne, najmä ak sa nimi riadi právomoc súdu?

Vec C-240/14 Eleonore Prüller-Frey/Norbert Brodnig, Axa Versicherung AG (Rakúsko)

Prejudiciálne otázky:

Majú sa článok 2 ods. 1 písm. a) a písm. c) nariadenia Rady (ES) č. 2027/97 z 9. októbra 1997 o zodpovednosti leteckého dopravcu v prípade nehôd¹, článok 3 písm. c) a g) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 785/2004 z 21. apríla 2004 o požiadavkách na poistenie leteckých dopravcov a prevádzkovateľov lietadiel², ako aj článok 1 ods. 1 Dohovoru o zjednotení niektorých pravidiel pre medzinárodnú leteckú dopravu³, ktorý bol podpísaný v Montreale 28. mája 1999, vykladať v tom zmysle, že právo na náhradu škody v prípade poškodenej,

- ktorá bola cestujúcou v lietadle, ktorého miesto odletu a priletu sa nachádzalo na tom istom mieste jedného členského štátu,
- a ktorú pilot prepravoval bezplatne,
- s cieľom pozrieť si z výšky nehnuteľnosť, ktorá bola predmetom plánovaného obchodu, a
- a ktorá pri páde lietadla utrpela fyzické zranenie,

treba posudzovať výlučne podľa článku 17 Montrealského dohovoru a vnútroštátne právo sa neuplatní?

V prípade kladnej odpovede na prvú otázku:

Majú sa článok 33 Montrealského dohovoru a článok 67 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach⁴ vykladať v tom zmysle, že právomoc prejednávať a rozhodovať o nárokoch na náhradu škody, ktoré sú uvedené v prvej otázke, treba posúdiť výlučne podľa článku 33 Montrealského dohovoru? V prípade kladnej odpovede na prvú otázku: Majú sa článok 29 Montrealského dohovoru a článok 18 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 z 11. júla 2007 o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky vykladať v tom zmysle, že bránia takým vnútroštátnym pravidlám, ktoré priznávajú poškodenému uvedenému v prvej otázke oprávnenie podať priamu žalobu proti poisťovateľovi zodpovednosti pôvodcu škody? V prípade zápornej odpovede na prvú otázku: Majú sa článok 7 ods. 1 písm. f) Druhej smernice Rady z 22. júna 1988 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení, týkajúcich sa priameho poistenia s výnimkou životného poistenia, na uľahčenie účinného

Občianske právo

vykonávania slobody poskytovať služby a o zmene a doplnení smernice 73/239/EHS a článok 18 nariadenia Rím II vykladať v tom zmysle, že podmienky priamej žaloby, ktorú podala poškodená uvedená v prvej otázke proti poisťovateľovi zodpovednosti pôvodcu škody, treba posúdiť podľa právnej úpravy tretieho štátu, ak – právny poriadok, ktorý treba uplatniť podľa povahy deliktu, upravuje priamu žalobu vo svojom zákone o poistných zmluvách, – zmluvné strany poistnej zmluvy uskutočnia voľbu práva v prospech právneho poriadku tretieho štátu, – podľa ktorého sa uplatní právo toho štátu, v ktorom má poisťovateľ svoje sídlo, a – právny poriadok tohto členského štátu upravuje priamu žalobu aj vo svojom zákone o poistných zmluvách?

Vec C-297/14 Dr. Rüdiger Hobohm/Benedikt Kampik Ltd & Co. KG, Benedikt Aloysius Kampik, Mar Mediterraneo Werbe- und Vertriebsgesellschaft für Immobilien SL (Nemecko)

Prejudiciálna otázka

Môže spotrebiteľ podľa článku 15 ods. 1 písm. c) druhej alternatívy v spojení s článkom 16 ods. 1 druhou alternatívou nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 [\(1\)](#) z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach na súde členského štátu, v ktorom má bydlisko, podať žalobu proti svojmu zmluvnému partnerovi, ktorý obchoduje alebo podniká v inom členskom štáte Európskej únie, keď zmluva, ktorá je základom žaloby, síce priamo nespadá do oblasti činnosti zmluvného partnera smerujúcej do štátu, v ktorom má spotrebiteľ bydlisko, ale slúži na dosiahnutie hospodárskeho úspechu, o ktorého dosiahnutie ide podľa zmluvy, ktorú zmluvné strany predtým uzatvorili a už ju aj zrealizovali a ktorá spadá do pôsobnosti vyššie citovaných ustanovení?

Európsky súd pre ľudské práva

Vec 16639/11 Ďurďovič a Trančíková proti Slovenskej republike

Európsky súd pre ľudské práva 7. októbra 2014 vyhlásil rozsudok v prípade Ďurďovič a Trančíková proti Slovenskej republike.

Sťažovatelia žalovali Slovenskú republiku najmä pre porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, konkrétne práva na spravodlivé súdne konanie. Sťažovatelia v roku 1997 podali žalobu o určenie, že nehnuteľný majetok je v ich bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, a teda nemá byť zahrnutý do konkurznej podstaty. V roku 2006 Okresný súd Stará Ľubovňa žalobu zamietol a v roku 2008 Krajský súd v Prešove potvrdil prvostupňový rozsudok. Sťažovatelia podali dovolanie, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky v novembri 2009 odmietol pre neprípustnosť. V marci 2010 sťažovatelia podali ústavnú sťažnosť. V septembri 2010 Ústavný súd Slovenskej republiky sťažnosť odmietol z dôvodu, že vo vzťahu k rozhodnutiam a postupu okresného súdu a krajského súdu už nemal právomoc konať a v postupe najvyššieho súdu nezistil žiadnu svojvoľnosť.

Európsky súd pre ľudské práva vo svojom rozsudku poukázal na rozhodovaciu prax ústavného súdu vo vzťahu k prijateľnosti sťažností na porušenie práva na spravodlivé súdne konanie, v

Občianske právo

dôsledku ktorej boli sťažovatelia nútení súbežne s ústavnou sťažnosťou podať aj dovolanie ako účinný prostriedok nápravy, avšak po odmietnutí ich dovolania bola ústavná sťažnosť voči postupu nižších súdov odmietaná ako podaná oneskorene. Vláda poukázala na to, že ústavný súd sa napokon ustálil na právnom názore, že v takom prípade má byť ústavná sťažnosť odmietnutá ako predčasne podaná, keďže ešte prebieha dovolacie konanie, avšak sťažovateľom ostáva pre účely podania novej ústavnej sťažnosti zachovaná lehota na jej podanie voči postupu prvostupňového aj odvolacieho súdu aj v prípade, ak bude dovolanie odmietnuté pre neprípustnosť. Tvrdila však, že v prípade pána Ďurďoviča a pani Trančíkovej bola situácia odlišná, keďže ústavnú sťažnosť podali až po tom, ako najvyšší súd ich dovolanie odmietol, a teda im nemohla byť zachovaná lehota na podanie sťažnosti aj voči postupu nižších súdov. Európsky súd pre ľudské práva konštatoval, že už v nedávnom rozsudku v prípade Franek proti Slovenskej republike uviedol, že z hľadiska práva na prístup k súdu považuje za najvhodnejší taký prístup, aký sa objavil aj v niektorých ojedinelých rozhodnutiach ústavného súdu a ktorý spočíval v posúdení konania pred všeobecnými súdmi ako jedného celku a počítania lehoty na podanie ústavnej sťažnosti až od rozhodnutia najvyššieho súdu. Osobitne by bol takýto prístup vhodný v prípadoch, ako je tento, keď dovolateľ uvádza také argumenty, ktoré Občiansky súdny poriadok zaraďuje medzi dovolacie dôvody a prípustnosť dovolania za osobitných okolností prípadu závisí od posúdenia najvyšším súdom. Európsky súd pre ľudské práva ďalej uviedol, že ústavný súd svojim postupom v tomto prípade vylúčil preskúmanie tých tvrdení sťažovateľov, ktoré sa týkali údajného nespravodlivého posúdenia veci prvostupňovým a odvolacím súdom. V dôsledku toho došlo k porušeniu práva sťažovateľov na prístup k súdu, zaručeného článkom 6 ods. 1 Dohovoru.

Pokiaľ ide o otázku spravodlivého zadost'učinenia, sťažovatelia nepredložili Európskemu súdu pre ľudské práva svoje nároky, súd preto žiadne odškodnenie nepriznal.¹

Vec 12300/12 Keszely proti Slovenskej republike

Dňa 14. októbra 2014 vyhlásil Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) rozsudok v prípade Keszely proti Slovenskej republike.

Sťažovateľ, Vojtech Keszely, pred ESLP namietal podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) porušenie svojho práva na prerokovanie veci v primeranej lehote v dôsledku neprimeranej dĺžky konania o nároku na náhradu škody. Konanie sa začalo v roku 1994, kedy sťažovateľ podal na vtedajšom Obvodnom súde Bratislava I. žalobu proti jeho zmluvnej banke; vec bola následne postúpená Krajskému súdu v Bratislave a konanie prebiehalo opakovane aj pred Najvyšším súdom SR, ktorý v júni 2014 vo veci rozhodol. Počas trvania konania sťažovateľ namietal jeho neprimeranú dĺžku trikrát na Ústavnom súde SR, z toho dvakrát úspešne. V roku 2003 mu Ústavný súd SR priznal finančné zadost'učinenie vo výške 50 000 Sk a v roku 2005 vo výške 20 000 Sk. V oboch rozhodnutiach nariadil Ústavný súd SR Krajskému súdu v Bratislave konať bez zbytočných prieťahov. Domnieval sa, že prípad nie je skutkovo ani právne zložitý a preto považoval dĺžku konania za celkom zrejme neprimeranú. Sťažovateľ sa následne, v roku 2005, obrátil so sťažnosťou na prieťahy v konaní aj na ESLP. Vzhľadom na predchádzajúce nálezy Ústavného súdu SR konštatujúce prieťahy v konaní a vzhľadom na ustálenú judikatúru ESLP, ktorý v

¹ <https://www.justice.gov.sk/Stranky/aktualitadetail.aspx?announcementID=1889>

Občianske právo

porovnateľných prípadoch vyžaduje vyššie sumy finančného zadost'učinenia ako tie, ktoré priznal sťažovateľovi Ústavný súd SR, uzatvorila vláda SR so sťažovateľom v roku 2007 zmier a vyplatila mu sumu primeranej náhrady, ktorej výšku (2 300 EUR) navrhol ESLP.

V roku 2012 sa sťažovateľ opäť obrátil na ESLP so sťažnosťou na priet'ahy v danom konaní, pričom tento krát požiadaval o vyhlásenie rozsudku a ESLP mu vyhovel. V rozsudku zo 14. októbra 2014 ESLP konštatoval, že od uzatvorenia zmieru ubehlo ďalších sedem rokov. Mal za to, že toto obdobie nezodpovedá požiadavke na primeranú dĺžku súdneho konania a rozhodol o porušení článku 6 ods. 1 Dohovoru. Sťažovateľovi priznal ako odškodnenie 3 500 eur z titulu nemajetkovej ujmy a 300 eur ako náhradu trov konania a výdavkov.²

Nové právne predpisy

Účinnosť Haagskej dohody o medzinárodnom vymáhaní výživného

Od 1. augusta 2014 je v štátoch Európskej únie účinný Haagsky dohovor o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a ďalších druhov vyživovacích povinností vyplývajúcich z rodinných vzťahov. Okrem štátov EU je Dohovor zatiaľ účinný v Albánsku, Bosne a Hercegovine, Nórsku a na Ukrajine. Cieľom Dohovoru, uzavretého v roku 2007, je efektívne cezhraničné vymáhanie výživného pre neplnoleté deti a iných foriem výživného, pričom upravuje najmä pravidlá týkajúce sa spolupráce orgánov zmluvných štátov, otázky uznania a výkonu rozhodnutí o vyživovacích povinnostiach. Vo vzťahu k problematike uznania výkonu rozhodnutia je bez pochybnosti zaujímavou otázkou vzťah Dohovoru a únijných právnych nástrojov, najmä nariadenia č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti. Túto problematiku Dohovor explicitne rieši vo svojom článku 51 ODS. 4, pričom ustanovuje, že Dohovorom nie je dotknuté uplatňovanie právnych nástrojov organizácie Regionálnej hospodárskej Integrácie. Ak však ide o uznávanie alebo výkon rozhodnutia medzi členskými štátmi organizácie, nie sú Dohovorom dotknuté pravidlá organizácie prijaté pred alebo po uzavretí Dohovoru.

² <https://www.justice.gov.sk/Stranky/aktualitadetail.aspx?announcementID=1890>

Trestné právo

Výber z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva

Vec Andrášik, Čerman, Bed'ač, Lachmann, Kocúr, Dubravický proti SR (sťažnosť č. 57984/00, 60237/00, 60242/00, 60679/00, 60680/00, 68563/01)

Sťažovatelia boli súdmi Slovenskej republiky odsúdení za vraždu medicčky Cervanovej z roku 1976. V konaní pred EŠLP namietali, že v trestnom konaní, ktoré sa začalo v roku 1976 a definitívne skončilo v roku 2009, došlo k porušeniu práva na spravodlivé konanie. Podľa nich vnútroštátne súdy nepripustili všetky relevantné dôkazy (najmä svedecké výpovede získané tesne po skutku a uložené v archívoch ministerstva vnútra a znalecký posudok z roku 2004). Napriek príkazu federálneho najvyššieho súdu, ktorý v roku 1990 zrušil pôvodný odsudzujúci rozsudok a vec vrátil Krajskému súdu v Bratislave na nové konanie, neboli zistené všetky skutkové okolnosti a rozhodnutie súdov bolo svojvoľné. V trestnom konaní nebol podľa sťažovateľov dodržaný princíp rovnosti zbrani, kontradiktórnosti konania a právo na obhajobu.

EŠLP vo svojom rozhodnutí konštatoval, že nemá právomoc zaoberať sa tou časťou trestného konania, ktorá bola pred rokom 1992, kedy vo vzťahu k bývalej ČSFR nadobudol účinnosť Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Tieto skutočnosti môžu byť zohľadnené v rozsahu, v akom sa podpísali pod vznik neskoršej situácie alebo môžu byť relevantné pre jej pochopenie. Hoci vnútroštátne súdy mali v novom konaní napraviť nedostatky, ktoré im v zrušujúcom rozhodnutí z roku 1990 vytkol federálny najvyšší súd, z objektívnych dôvodov už niektoré dôkazy nebolo možné vykonať (uplynutie času, smrť svedkov). Uvedené podľa EŠLP samo osebe nepredstavuje porušenie práva na spravodlivý proces, keďže podstatné je posúdenie konania ako celku. Sťažovatelia mali podľa Súdu v priebehu trestného konania možnosť predložiť svoje argumenty vrátane kópií dokumentov, na ktoré sa odvolávajú, vrátane znaleckého posudku. Odvolací súd vyhodnotil tieto dôkazy ako nadbytočné, pričom dovolací súd aj ústavný súd nepovažovali závery odvolacieho súdu za porušenie práv sťažovateľov. Keďže nie je úlohou EŠLP, aby hodnotil dôkazy a vnútroštátne súdy zdôvodnili, prečo odmietli vykonať ďalšie dôkazy, Súd nepovažoval postup vnútroštátnych súdov za porušenie práva na obhajobu. Trestné konanie bolo podľa Súdu kontradiktórne, sťažovatelia mali možnosť predložiť svoje argumenty vrátane vyjadrenia sa k vykonávaným dôkazom. Vnútroštátne súdy zrozumiteľne vysvetlili, ktoré skutočnosti považovali za preukázané a dôvody, pre ktoré neakceptovali tvrdenia sťažovateľov. Tieto závery nie sú podľa EŠLP svojvoľné. Z tohto dôvodu námietky sťažovateľov označil ako zjavne nepodložené a sťažnosti ako celok vyhlásil za neprijateľné.

Vec Čačko proti SR (sťažnosť č. 49905/08)

EŠLP 22. júla 2014 vyhlásil rozsudok v prospech Slovenskej republiky vo veci sťažovateľa Čačka, ktorý namietal porušenie článkov 3, 5, 6, 8, 13, 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj článku 2 Protokolu č. 7 k Dohovoru. Namietal, že uložením trestu odňatia slobody na doživotie s vylúčením možnosti podmienenečného prepustenia bol porušený článok 3 Dohovoru. Tým, že listom sudcu Ústavného súdu bola jeho sťažnosť odložená podľa článku 127 Ústavy bez ďalšieho procesného postupu z dôvodu, že nespĺňala formálne požiadavky na podanie ústavnej sťažnosti, nemal v rozpore s článkom 13 účinný prostriedok nápravy.

Trestné právo

ESLP sa nestotožnil s argumentáciou vlády SR, že sťažovateľ nerešpektovaním formálnych požiadaviek na podanie ústavnej sťažnosti náležite nevyčerpal všetky vnútroštátne prostriedky nápravy. V tomto smere Súd konštatoval, že sťažovateľ urobil všetko, čo sa od neho očakávalo. Zdôraznil, že v čase odloženia jeho podania ústavným súdom bez ďalšieho procesného postupu už uplynula dvojmesačná lehota na podanie ústavnej sťažnosti, pričom ústavný súd sa vôbec nezaoberal jeho žiadosťou o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ani mu neposkytol žiadnu lehotu na odstránenie nedostatkov jeho podania.

K podstate sťažnosti ESLP uviedol, že v kontexte skutkových okolností prípadu nedošlo k porušeniu práv sťažovateľa podľa článku 3 Dohovoru. Súd vzal do úvahy, že od 1. januára 2010, v relatívne krátkom čase po odsúdení sťažovateľa a po podaní jeho sťažnosti, sa zmenila jeho situácia v tom, že s účinnosťou od toho dňa došlo na Slovensku k novelizácii relevantných ustanovení Trestného zákona zákonom č. 576/2009 Z. z., ktorý zakotvil možnosť podmieneného prepustenia z uloženého doživotného trestu odňatia slobody po odpykaní 25 rokov trestu, pričom táto právna úprava sa vzťahuje aj na prípad sťažovateľa. Za daných okolností dospel ESLP k záveru, že vnútroštátne právo poskytuje sťažovateľovi možnosť súdneho preskúmania uloženého trestu odňatia slobody na doživotie, pričom tento mechanizmus spĺňa kritériá stanovené judikatúrou Súdu. Prihliadol aj na to, že sťažovateľ sa počas podstatnej časti obdobia pokúšal domôcť nápravy pred vnútroštátnymi súdmi prostredníctvom dovolania a ústavnej sťažnosti. Podľa Súdu nedošlo ani k porušeniu článku 13 Dohovoru v kontexte s článkom 3. Zvyšné námietky sťažovateľa boli odmietnuté z dôvodu zjavnej nepodloženosti.

Vybrané rozhodnutia ESLP vo vzťahu k Slovenskej republike z pohľadu práv poškodeného

PRÁVO NA ŽIVOT (článok 2 Dohovoru)

1. Právo každého na život je chránené zákonom. Nikoho nemožno úmyselne zbaviť života s výnimkou výkonu súdom uloženého trestu nasledujúceho po odsúdení za spáchanie trestného činu, pre ktorý zákon ukladá tento trest.

2. Zbavenie života sa nepovažuje za spôsobené v rozpore s týmto článkom, ak vyplýva z použitia sily, ktoré je bezpodmienečne nevyhnutné pri:

- a) obrane osoby proti nezákonnému násiliu;
- b) vykonávaní zákonného zatknutia alebo zabránení úteku osoby zákonne zadržanej;
- c) zákonnom potlačení nepokojov alebo vzbury.

Vec Mižigárová proti SR (sťažnosť č. 74832/01)

Sťažovateľka podľa článku 2 Dohovoru namietala porušenie práva na život v dôsledku toho, že jej manžel zomrel na následky smrteľného zranenia, ktoré utrpel v priebehu policajného predvedenia, a že slovenské orgány neuskutočnili dôkladné a skutočné vyšetrovanie okolností jeho smrti. Podľa článku 3 Dohovoru sa tiež sťažovala na zle zaobchádzanie s jej manželom počas policajného predvedenia a nedostatočné vyšetrovanie vo vzťahu k tomuto

Trestné právo

zaobchádzaniu. Sťažovateľka ďalej tvrdila, že vo vzťahu k jej sťažnostiam podľa článkov 2 a 3 nemala účinný prostriedok nápravy v zmysle článku 13 Dohovoru. Nakoniec namietala, že jej práva a práva jej zosnulého manžela podľa článkov 2, 3 a 13 Dohovoru v spojení s článkom 14 boli porušené z dôvodu etnickej príslušnosti.

Skutkové okolnosti:

12. augusta 1999 približne medzi 20.00 hod. a 20.30 hod. bol políciou zadržaný manžel sťažovateľky spolu s ďalšou osobou pre podozrenie z krádeže bicyklov, na ktorých jazdili. Boli predvedení na Obvodné oddelenie Policajného zboru Poprad, pričom boli použité aj donucovacie prostriedky. V čase zadržania bol manžel sťažovateľky (pán Šarišský) v dobrom zdravotnom stave. Potom, ako ho vypočuli štyria policajti, bol odvedený do inej miestnosti za účelom ďalšieho výsluchu policajtom, ktorý bol mimo služby a s ktorým sa už pred tým stretol, poručíkom F. Počas výsluchu došlo k postreleniu sťažovateľkinho manžela do brucha. Zraneniu podľahol o štyri dni neskôr v nemocnici. 29. mája 2000 podala prokurátorka proti poručíkovi F. obžalobu pre trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1 a 2 Trestného zákona, ku ktorému došlo v dôsledku toho, že nedbanlivosťou porušil dôležitú povinnosť vyplývajúcu z jeho zamestnania. V obžalobe bolo okrem iného uvedené, že pri vyšetřovacom pokuse zo 4. mája 2000 bolo preukázané, že výpoveď poručíka F., podľa ktorej mal zbraň v puzdre, ktoré zakrývala košeľ, nebola pravdivá, pretože ak by tomu bolo tak, manžel sťažovateľky by nemohol vytiahnuť z neho zbraň. Sudca Okresného súdu Poprad 18. októbra 2000 vydal podľa § 314e Trestného poriadku trestný rozkaz, ktorým uznal poručíka F. vinným z trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1 a 2 Trestného zákona. V trestnom rozkaze bolo uvedené, že podľa príslušných predpisov si nezabezpečil zbraň, v dôsledku čoho manžel sťažovateľky zbraň vytiahol z puzdra a spôsobil si ňou smrteľné zranenia. Teda nedbanlivosťou porušil dôležitú povinnosť vyplývajúcu z jeho zamestnania. Poručík F. bol odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 1 roka, ktorý mu bol podmienene odložený na skúšobnú dobu dva a pol roka. Ani prokurátor, ani poručík F. nepodali proti trestnému rozkazu odpor, čím nadobudol právoplatnosť. 23. januára 2001 spáchal poručík F. samovraždu.

ESLP v rozsudku zo 14. decembra 2010 vo vzťahu k podstate sťažnosti konštatoval, že došlo k porušeniu článku 2 Dohovoru. V tomto ohľade Súd uviedol, že aj ak manžel sťažovateľky spáchal samovraždu spôsobom, aký opísali vnútroštátne orgány, tieto porušili svoju povinnosť uskutočniť primerané opatrenia na ochranu jeho zdravia a telesnej integrity počas policajného zadržania. Okolnosti prípadu neodôvodňovali, aby službukonajúci policajt mal pri sebe zbraň počas výsluchu sťažovateľkinho manžela, ktorý bol podozrivý z krádeže bicyklov. Ďalej poukázal na to, že vnútroštátna právna úprava, účinná v danom čase, vyžadovala, aby si policajti zabezpečili služobnú zbraň s cieľom vylúčiť akékoľvek „neželateľné“ následky. Vzhľadom na to, že dotknuté orgány tak nepostupovali, Súd konštatoval, že došlo k porušeniu článku 2 Dohovoru v jeho hmotnej časti.

Pokiaľ ide procesnú časť článku 2 Dohovoru, t. j. vyšetřovanie okolností smrti manžela sťažovateľky, Súd dospel k záveru, že nebolo dostatočne nezávislé. Nad vyšetřovaním dohliadali pracovníci sekcie kontroly a inšpekčnej služby ministerstva vnútra. Súd uviedol, že títo pracovníci boli podriadení ministerstvu vnútra. Aj keby sa Súd domnieval, že títo pracovníci boli dostatočne nezávislí na účely článku 2 Dohovoru, je podľa neho poľutovaniahodné, že začali svoje vyšetřovanie až 13. augusta 1999, kedy pracovníčka vypočúvala zraneného pána Šariškého v nemocnici. Vyšetřovacia skupina, ktorá bola vytvorená hneď po postrelení, sa skladala z policajtov z Popradu, čo bol okres, ku ktorému prináležal poručík F. Títo policajti uskutočnili počiatočné forenzné preskúmanie miesta činu a aj po tom, čo prípad prevzali pracovníci sekcie kontroly a inšpekčnej služby, boli naďalej

Trestné právo

zúčastnení na vyšetrovaní. Zo zápisnice o vyšetrovacom pokuse uskutočnenom 4. mája 2000 je zrejmé, že technici vykonávajúci pokus boli z Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Poprade. Súd síce uznal, že miestna polícia nemôže zostať pasívna do príchodu nezávislých vyšetrovateľov, ale za absencie osobitných okolností okamžité konanie miestnej polície by malo byť obmedzené na zabezpečenie inkriminovaného miesta. V predmetnom prípade vyšetrovacia skupina ohliadla miesto činu, fotograficky ho zdokumentovala, zabezpečila odtlačky prstov, balistické, biologické stopy a vecné dôkazy. Keďže nemali potrebné technické vybavenie na odobratie povýstrelových splodín z rúk poručíka F., umožnili mu vrátiť sa domov. Hoci uviedli, že bol pod stálym policajným dozorom, neposkytli žiadne detaily o identite alebo rozsahu dozoru. Vzhľadom k tomu, že pracovníci sekcie kontroly a inšpekčnej služby ministerstva vnútra prišli až nasledujúci deň, predpokladá sa, že policajt bol tiež z okresu Poprad. Súd si tiež všimol, že technik z tohto okresu bol naďalej účastný vyšetrovania predovšetkým pri vyšetrovacom pokuse 4. mája 2000. Jeho účasť minimalizuje zdanie nezávislosti vyšetrovania a uvedené nemôže byť napravené následnou účasťou sekcie kontroly a inšpekčnej služby. Súd preto dospel k záveru, že vyšetrovanie nebolo dostatočne nezávislé.

Vážnym nedostatkom týkajúcim sa smrti pána Šarišského bola skutočnosť, že vyšetrovatelia nevenovali náležitú pozornosť tvrdeniu pána Šarišského, že sa postrelil potom, ako mu poručík F. podal zbraň. Tvrdenie, že poručík F. dal dobrovoľne zbraň pánovi Šarišskému je vážnejším argumentom proti poručíkovi F. Namiesto toho, aby sa týmto argumentom vyšetrovatelia zaoberali, uprednostnili tvrdenie poručíka F., že mu pán Šarišský násilne odňal zbraň. Súd ďalej uviedol, že v obdobných prípadoch, kedy neexistujú nezávislí očití svedkovia incidentu, je zabezpečenie forenzných stôp rozhodujúcou skutočnosťou. Ak by vyšetrovatelia priniesli na policajnú stanicu potrebné vybavenie, povýstrelové splodiny mohli byť odobraté z rúk poručíka F. bezprostredne po streľbe. Ak by takéto stopy boli zabezpečené, bolo by možné vylúčiť alebo potvrdiť, či stlačil spúšť. Namiesto toho boli stopy zabezpečené až na ďalší deň. K argumentu vlády SR, že poručík F. zostal pod policajným dozorom, až kým neboli vzorky odobraté, Súd vyjadril pochybnosť o nezávislosti policajta vykonávajúceho dozor, ktorý bol pravdepodobne z okresu, ku ktorému prináležal poručík F. V dôsledku toho sa podľa Súdu nebolo možné spoliehať na výsledky testu týkajúceho sa povýstrelových splodín. Napriek tomu, že balistický posudok neskôr potvrdil, že pán Šarišský sa „s najväčšou pravdepodobnosťou“ postrelil sám, náležite vykonaný test týkajúci sa povýstrelových splodín by bol rozhodujúci. Vyšetrovatelia teda neuskutočnili všetky opatrenia na zabezpečenie dôkazov týkajúcich sa incidentu, v dôsledku čoho nebolo vyšetrovanie spôsobilé zistiť nad akúkoľvek pochybnosť, kto bol zodpovedný za smrť pána Šarišského. Podľa Súdu nebola venovaná dostatočná pozornosť tvrdeniu sťažovateľky, že manžel mal poranenia na tvári, ramene a uchu, napriek tomu, že pitva prítomnosť týchto zranení potvrdila. Hoci podľa vlády tieto zranenia neboli relevantné pre zistenie príčiny smrti, boli podľa Súdu relevantné pre zistenie, či bolo s pánom Šarišským zle zaobchádzané. Toto zistenie bolo dôležité pre vyšetrenie možného porušenia článku 2 Dohovoru, ako aj samostatného porušenia článku 3 Dohovoru. Súd preto dospel k záveru, že nedostatok vyšetrovania vo vzťahu k tvrdeniu sťažovateľky, že s jej manželom policajti zle zaobchádzali pred postrelením, bolo vážnym pochybením vo vyšetrovaní a zabránilo orgánom v získaní jasného a presného obrazu udalostí vedúcich k smrti pána Šarišského. Súd dospel k záveru, že na vnútroštátnej úrovni nebolo uskutočnené účelné vyšetrovanie spôsobilé zistiť pravdivosť skutočností týkajúcich sa smrti pána Šarišského. Z uvedeného dôvodu dospel k záveru o porušení procesnej časti článku 2 Dohovoru. Súd priznal sťažovateľke 45 000 EUR ako náhradu nemajetkovej ujmy a 8000 EUR ako náhradu nákladov a výdavkov. Zvyšok jej nárokov zamietol.

Trestné právo

Vec Kontrová proti SR (sťažnosť č. 7510/04)

Skutkové okolnosti:

Okresný súd rozsudkom z 20. októbra 2003 oslobodil obvinených policajtov spod obžaloby pre trestný čin marenia úlohy verejného činiteľa. Mal za to, že tento trestný čin predpokladá zmarenie úlohy úplne alebo aspoň na určitý čas. Nepostačuje iba zdržiavanie splnenia úlohy. Dospel k záveru, že v prejednávanom prípade konanie policajtov neprerástlo do takéhoto zmarenia ich úlohy a ich konanie nemalo priamy vzťah k tragédii. Krajský súd uznesením z 21. januára 2004 zamietol odvolanie proti tomuto rozsudku. Najvyšší súd, ktorý vo veci rozhodoval na základe sťažnosti pre porušenie zákona podanej generálnym prokurátorom, uviedol, že oba sudy vyhodnotili dôkazy nelogicky, nevzali do úvahy všetky relevantné skutočnosti a dospeli k nesprávnym záverom. Podľa Najvyššieho súdu obvinení policajti zanedbali plnenie svojich úloh. Medzi ich protiprávnym konaním a fatálnym následkom bola priama príčinná súvislosť. Z týchto dôvodov zrušil napadnuté rozhodnutia a vrátil vec okresnému súdu na opätovné prejednanie. Podľa § 270 ods. 4 Trestného poriadku je súd nižšieho stupňa viazaný právnym názorom Najvyššieho súdu. Následne okresný súd uznal policajtov B., P. Š. a M. Š. za vinných v zmysle obžaloby a odsúdil ich na tresty odňatia slobody v trvaní šiestich, štyroch a štyroch mesiacov.

ESLP v rozsudku z 31. mája 2007 konštatoval, že v prípade sťažovateľky polícia nesplnila povinnosti vyplývajúce z príslušných ustanovení Trestného poriadku a služobných predpisov (napr. prijatie a riadne zaznamenanie sťažovateľkinho trestného oznámenia, začatie vyšetrovania trestnej veci a neodkladné začatie trestného stíhania proti sťažovateľkinmu manželovi, vykonanie riadneho záznamu tiesňového volania, upovedomenie nasledujúcej služby o situácii, a tiež prijatie opatrení v súvislosti s oznámením, že sťažovateľkin manžel má strelnú zbraň a vyhráža sa s ňou). Súd považoval za preukázané, že priamym následkom týchto pochybení bolo usmrtenie sťažovateľkiných detí jej manželom.

Súd tiež skonštatoval, že sťažovateľka nemala k dispozícii účinný prostriedok nápravy, prostredníctvom ktorého by sa mohla domôcť na vnútroštátnej úrovni náhrady za utrpenú nemajetkovú ujmu, ktorá jej vznikla v súvislosti s usmrtením jej detí, k čomu došlo v dôsledku opomenutia štátu splniť si povinnosti obsiahnuté v pozitívnom záväzku vyplývajúcom z článku 2 Dohovoru. Súd neakceptoval argumenty vlády o nevyčerpaní vnútroštátnych prostriedkov nápravy podľa článku 35 ods. 1 Dohovoru. V tejto spojitosti vláda tvrdila, že vo vzťahu k svojim námietkam podľa článkov 2 a 8 Dohovoru mala sťažovateľka podať žalobu na ochranu osobnosti. Na podporu tohto argumentu sa vláda odvolávala na vnútroštátne súdne rozhodnutia a trvala na tom, že tieto rozhodnutia preukazujú, že uvedená žaloba bola pre sťažovateľku dostupná v teórii aj v praxi. ESLP však dospel k záveru, že neexistuje dostatočne ustálená judikatúra v podobných prípadoch, ako je sťažovateľkin, ktorá by preukazovala, že možnosť získať náhradu vo vzťahu k nemajetkovej ujme využitím dotknutého prostriedku nápravy je v praxi dostatočne určitá a ponúka primerané šance na úspech, tak ako to vyžaduje príslušná judikatúra Súdu. Pripomenul, že už v štádiu prijateľnosti zistil, že v teoretickom ponímaní aj v súdnej praxi došlo k určitému vývinu, pokiaľ ide o oblasť uplatnenia žalôb na ochranu osobnosti. K udalostiam, na základe ktorých vznikol posudzovaný prípad došlo v roku 2002. Rozhodnutia, na ktoré sa v neskoršom štádiu odvolala vláda boli z roku 2006. Akýkoľvek význam, ktorý by mohli mať vo vzťahu k prejednávanému prípadu je tak potlačený tým, že boli prijaté až po relevantnom čase. Za zistené porušenie Súdu priznal sťažovateľke 25 000 EUR ako

Trestné právo

náhradu nemajetkovej ujmy a 4 300 EUR ako náhradu nákladov a výdavkov. Zvyšok jej nárokov zamietol.

Vec Furdík proti SR (sťažnosť č. 42994/05)

Skutkové okolnosti:

Sťažovateľ inter alia namietal porušenie článku 2 Dohovoru tým, že dotknutý štát neprijal potrebné opatrenia na ochranu života jeho dcéry, ktorá zomrela v dôsledku zranení, ktoré utrpela pri horolezeckom výstupe na vrch Široká veža vo Vysokých Tatrách. Uviedol, že právna úprava v Slovenskej republike neposkytovala dostatočné záruky zabezpečujúce účinnú organizáciu záchranej zdravotnej služby v podobných prípadoch. Predovšetkým nebol stanovený osobitný časový limit, v ktorom by bola záchranná služba povinná dostať sa k zranenej osobe. Podľa sťažovateľa to malo byť v priebehu 10 - 15 minút po prijatí tiesňového volania s výnimkou prípadov vyššej moci.

Aj v danej veci vláda namietala, že sťažovateľ nevyčerpal vnútroštátne prostriedky nápravy, tak ako požaduje článok 35 ods. 1 Dohovoru. Predovšetkým mohol žiadať o odškodnenie prostredníctvom žaloby podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, ako aj prostredníctvom žaloby na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Vo vzťahu k obom rozhodnutiam občianskoprávných súdov o takých nárokoch a vyššie uvedeným záverom, ku ktorým dospeli orgány činné v trestnom konaní, sťažovateľ napokon mohol žiadať o nápravu pred ústavným súdom na základe článku 127 ústavy. Vláda tiež tvrdila, že vnútroštátna právna úprava obsahovala komplexné a dostatočné záruky na zabezpečenie účinnej a včasnej pomoci osobám nachádzajúcim sa v naliehavých situáciách. Nebolo reálne, aby bol v príslušnej právnej úprave stanovený osobitný časový limit, v ktorom by sa mala Letecká záchranná služba dostať k osobe, ktorej život bol v ohrození, tak ako navrhoval sťažovateľ.

Súd nepovažoval príslušnú právnu úpravu v Slovenskej republike za nezlučiteľnú s požiadavkami článku 2 Dohovoru. Podľa Súdu pozitívny záväzok štátu podľa tohto článku nezachádza až tak ďaleko, aby vyžadoval inkorporovať do príslušnej právnej úpravy povinnosť dosiahnuť výsledok, ktorým je splnenie lehoty, v ktorej sa ambulancia leteckej záchranej zdravotnej služby musí dostať k osobe vyžadujúcej si nevyhnutnú lekársku starostlivosť, tak ako navrhoval sťažovateľ. Viaceré limitujúce činitele sprevádzajúce zásahy leteckej záchranej zdravotnej služby, ako jej závislosť na meteorologických podmienkach, prístupnosti terénu a technickom vybavení, by mohli spôsobiť, že taký záväzok by bol ťažko splniteľný a uvalil by na štátne orgány zodpovedných štátov neúmerné bremeno.

Pokiaľ ide o žalobu na ochranu osobnosti, vláda v konaní pred Súdom okrem rozsudkov uvedených vo veci Kontrová uviedla ďalší prípad vnútroštátnej praxe potvrdzujúci účinnosť tohto prostriedku nápravy. Súd vo vzťahu k námietke vlády týkajúcej sa nevyčerpania uvedeného vnútroštátneho prostriedku nápravy najskôr poznamenal, že k vnútroštátnym rozhodnutiam významným v prípade sťažovateľa došlo v roku 2006. V tejto súvislosti pripomenul, že 7. novembra 2005 Odborná komisia Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou zistila porušenie príslušnej právnej úpravy týkajúcej sa poskytovania zdravotnej starostlivosti Leteckou záchrannou službou. Ministerstvo zdravotníctva v tomto ohľade zastavilo konanie 28. júna 2006, majúc za to, že Letecká záchranná služba neporušila žiadnu z povinností uložených zákonom. V kontexte trestného konania, ktoré skončilo 13. novembra 2006, prokurátor Krajskej prokuratúry v Prešove vyjadril názor, že pri organizácii záchranej akcie sa vyskytli nedostatky, tieto však nebolo možné kvalifikovať ako trestný čin.

Trestné právo

Neodôvodnené meškanie pri príchode záchranného tímu bolo tiež uvedené v správe predloženej Českým horolezeckým zväzom. Súd ďalej poukázal na ďalší príklad vnútroštátnej praxe z roku 2006, ktorý preukazoval účinnosť žaloby na ochranu osobnosti v prípade úmrtia osoby. Súd následne dospel k záveru, že sťažovateľ mohol preukázateľne žiadať o odškodnenie prostredníctvom § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka a v prípade neúspechu podať na ústavný súd sťažnosť, odvolávajúc sa na záruky článku 2 Dohovoru alebo jeho ústavného ekvivalentu.

ZÁKAZ MUČENIA (článok 3 Dohovoru)

Nikoho nemožno mučiť alebo podrobovať neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu.

Vec B. Č. proti SR (sťažnosť č. 11079/02)

Skutkové okolnosti:

Sťažovateľka namietala podľa článku 3 Dohovoru, že slovenské štátne orgány nezohľadnili všetky relevantné skutkové okolnosti a nepotrestali jej bývalého manžela za jeho nevhodné správanie voči spoločnému synovi. Predovšetkým trvala na tom, že vyšetrovateľ sa zaoberal výlučne incidentom zo 7. júla 1999 a nevzal do úvahy tvrdenia chlapca, podľa ktorého otec v jeho prítomnosti častokrát odhaľoval svoj penis a zámerne s ním manipuloval. Podľa trestného oznámenia vtedajší manžel sťažovateľky sexuálne zneužil ich syna. Uviedla, že spolu dcérou 7. júla 1999 prekvapili chlapca a jeho otca, ktorí boli vyzlečení v obývacej izbe ich bytu, pričom otec mal stoporený penis. V priebehu konania boli zadovážené posudky viacerých znalcov. Jeden z nich sa odvolával na chlapcove vyjadrenia, podľa ktorých otec v prítomnosti chlapca pohyboval so svojím penisom spôsobom, ako keby hral na gitare. Na otca bola v súvislosti s incidentom, ku ktorému došlo 7. júla 1999, podaná obžaloba. Vec preskúmali súdy dvoch stupňov. Odvolací súd podotkol, že znalecké posudky obsiahnuté v spise si navzájom odporujú. Vec preto vrátil do prípravného konania a nariadil príslušným orgánom, aby zabezpečili nový znalecký posudok. Znalci z Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie v Bratislave predložili obsiahly posudok, ktorý bol, na rozdiel od predchádzajúcich posudkov, vypracovaný na základe vyšetrenia všetkých zainteresovaných osôb. Znalci ústavu vo svojom závere konštatovali, že otcovo správanie neohrozilo duševný vývoj chlapca. Ako dôveryhodné posúdili chlapcovo vyjadrenie, podľa ktorého ho otec nikdy neudrel a ani sa nedotýkal jeho tela a nežiadal ho, aby sa dotýkal jeho genitálií. Vo vzťahu k údajnému zneužívaniu dieťaťa bolo jedinou usvedčujúcou informáciou chlapcovo vyjadrenie, podľa ktorého sa otec dotýkal svojho penisu, tak akoby hral na gitare. Nebolo možné zistiť, kedy, v akej súvislosti a ako často k takémuto správaniu dochádzalo.

Po zadovážení a preskúmaní rozsiahleho dôkazného materiálu, vyšetrovateľ zastavil trestné stíhanie, pretože skutok nebol trestným činom. Prokurátor následne potvrdil tento záver s odkazom na znalecký posudok predložený Výskumným ústavom detskej psychológie a patopsychológie v Bratislave. Vyšetrovateľ a prokurátor pritom vzali do úvahy sťažovateľkino trestné oznámenie aj skutočnosti zistené v priebehu vyšetrovania vrátane vyjadrení chlapca. Opreli sa v konečnom dôsledku o posudok znalcov, ktorí vyšetrili všetky zainteresované osoby.

Súd vo svojom rozhodnutí zo 14. marca 2006 uznal kľúčovú úlohu znalcov aj v podobných prípadoch, keď vzniká otázka, či dvojzmyselné a nevhodné správanie dospelého vo vzťahu k maloletému dieťaťu alebo v jeho prítomnosti predstavuje sexuálne zneužívanie. Dospel k záveru, že zainteresované orgány dostatočne prešetrili okolnosti okolo údajného sexuálneho zneužívania sťažovateľkinho syna. Ich konečné rozhodnutie zastaviť trestné stíhanie voči sťažovateľkinmu bývalému manželovi sa opieralo o posudok znalcov z

Trestné právo

výskumného ústavu, ktorí sa podrobne zaoberali predmetnými otázkami vrátane rozporov medzi skôr predloženými a ďalšími znaleckými posudkami. Toto rozhodnutie nebolo podľa Súdu možné za osobitných okolností prípadu považovať za také, ktoré by nespĺňalo požiadavky vyplývajúce zo záväzkov dotknutého štátu podľa článku 3 Dohovoru.

Vec Hajduová proti SR (sťažnosť č. 2660/03)

Skutkové okolnosti:

Sťažovateľka pred Súdom namietala, že vnútroštátne orgány porušili jej práva garantované článkom 8 Dohovoru tým, že okresný súd si nesplnil svoju zákonnú povinnosť a nenariadil vykonanie ochranného liečenia jej bývalého manžela A. ihneď po jeho odsúdení. 21. augusta 2001 sťažovateľkin (teraz už bývalý) manžel A., fyzicky aj slovne napadol sťažovateľku na verejnosti. Sťažovateľka utrpela menšie zranenie a obávala sa o svoj život a o svoju bezpečnosť. Spolu s deťmi sa odsťahovala zo spoločnej domácnosti do zariadenia mimovládnej organizácie v Košiciach. 27. a 28. augusta 2001 sa A. opakovane vyhrážal sťažovateľke inter alia tým, že zabije ju aj niekoľko ďalších osôb. Bolo voči nemu začaté trestné stíhanie a bol vzatý do väzby. V priebehu trestného konania znalci zistili, že obžalovaný trpí vážnou poruchou osobnosti. Odporučili jeho umiestnenie do psychiatrického zariadenia. 7. januára 2002 Okresný súd Košice I A. uznal vinným. Súd sa rozhodol neodsúdiť ho na trest odňatia slobody a skonštatoval, že by sa mal podrobiť psychiatrickému vyšetreniu. Zároveň bol A. prepustený z väzby a prevezený do nemocnice v Košiciach. Táto nemocnica neposkytovala liečenie, ktoré bolo v prípade A. potrebné, a ani okresný súd nenariadil, aby takéto bolo liečenie vykonané. Preto bol prepustený z nemocnice 14. januára 2002. Po svojom prepustení z nemocnice sa A. opätovne vyhrážal sťažovateľke a jej právnej zástupkyňi. 14. a 16. januára 2002 sťažovateľka a jej právna zástupkyňa podali na neho trestné oznámenie. Taktiež informovali okresný súd o jeho správaní a o nových trestných oznámeniach, ktoré boli voči nemu podané. 21. januára 2002 A. opätovne navštívil právnu zástupkyňu a vyhrážal sa jej, ako aj jej zamestnancovi. V ten istý deň ho zadržala polícia a obvinila zo spáchania trestného činu. 22. februára 2002 okresný súd v súlade so svojím rozhodnutím zo 7. januára 2002 nariadil A. ochranné liečenie. Následne bol prevezený do nemocnice v Plešivci. Sťažovateľka sa obrátila aj na ústavný súd so sťažnosťou podľa článku 127 ústavy. Tento však jej sťažnosť odmietol, nakoľko nepodala žalobu na ochranu osobnosti.

Súd vo svojom rozsudku z 30. novembra 2010 dospel k záveru o porušení článku 8 Dohovoru. Podľa Súdu vláda s odkazom na demonštratívne uvedenú konzistentnú judikatúru v prípadoch podobných ako je sťažovateľkin nepreukázala, že jej interpretácia rámca žaloby na ochranu osobnosti bola v danom čase dostatočne určitá nie len v teórii, ale taktiež aj v praxi, a že poskytovala aspoň minimálne vyhliadky na úspech. Pri prijímaní tohto záveru Súd taktiež vzal do úvahy osobnú situáciu sťažovateľky, najmä zraniteľnosť obetí domáceho násillia s potrebu aktívnej účasti štátu na ich ochrane. Námietku vlády, ktorá sa týkala vyčerpania vnútroštátnych prostriedkov nápravy v podobe žaloby na ochranu osobnosti preto neakceptoval. K podstate sťažnosti, s ohľadom na skutkové okolnosti prípadu ako aj uznanie vlády, že sťažnosť nie je zjavne nepodložená, dospel k záveru, že absencia opatrení prijatých vnútroštátnymi orgánmi ako reakcia na správanie A., konkrétne nesplnenie zákonnej povinnosti nariadiť vykonanie ochranného liečenia A. po jeho odsúdení okresným súdom 7. januára 2002, znamenala porušenie pozitívneho záväzku štátu podľa článku 8 Dohovoru zabezpečiť rešpektovanie súkromného života sťažovateľky. Pokiaľ ide o spravodlivé zadostučinenie, Súd priznal sťažovateľke z titulu nemajetkovej ujmy 4 000 EUR a z titulu náhrady výdavkov a nákladov 1 000 EUR.

Trestné právo

Vec V. C. proti SR (sťažnosť č. 18968/07)

Skutkové okolnosti:

Sťažovateľka tvrdila, že žalovaný si nesplnil svoju povinnosť podľa procesnej časti článku 3 Dohovoru viesť účinné vyšetrovanie týkajúce sa jej sterilizácie. Trestné konanie v prípade malo začať z iniciatívy štátnych orgánov po tom, ako boli informované o zákroku. Všeobecné vyšetrovanie sterilizácií rómskych žien, ktoré iniciovala vláda nemohlo byť považované za účinné vo vzťahu k samotnému prípadu sťažovateľky. Podobne, občianskoprávne konania, ktoré iniciovala sťažovateľka nevyhovovali požiadavkám článku 3 Dohovoru. Sťažovateľka bola v ťažkom postavení, pretože súdy boli viazané posúdiť prípad iba vo svetle vyjadrení strán a dôkazné bremeno spočívalo na nej. Takéto konanie nevedlo k identifikácii a potrestaniu zodpovedných osôb. Vláda nesúhlasila s tvrdeniami sťažovateľky. Podľa jej názoru nedošlo k porušeniu článku 3 Dohovoru v jeho procesnej časti, berúc do úvahy, že namietaná prax násilných sterilizácií rómskych žien bola dôkladne preskúmaná v kontexte trestného konania iniciovaného úradom vlády a skupinou znalcov vytvorenou ministerstvom zdravotníctva. Akékoľvek špecifické povinnosti prináležiace štátu vo vzťahu k prípadu sťažovateľky boli splnené v súvislosti s občianskoprávnym konaním, ktoré iniciovala.

Súd zistil, že spôsob, akým konal lekárskeho personál umožňoval kritiku, pričom vzal do úvahy svoje závery o tom, že sťažovateľka nedala svoj informovaný súhlas na sterilizáciu. Akokoľvek, z dostupných informácií Súdu nevyplývalo, že by lekári konali so zlým úmyslom, zámerom zle zaobchádzať so sťažovateľkou. V tomto ohľade sa predmetný prípad líši od iných prípadov, v ktorých Súd rozhodol, že vnútroštátne orgány mali začať trestné konanie z vlastnej iniciatívy po tom, čo sa dozvedeli o prípade. Sťažovateľka mala možnosť požiadať o trestné vyšetrenie svojho prípadu, ale nevyužila ju. Požiadala o odškodnenie prostredníctvom žaloby na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. V priebehu občianskoprávneho konania bola oprávnená predložiť svoje argumenty za pomoci advokáta, navrhnúť dôkazy, ktoré považovala za relevantné a vhodné a došlo ku kontradiktórnemu prerokovaniu podstaty prípadu. Občianskoprávne konanie trvalo dva roky a jeden mesiac na dvoch stupňoch konania a ústavný súd následne rozhodol o sťažnosti sťažovateľky týkajúcej sa jej relevantných práv podľa Dohovoru za trinásť mesiacov. Sťažovateľka preto mala možnosť, aby vnútroštátne orgány preskúmali konanie lekárskeho personálu, ktoré považovala za nezákonné. Vnútroštátne súdy sa zaoberali jej prípadom počas obdobia, ktoré nemôže byť podrobené osobitnej kritike. Vo svetle vyššie uvedeného tvrdenia sťažovateľky, že žalovaný štát, v rozpore so svojimi povinnosťami podľa článku 3 Dohovoru, neuskutočnil účinné vyšetrovanie jej sterilizácie, nemôže byť akceptované. Preto nedošlo k procesnému porušeniu článku 3 Dohovoru.

Vec Zubaľ proti Slovensku (sťažnosť č. 44065/06)

Skutkové okolnosti:

Sťažovateľ namietal porušenie článku 8 Dohovoru v dôsledku vykonania domovej prehliadky v jeho dome. V tomto ohľade predovšetkým namietal nedodržanie podmienok podľa § 84 Trestného poriadku a neexistenciu náležitej odôvodnenosti zásahu. Individuálnymi námietkami sťažovateľa sa zaoberal aj ústavný súd na základe sťažnosti podanej podľa článku 127 ústavy, ktorý v marci 2006 sťažovateľovu ústavnú sťažnosť odmietol. Pokiaľ ide o časť, v ktorej namietal nariadenie a vykonanie prehliadky, mal sa domáhať nápravy v trestnom konaní, kde mal status poškodeného. Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti, Súd sa nestotožnil s

Trestné právo

argumentáciou vlády, ktorá s poukazom na nález ústavného súdu namietala, že sa sťažovateľ mal domáhať nápravy v trestnom konaní. V tomto ohľade Súd poznamenal, že trestné konanie, vo vzťahu ku ktorému bola nariadená domová prehliadka, bolo prerušené v prípravnom konaní. Vzhľadom na to nebolo možné, aby sa sťažovateľ domáhal akejkolvek nápravy v tomto ohľade pred trestným súdom, ako to bolo uvedené v rozhodnutí ústavného súdu.

Vo vzťahu k podstate sťažnosti Súd zistil, že vykonanie domovej prehliadky malo základ vo vnútroštátnom práve, konkrétne v § 82 a nasl. Trestného poriadku. Ďalej, že bola vykonaná v súvislosti vyšetrovaním trestného činu, t.j. sledovala legitímny cieľ predchádzania zločinnosti. Ďalej poznamenal, že sťažovateľ bol v trestnom konaní v postavení poškodeného, a že nepovažuje za presvedčivý argument vnútroštátnych orgánov odôvodňujúci vykonanie domovej prehliadky skutočnosťou, že sťažovateľ nevydá vec dobrovoľne z obavy možných komplikácií pri získavaní odškodnenia od páchatel'ov trestného činu. Sťažovateľ nemal zjavný dôvod na odopretie spolupráce s orgánmi činnými v trestnom konaní, pretože by sa tým vystavil riziku sankcie, možno aj trestnej. Súd uviedol, že následný vývoj v prípade bol v súlade s týmito jeho úvahami, pretože mesiac a pol po vykonaní domovej prehliadky sa polícia nakontaktovala na sťažovateľa a vyzvala ho podľa § 78 Trestného poriadku, aby jej odovzdal obrazy. Sťažovateľ výzvu okamžite uposlúchol. Hoci domová prehliadka pozostávala iba z vizuálneho prezretia priestorov za účasti nezúčastnenej osoby, Súd sa stotožnil so sťažovateľom, že prítomnosť polície v jeho dome mohla mať dôsledky na jeho dobré meno. Záverom uviedol, že vykonanie domovej prehliadky v dome sťažovateľa, uskutočnenej bez dostatočných dôvodov, keď sťažovateľ nebol podozrivý zo spáchania trestného činu, ale bol poškodeným v trestnom konaní, nebolo „nevyhnutné v demokratickej spoločnosti“. Preto došlo k porušeniu článku 8 Dohovoru.

PRÁVO NA SPRAVODLIVÉ SÚDNE KONANIE (článok 6 Dohovoru)

1. Každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spravodlivosti.

2. Každý, kto je obvinený z trestného činu, považuje sa za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

3. Každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva:

a) byť bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, podrobne oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia vzneseného proti nemu;

b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby;

c) obhajovať sa osobne alebo prostredníctvom obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá dostatok prostriedkov na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú;

d) vypočúvať alebo dať vypočúvať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie na vypočúvanie svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako v prípade svedkov proti nemu;

e) mať bezplatnú pomoc tlmočníka, ak nerozumie jazyku používanému pred súdom, alebo ak týmto jazykom nehovorí.

Trestné právo

Vec Loveček proti Slovensku (sťažnosť č. 11301/03)

Skutkové okolnosti:

Sťažovatelia, klienti nebankovej spoločnosti SUN, a.s., žalovali Slovenskú republiku pre porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru z dôvodu neprimeranej dĺžky trestného konania, v ktorom si ako poškodení uplatnili svoj nárok na náhradu škody. Individuálne nároky na náhradu škody poškodených sťažovateľov boli neskôr vylúčené najvyšším súdom z trestného konania, pričom sťažovatelia boli odkázaní na občianskoprávne konanie. Okrem toho podľa článku 13 Dohovoru namietali, že vo vzťahu k neprimeranej dĺžke trestného konania nemali na vnútroštátnej úrovni k dispozícii účinný prostriedok nápravy. Dĺžkou konania sa zaoberal aj ústavný súd, ktorý však podanú sťažnosť sťažovateľov v auguste 2002 odmietol. V odôvodnení uznesenia ústavný súd uviedol, že rozhodovanie o nároku na náhradu škody poškodených nepatrí medzi základné ciele trestného konania, a že pôvodný účel odhaliť a potrestať páchateľov bol podľa ústavného súdu zachovaný. Zároveň poukázal na to, že sťažovatelia si mohli uvedený nárok na náhradu škody uplatniť v občianskoprávnom konaní.

Súd rozsudkom z 21. decembra 2010 vyhlásil sťažnosť na neprimeranú dĺžku konania za prijateľnú a zvyšok sťažnosti za neprijateľný. Súd sa nestotožnil s argumentáciou vlády, že článok 6 ods. 1 Dohovoru nebol aplikovateľný na uvedený prípad, vzhľadom na to, že sťažovatelia boli vylúčení so svojimi individuálnymi nárokmi na náhradu škody z trestného konania. V tomto ohľade Súd poznamenal, že až do rozhodnutia najvyššieho súdu o vylúčení poškodených z trestného konania sťažovatelia mali právo, aby ich individuálne nároky na náhradu škody boli prerokované v primeranej lehote. Následne konštatoval, že dĺžkou konania, ktorá nespĺňala požiadavku „primeranej lehoty“ došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru. Po preskúmaní všetkých predložených materiálov Súd čiastočne pripustil, že dĺžka trestného konania bola zapríčinená aj zložitou vecou, na druhej strane však poukázal na to, že trvalo 2 roky a 3 mesiace, kým bol zriadený osobitný vyšetrovací tím na objasnenie predmetnej trestnej veci. Okrem toho Súd poukázal aj na to, že Okresná prokuratúra Bratislava V pripustila, že v prípravnom konaní došlo k prietahom. Súd priznal sťažovateľom spolu 56 150 EUR z titulu nemajetkovej ujmy a 63,50 EUR za administratívne výdavky. Zvyšok ich nárokov zamietol.

Obchodné právo

Príhovor:

V časti vyhradenej obchodnému právu by som rada poukázala na rozhodnutia, v ktorých sa Súdny dvor Európskej únie vyjadruje ku skupine fyzických osôb konajúcich spoločne pre obchodné podniky (C-110/13) a k mnohostranným výmenným poplatkom, ktoré sú v rozpore s právom hospodárskej súťaže (C-382/12). Upriamujem pozornosť aj na rozhodnutie vo veci T-68/09 v priamom spojení s rozhodnutím spojenej veci T-56/09 a T-73/09 uverejneným v poslednom čísle bulletinu, ktorým Všeobecný súd Európskej únie zrušil rozhodnutia Komisie v časti účasti spoločnosti Soliver NV na protiprávnom karteli v rámci Európskeho hospodárskeho priestoru. V rámci nových právnych predpisov z oblasti obchodného práva vyzdvihujem najmä Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 655/2014 o zavedení konania týkajúceho sa európskeho príkazu na zablokovanie účtov s cieľom uľahčiť cezhraničné vymáhanie pohľadávok v občianskych a obchodných veciach.

Výber z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie

Vec C-110/13 HaTeFo GmbH proti Finanzamt Haldensleben

Návrh na začatie prejudiciálneho konania - Podnikové právo - Odporúčanie 2003/361/ES - Definícia mikropodnikov, malých a stredných podnikov - Typy podnikov, ktoré sa zohľadňujú pri výpočte počtu pracovníkov a finančných súm - Prepojené podniky – Pojem „skupina fyzických osôb konajúcich spoločne“

Skutkový stav:

HaTeFo, založená v roku 1999, vyrába fólie, filmy, trubice a profily z plastu. Základné imanie tejto spoločnosti vlastní tri fyzické osoby, osoba A, osoba B, ktorá je manželkou osoby A, a osoba C, ktoré jednotlivo vlastní obchodné podiely v týchto veľkostiach: 24,8 %, 62,8 % a 12,4 %. A a C sú konateľmi tejto spoločnosti. Osoba A a osoba D, ktorá je matkou osoby A, sú navyše spoločníkmi s rovnakými obchodnými podielmi v spoločnosti X, ktorej konateľmi sú tiež A a C. Spoločnosť X bola ručiteľom HaTeFo pri jej založení, s tým že spolu uzavreli „Geschäftsbesorgungsvertrag“ (mandátnu zmluvu), na základe ktorej HaTeFo dostáva všetky objednávky od spoločnosti X, ktorá ako jediná pôsobí na relevantnom trhu. Táto mandátna zmluva tiež stanovuje, že jeden zástupca spoločnosti X zabezpečí technické riadenie spoločnosti HaTeFo. Táto spoločnosť navyše presunula na spoločnosť X všetky svoje výskumné a rozvojové činnosti, ako aj manažment informačných technológií a používa na účely svojej činnosti jeden z bankových účtov spoločnosti X.

Pokiaľ sa HaTeFo zohľadňuje samostatne, možno ju kvalifikovať podľa prílohy odporúčania Komisie 2003/361/ES zo 6. mája 2003 o vymedzení mikropodnikov, malých a stredných podnikov (Ú. v. ES L 124, s. 36. ďalej aj ako „odporúčanie MSP“). Naopak, vzhľadom na počet zamestnancov a ročný obrát spoločnosti X, by to neplatilo v prípade, že by sa HaTeFo mala zohľadniť ako spoločnosť prepojená so spoločnosťou X. Finanzamt Haldensleben však dospel k záveru, že HaTeFo vzhľadom na svoje väzby so spoločnosťou X nepredstavuje MSP a na rok 2006 jej nepriznal zvýšenú dotáciu, ale základnú dotáciu podľa zákona o investičných stimuloch na rok 2005. Finanzamt Haldensleben najmä spresnil, že nebolo namieste zohľadniť len formálne kritériá stanovené týmto odporúčaním MSP, ale bolo potrebné uskutočniť hospodárske hodnotenie s cieľom určiť, či sa podniky, hoci sú formálne

Obchodné právo

autonómne, napriek tomu nemajú považovať za jeden hospodársky subjekt. Domnieva sa, že dva dotknuté podniky tvoria jeden takýto subjekt, vzhľadom na existenciu mandátnej zmluvy, na rozdelenie na výrobu a obchod medzi nimi, ako aj na to, že ich vlastní a riadia len štyri osoby, z ktorých tri sú v blízkom príbuzenskom vzťahu.

V prvostupňovom konaní Finanzgericht zamietol žalobu podanú spoločnosťou HaTeFo, pričom spresnil, že výlučne formálne uplatnenie kritérií definovaných odporúčaním MSP, ktoré vymedzujú autonómiu podniku, by nemalo viesť k tomu, aby boli zneužívané alebo obchádzané, a že bolo potrebné na účely posúdenia tejto autonómie zohľadniť ostatné obchodné vzťahy udržiavané dotknutými podnikmi, čo sa týka najmä obchodného riadenia, kontaktov s dodávateľmi a zákazníkmi, ako aj spoločného uskutočňovania logistiky.

HaTeFo podala na Bundesfinanzhof (Nemecko) opravný prostriedok „Revision“ proti rozhodnutiu Finanzgericht, v ktorom najmä tvrdí, že kritériá uvedené v článku 3 prílohy odporúčania MSP umožňujúce charakterizovať „prepojené“ podniky v zmysle tohto odporúčania sa naopak musia považovať za taxatívne. Bundesfinanzhof poukazuje na rozsudok z 18. októbra 1990, Dzodzi (C-297/88 a C-197/89, Zb. s. I-3763) a tvrdí, že Súdny dvor má právomoc vykladať pojem MSP, pokiaľ je tento pojem prebratý vnútroštátnou právnou úpravou, ktorá odkazuje na definíciu stanovenú odporúčaniami MSP. Bundesfinanzhof ďalej uvádza, že toto odporúčanie čiastočne preberá podmienky zostavenia konsolidovaných účtovných závierok stanovené v článku 1 smernice 83/349, takže podniky, ktoré musia na základe tejto smernice viesť konsolidované účty, možno považovať za prepojené v zmysle odporúčania MSP. Za predpokladu, že tak ako vo veci samej podnik nevedie konsolidované účty, podľa Bundesfinanzhof treba napriek tomu posúdiť, či ho možno tiež považovať za prepojený s iným podnikom na základe kritérií uvedených v prílohe tohto odporúčania.

Základný právny rámec:

Článok 1 prílohy odporúčania Komisie 2003/361/ES zo 6. mája 2003 o vymedzení mikropodnikov, malých a stredných podnikov znie tak, že „Za podnik sa považuje každý subjekt, ktorý vykonáva hospodársku činnosť, bez ohľadu na jeho právnu formu. ...“

Článok 3 prílohy odporúčania MSP sa týka typov podnikov zohľadňovaných pri výpočte počtu pracovníkov a finančných súm, ktoré umožňujú vymedziť rôzne kategórie podnikov definované v článku 2 tohto odporúčania.

Článok 3 ods. 1 tejto prílohy znie takto: „Samostatný podnik“ je každý podnik, ktorý nie je zatriedený ako partnerský podnik v zmysle odseku 2 alebo ako prepojený podnik v zmysle odseku 3.“

Článok 3 ods. 3 tejto prílohy stanovuje:

„Prepojené podniky“ sú podniky, ktoré medzi sebou udržiavajú niektorý z nasledujúcich vzťahov:

- a) jeden podnik má väčšinu hlasovacích práv akcionárov alebo spoločníkov v druhom podniku;
- b) jeden podnik má právo vymenovať alebo odvolať väčšinu členov správneho, riadiaceho alebo dozorného orgánu druhého podniku;
- c) jeden podnik má právo vykonávať rozhodujúci vplyv na druhý podnik na základe zmluvy uzatvorenej s týmto podnikom alebo na základe ustanovenia v jeho spoločenskej zmluve alebo stanovách;
- d) jeden podnik, ktorý je akcionárom alebo spoločníkom druhého podniku, na základe zmluvy s inými akcionármi alebo spoločníkmi tohto druhého podniku sám kontroluje väčšinu hlasovacích práv akcionárov alebo spoločníkov v tomto druhom podniku.

Obchodné právo

Za týchto podmienok Bundesfinanzhof rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. a) Aké podmienky umožňujú dospieť k záveru, že [osoby] konajú spoločne v zmysle článku 3 ods. 3 štvrtého pododseku prílohy [odporúčania MSP]? Postačuje na to existencia funkčnej spolupráce fyzických osôb majúcich účasť v oboch podnikoch, ktorá prebieha bez rozporov alebo konfliktov záujmov..., alebo je naopak potrebné, aby bolo možné rozoznať zosúladené konanie týchto osôb?

b) V prípade, že sa vyžaduje zosúladené konanie: vyplýva zosúladené konanie... z čisto vecnej spolupráce?

2. Pokiaľ nejde o prípad, keď sú podniky povinné viesť konsolidované účty, je na účely preskúmania otázky, či je podnik prepojený s iným podnikom prostredníctvom fyzickej osoby alebo skupiny fyzických osôb konajúcich spoločne, potrebné okrem ‚vzťahov‘ upravených v článku 3 ods. 3 prvom pododseku prílohy odporúčania MSP uskutočniť celkové hospodárske posúdenie, v ktorom by sa analyzovali také aspekty, ako sú vlastnícke vzťahy, v prejednávanej veci najmä skutočnosť, že spoločníci sú členmi [tej istej] rodiny, štruktúra obchodných podielov a hospodárska integrácia, [ako aj] osobitne... skutočnosť, že dotknuté podniky majú tých istých konateľov?

3. V prípade, že aj v rámci pôsobnosti odporúčania MSP je možné celkové hospodárske posúdenie, ktoré presahuje formálne posúdenie: vyžaduje sa existencia úmyslu obísť definíciu MSP alebo aspoň nebezpečenstva, že by k tomu mohlo dôjsť?“

Podľa rozsudku Súdneho dvora (siedma komora) z 27. februára 2014

Článok 3 ods. 3 štvrtý pododsek prílohy odporúčania Komisie 2003/361/ES zo 6. mája 2003 o vymedzení mikropodnikov, malých a stredných podnikov, sa má vykladať v tom zmysle, že podniky možno považovať za „prepojené“ v zmysle tohto článku vtedy, keď z analýzy tak ich vzájomných právnych, ako aj hospodárskych vzťahov vyplýva, že prostredníctvom fyzickej osoby alebo skupiny fyzických osôb konajúcich spoločne predstavujú jeden hospodársky subjekt napriek tomu, že medzi sebou formálne neudržujú nijaký zo vzťahov uvedených v článku 3 ods. 3 prvom pododseku tejto prílohy.

Za konajúce spoločne v zmysle článku 3 ods. 3 štvrtého pododseku tejto prílohy sa považujú fyzické osoby, ktoré zosúladujú svoju činnosť s cieľom ovplyvňovať obchodné rozhodnutia dotknutých podnikov, čo vylučuje, aby tieto podniky mohli byť považované za hospodársky nezávislé jeden od druhého. Splnenie tejto podmienky závisí od okolností konkrétnej veci a nevyhnutne teda nepodlieha existencii zmluvných vzťahov medzi týmito osobami, ani zisteniu ich úmyslu obchádzať definíciu mikropodnikov, malých a stredných podnikov v zmysle tohto odporúčania.

Vec C-452/13 Germanwings GmbH proti Ronnymu Henningovi

Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Letecká doprava – Nariadenie (ES) č. 261/2004 – Články 2, 5 a 7 – Právo na náhradu škody v prípade veľkého meškania letov – Trvanie omeškania – Pojem „čas priletu“

Skutkový stav:

Obchodné právo

Pán Henning si kúpil letenku spoločnosti Germanwings zo Salzburgu (Rakúsko) do Kolína/Bonnu. Táto letenka uvádzala odlet z letiska v Salzburgu 11. mája 2012 o 13.30 hod. a čas priletu na letisko Kolín/Bonn v ten istý deň o 14.40 hod. Letecká trasa medzi týmito dvoma letiskami je podľa metódy ortodromickej dráhy kratšia než 1 500 kilometrov. Dňa 11. mája 2012 štartovalo lietadlo s pánom Henningom z letiska v Salzburgu s omeškaním. Pri prilete sa kolesá podvozku dotkli pristávacej dráhy letiska Kolín/Bonn o 17.38 hod. Lietadlo sa však nachádzalo v parkovacej pozícii až o 17.43 hod., teda 3,03 hodiny po plánovanom čase priletu. Dvere lietadla sa otvorili krátko nato. Pán Henning sa domnieva, že konečná destinácia bola dosiahnutá s omeškaním viac než 3 hodiny oproti plánovanému času priletu. Preto usudzuje, že mu prislúcha nárok na náhradu škody vo výške 250 eur na základe článkov 5 až 7 nariadenia č. 261/2004. Spoločnosť Germanwings tvrdí, že pri skutočnom pristátí, teda v momente, keď sa kolesá lietadla dotkli pristávacej dráhy letiska Kolín/Bonn, bolo omeškanie oproti plánovanému času priletu iba 2,58 hodiny, takže neexistuje žiadny nárok cestujúceho.

Súd rozhodujúci na prvom stupni vychádzal z toho, že pre skutočný čas priletu je určujúci moment, keď sa otvoria prvé dvere na účely opustenia lietadla cestujúcimi. Následne tento súd zaviazal spoločnosť Germanwings, aby pánovi Henningovi zaplatila náhradu škody vo výške 250 eur. Germanwings podala proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.

Základný právny rámec:

Článok 2 nariadenia č. 261/2004, nazvaný „Definície“, znie tak, že „Na účely tohto nariadenia: ... h/ „cieľové miesto“ znamená miesto na letenke predloženej pri odbavovacom pulte alebo v prípade priamo prípojných letov, cieľové miesto posledného letu; použiteľné náhradné prípojné lety sa neberú do úvahy, ak sa dodrží pôvodný plánovaný čas priletu“.

Článok 5 uvedeného nariadenia, nazvaný „Zrušenie“, stanovuje: „1. V prípade zrušenia letu...: ... c/ príslušní cestujúci majú právo na náhradu od prevádzkujúceho leteckého dopravcu v súlade s článkom 7, pokiaľ: ... iii/ neboli informovaní o zrušení do siedmich dní pred plánovaným časom odletu a nebolo im ponúknuté presmerovanie, ktoré im umožní odletieť maximálne hodinu pred plánovaným časom odletu a dosiahnuť konečné cieľové miesto maximálne dve hodiny po plánovanom čase priletu. ... 3. Prevádzkujúci letecký dopravca nie je povinný platiť náhradu podľa článku 7, ak môže preukázať, že zrušenie je spôsobené mimoriadnymi okolnosťami, ktorým sa nedalo zabrániť ani vtedy, keď boli prijaté všetky primerané opatrenia.

Článok 6 nariadenia č. 261/2004, nazvaný „Meškanie“, stanovuje: „1. Keď prevádzkujúci letecký dopravca odôvodnene očakáva, že let bude mať meškanie voči plánovanému času odletu:

- a) dve hodiny alebo viac v prípade letov do vzdialenosti 1 500 km alebo menej; alebo
 - b) tri hodiny alebo viac v prípade všetkých letov v rámci spoločenstva nad 1 500 km a všetkých ostatných letov od 1 500 km do 3 500 km; alebo
 - c) štyri hodiny alebo viac v prípade letov, ktoré nespadajú pod písmená a) alebo b), prevádzkujúci letecký dopravca cestujúcim ponúkne:
 - i) pomoc bližšie určenú v článku 9 ods. 1 písm. a) a článku 9 ods. 2; a
 - ii) keď sa odôvodnene očakáva, že čas odletu bude aspoň deň po pôvodne oznámenom čase odletu, pomoc podľa článku 9 ods. 1 písm. b) a článku 9 ods. 1 písm. c); a
 - iii) keď je meškanie aspoň päť hodín, pomoc podľa článku 8 ods. 1 písm. a).
2. V každom prípade sa pomoc ponúka v časových limitoch ustanovených vyššie v súvislosti s každou kategóriou vzdialenosti.“

Článok 7 predmetného nariadenia č. 261/2004, nazvaný „Právo na náhradu“, znie takto: „1. Keď sa uvádza odkaz na tento článok, cestujúci dostanú náhradu v nasledovnej výške: a)

Obchodné právo

250 EUR v prípade všetkých letov na vzdialenosť 1 500 km alebo menej... s tým, že vzdialenosti sa merajú metódou ortodromickej dráhy.“

Za týchto podmienok sa Landesgericht Salzburg rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Ktorý čas je určujúci pre pojem ‚čas priletu‘ používaný v článkoch 2, 5, a 7 nariadenia [č. 261/2004]:

- a) čas zosadnutia lietadla na pristávaciu dráhu („čas touchdown“);
- b) čas, keď lietadlo dosiahlo priletové stojisko a aktivovalo parkovacie brzdy, respektíve boli založené brzdiace klíny („čas príchodu ku klinom“);
- c) čas otvorenia dvier lietadla;
- d) čas určený zmluvnými účastníkmi v rámci zmluvnej autonómie?“

Súdny dvor zdôraznil, že uvedené nariadenie upravuje dve odlišné situácie meškania letu. Jednak za určitých podmienok, ako v prípade meškania letu opísaného v článku 6 nariadenia č. 261/2004, odkazuje toto nariadenie na meškание letu oproti plánovanému času odletu. Ďalej za iných podmienok, ako sú uvedené v článkoch 5 a 7 uvedeného nariadenia, upravuje toto nariadenie omeškание letu konštatované pri prilete. Z týchto článkov vyplýva, že na určenie rozsahu takéhoto omeškания je potrebné porovnať plánovaný čas priletu lietadla s časom, keď skutočne pristálo na mieste určenia. Preto tak z potreby jednotného uplatňovania práva Únie, ako aj zo zásady rovnosti zaobchádzania vyplýva, že znenie ustanovenia práva Únie, ktoré neobsahuje nijaký výslovný odkaz na právo členských štátov s cieľom určiť jeho zmysel a rozsah pôsobnosti, v zásade vyžaduje v celej Európskej únii samostatný výklad (rozsudok Ekro, 327/82, EU:C:1984:11, bod 11). Z toho vyplýva, že tento pojem „skutočný čas priletu“ sa musí v Únii vykladať jednotným spôsobom. Za týchto podmienok treba jeden z prípadov, ktorými sa zaoberá vnútroštátny súd, konkrétne prípad, podľa ktorého uvedený pojem musia dotknuté osoby definovať zmluvne, pri neexistencii akejkoľvek zmienky v tomto zmysle v nariadení č. 261/2004 vylúčiť. Ďalej považoval Súdny dvor za potrebné pripomenúť, že už v minulosti rozhodol, že pokiaľ dôjde k veľkému meškaniu, čiže k meškaniu v dĺžke tri hodiny alebo viac, cestujúci letov s takýmto meškáním majú podobne ako cestujúci, ktorých pôvodný let bol zrušený a ktorým letecký prepravca nie je schopný navrhnuť presmerovanie za podmienok upravených v článku 5 ods. 1 písm. c/ bod iii/ nariadenia č. 261/2004, právo na náhradu na základe článku 7 tohto nariadenia, keďže takisto utrpia nezvratnú stratu času (rozsudok Folkerts, C-11/11, EU:C:2013:106, bod 32). Počas letu sa totiž cestujúci nachádzajú v uzavretom priestore, kde sa riadia pokynmi leteckého dopravcu a podliehajú jeho kontrole a kde sú z technických a bezpečnostných dôvodov ich možnosti komunikácie s vonkajším svetom značne obmedzené. Za týchto podmienok sa cestujúci nemôžu naďalej venovať svojim osobným, rodinným, sociálnym alebo profesijným záležitostiam. Až keď sa let skončí, môžu pokračovať vo svojich obvyklých činnostiach. Takéto nepohodlie sa síce musí považovať za nevyhnutné, ak let neprekročí plánovanú dĺžku, ale v prípade omeškания to neplatí, pretože čas strávený za podmienok opísaných vyššie nad čas plánovanej dĺžky letu predstavuje „stratený čas“, a to vzhľadom na skutočnosť, že dotknutí cestujúci ho nemôžu použiť na realizáciu cieľov, ktoré ich viedli k tomu, aby sa dostavili vo zvolený čas na miesto určenia podľa svojej voľby.

Podľa rozsudku Súdneho dvora (deviata komora) zo 4. septembra 2014

Články 2, 5 a 7 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá systému náhrad a pomoci cestujúcim pri odmietnutí nástupu do lietadla, v prípade zrušenia alebo veľkého meškания

Obchodné právo

letov a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 295/91, sa majú vykladať v tom zmysle, že pojem „čas priletu“ používaný na určenie rozsahu omeškania letu, ktoré utrpeli cestujúci, zodpovedá okamihu, v ktorom sú otvorené aspoň jedny z dverí lietadla, za predpokladu, že v tomto momente môžu cestujúci lietadlo opustiť.

Vec C-446/13 Fonderie 2A proti Ministre de l'Économie et des Finances

Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Šiesta smernica o DPH – Článok 8 ods. 1 písm. a/ – Určenie miesta dodávky tovaru – Dodávateľ usadený v inom členskom štáte ako je štát nadobúdateľa – Spracovanie tovaru v členskom štáte, v ktorom je usadený nadobúdateľ

Skutkový stav:

V roku 2001, spoločnosť Fonderie 2A vyrobila v Taliansku kovové súčiastky a predala ich spoločnosti Atral, ktorá má sídlo vo Francúzsku. Pred ich dodaním spoločnosti Atral, Fonderie 2A odoslala tieto súčiastky vo vlastnom mene inej francúzskej spoločnosti Saunier Plumaz, aby táto spoločnosť na nich vykonala dokončovacie práce, a to lakovanie a potom ich opätovne odoslala priamo konečnému nadobúdateľovi. Kúpna cena súčiastok fakturovaná spoločnosti Atral zo strany spoločnosti Fonderie 2A, zahŕňala dokončovacie práce. Tie isté dokončovacie práce boli faktúrované spoločnosti Fonderie 2A poskytovateľom, teda spoločnosťou Saunier-Plumaz, za sumu, ktorá tiež zahŕňala DPH z týchto prác. Spoločnosť Fonderie 2A požiadala francúzsku daňovú správu na základe vnútroštátnych ustanovení vykonávajúcich ôsmu smernicu, o vrátenie DPH, ktorú mala zaplatiť. Táto žiadosť bola zamietnutá z dôvodu, že podľa vnútroštátnych ustanovení na vykonanie šiestej smernice sa miesto dodania tovarov nachádzalo vo Francúzsku. Fonderie 2A podala proti tomuto zamietnutiu žalobu na Tribunal administratif de Paris, ktorý ju zamietol rozsudkom z 3. júla 2008. Keďže podané odvolanie Cour administrative d'appel de Paris rovnako zamietol v rozsudku z 21. októbra 2010, spoločnosť Fonderie 2A podala dovolanie na Conseil d'État. V rámci dovolania sa uvádza, že ustanovenia CGI prijaté na zabezpečenie prebratia šiestej smernice do francúzskeho práva boli zo strany Cour administrative d'appel de Paris vyložené nesprávne. Žalobkyňa zastáva názor, že vykonala dodávku v rámci Spoločenstva z Talianska a že vo Francúzsku nevykonala zdaniteľné plnenie. Preto by to mal byť nadobúdateľ, kto by mal platiť DPH za toto nadobudnutie v rámci Spoločenstva.

Za týchto podmienok sa Conseil d'État rozhodla prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Má sa na základe ustanovení šiestej smernice vymedzujúcich miesto dodania v rámci Spoločenstva vychádzať z toho, že dodanie tovaru spoločnosťou zákazníkovi v inej krajine Európskej únie po tom, čo bol tovar v mene predávajúceho spracovaný v prevádzkarni inej spoločnosti nachádzajúcej sa v krajine zákazníka, je dodávkou medzi krajinou predávajúceho a krajinou konečného príjemcu alebo dodávkou v rámci krajiny konečného príjemcu uskutočnenou z prevádzkarne, v ktorej bol tovar spracovaný?“

Podľa rozsudku Súdneho dvora (druhá komora) z 2. októbra 2014

Článok 8 ods. 1 písm. a/ šiestej smernice Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia, zmenenej a doplnenej

Obchodné právo

smernicou Rady 95/7/ES z 10. apríla 1995, sa má vykladať v tom zmysle, že miesto dodania tovaru predávaného spoločnosťou so sídlom v jednom členskom štáte, nadobúdateľovi so sídlom v inom členskom štáte a na ktorom predávajúci nechal vykonať poskytovateľom služieb so sídlom v tomto druhom členskom štáte dokončovacie práce s cieľom urobiť tento tovar vhodným na dodanie, pred jeho zaslaním týmto poskytovateľom služieb nadobúdateľovi, treba považovať za nachádzajúce sa v členskom štáte, v ktorom má sídlo nadobúdateľ.

Vec C-242/13 Commerz Nederland NV proti Havenbedrijf Rotterdam NV

Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Hospodárska súťaž – Štátna pomoc – Článok 107 ods. 1 ZFEÚ – Pojem „pomoc“ – Záruky poskytnuté verejnoprávnym podnikom banke na účely priznania úverov tretím dlžníkom – Záruky vedome poskytnuté riaditeľom tohto verejnoprávného podniku v rozpore s ustanoveniami jeho stanov – Prezumpcia nesúhlasu subjektu verejnej moci, ktorý je vlastníkom tohto podniku – Pripísateľnosť záruk štátu

Skutkový stav:

Commerz Nederland poskytla spoločnosti RDM Vehicles BV (ďalej len „RDM Vehicles“) na základe zmluvy z 5. novembra 2003 úver s limitom 25 miliónov eur na účely financovania výroby obrneného vozidla. Toho istého dňa riaditeľ Gemeentelijk Havenbedrijf Rotterdam (ďalej len „GHR“), podniku, ktorý vykonáva prevádzku prístavu, čo predstavuje službu mesta Rotterdam, poskytol záruku, ktorou GHR ručila voči Commerz Nederland za splnenie záväzkov spoločnosti RDM Vehicles z takto schváleného úveru. Dňa 1. januára 2004 sa prevádzka prístavu integrovala do Havenbedrijf Rotterdam, ktorej jediným spoločníkom bolo ku dňu skutkových okolností vo veci samej mesto Rotterdam.

Dňa 4. júna 2004 bývalý riaditeľ GHR a jediný konateľ Havenbedrijf Rotterdam poskytol v mene tejto spoločnosti záruku v prospech Commerz Nederland, ktorá sa týkala úveru schváleného pre RDM Vehicles. Výmenou za toto poskytnutie sa Commerz Nederland vzdala svojich práv zo záruky priznanej GHR. Advokátska kancelária vyhotovila 10. novembra 2003 a 4. júna 2004 „právne posudky“ pre spoločnosť Commerz Nederland, podľa ktorých sú záruky poskytnuté v mene GHR a Havenbedrijf Rotterdam z titulu úveru priznaného RDM Vehicles „účinné, záväzné a vymožitelné záväzky“ voči ručiteľovi.

Na základe zmlúv z 27. februára 2004 poskytla Commerz Nederland spoločnosti RDM Finance I BV (ďalej len „RDM Finance I“) úver s limitom 7,2 milióna eur a spoločnosti RDM Finance II BV (ďalej len „RDM Finance II“) úver s limitom 6,4 milióna eur, ktoré slúžili na financovanie objednávok vojenského materiálu od spoločnosti RDM Technology BV.

Dňa 2. marca 2004 konateľ Havenbedrijf Rotterdam poskytol záruky, ktorými sa táto spoločnosť stala ručiteľom voči Commerz Nederland za plnenie záväzkov spoločností RDM Finance I a RDM Finance II z úverov priznaných týmto dvom spoločnostiam.

Listami z 29. apríla 2004 Commerz Nederland vypovedala úvery pre RDM Finance I a pre RDM Finance II a požadovala vrátenie zostávajúcich súm úveru. Keďže sa neuskutočnila nijaká platba, obrátila sa Commerz Nederland na základe poskytnutých záruk na Havenbedrijf Rotterdam a požadovala vyplatenie sumy 4 869 eur, resp. 14 538,24 eur a vedľajších pohľadávok. Havenbedrijf Rotterdam tejto žiadosti nevyhovela. Listom z 20. augusta 2004 vypovedala Commerz Nederland úver priznaný RDM Vehicles a požadovala vrátenie zostávajúcej sumy úveru. Keďže sa neuskutočnila nijaká platba, obrátila sa Commerz Nederland na základe poskytnutej záruky na Havenbedrijf Rotterdam a požadovala vyplatenie

Obchodné právo

sumy 19 843 541,80 eur a vedľajších pohľadávok. Havenbedrijf Rotterdam ani tejto žiadosti nevyhovela.

Dňa 20. decembra 2004 podala Commerz Nederland žalobu proti Havenbedrijf Rotterdam na Rechtbank Rotterdam, ktorou sa domáhala zaplatať dlžnej sumy na základe záruky poskytnutej spoločnosťou Havenbedrijf Rotterdam na účely priznania úveru spoločnosti RDM Vehicles. Rozsudkom z 24. januára 2007 tento súd zamietol uvedenú žalobu s odôvodnením, že táto záruka predstavovala opatrenie pomoci v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, ktoré sa malo oznámiť Európskej komisii v súlade s článkom 108 ods. 3 ZFEÚ a že v dôsledku toho bola uvedená záruka neplatná podľa § 3:40 ods. 2 holandského Občianskeho zákonníka.

Commerz Nederland podala proti tomuto rozsudku na Gerechtshof 's-Gravenhage odvolanie a doplnila svoje návrhy tak, že sa tiež domáhala uloženia povinnosti spoločnosti Havenbedrijf Rotterdam zaplatiť dlžné sumy na základe záruk poskytnutých touto spoločnosťou na účely priznania úverov pre RDM Finance I a RDM Finance II. Tento súd rozsudkom z 1. februára 2011 potvrdil rozsudok Rechtbank Rotterdam a zamietol návrhy spoločnosti Commerz Nederland v rozsahu, v akom boli zmenené v odvolacom konaní. Gerechtshof 's-Gravenhage v tomto ohľade vychádzal zo skutočnosti, že mesto Rotterdam vlastní všetky akcie spoločnosti Havenbedrijf Rotterdam, že členov predstavenstva a dozornej rady tohto podniku vymenúva valné zhromaždenie akcionárov, a teda mesto, že predsedom dozornej rady je zástupca starostu zodpovedný za prístav, že podľa stanov spoločnosti Havenbedrijf Rotterdam sa na poskytnutie takých záruk, o aké ide vo veci samej, vyžaduje súhlas dozornej rady a že účel spoločnosti Havenbedrijf Rotterdam vymedzený v jej stanovách nie je porovnateľný s účelom jednoduchnej obchodnej spoločnosti vzhľadom na popredné miesto všeobecného záujmu. Tento odvolací súd z toho vyvodil záver, že mesto Rotterdam v skutočnosti uplatňuje na Havenbedrijf Rotterdam silný vplyv a že z toho dôvodu sa skutkový kontext veci samej odlišuje od kontextu veci, ktorá viedla k rozsudku Francúzsko/Komisia (EU:C:2002:294). Tento záver nemení ani skutočnosť, že správca Havenbedrijf Rotterdam konal svojvoľne, keďže vedome utajoval poskytnutie záruk a nevyžiadal si súhlas dozornej rady tohto podniku. Commerz Nederland sa na vnútroštátnom súde domáha zrušenia rozsudku Gerechtshof 's-Gravenhage. Predovšetkým tvrdí, že okolnosti, ktoré vzal do úvahy odvolací súd, nemôžu založiť záver, podľa ktorého bolo mesto Rotterdam zahrnuté do poskytnutia dotknutých záruk vo veci samej. Commerz Nederland tiež pripomína, že ak by o tom mesto Rotterdam bolo informované, nesúhlasilo by s týmito zárukami, že dotknutý konateľ sa musel vzdať funkcie, ktorú vykonával v rámci Havenbedrijf Rotterdam a že bol trestne stíhaný a odsúdený z dôvodu jeho správania v tejto veci. Commerz Nederland napokon spochybňuje posúdenie odvolacieho súdu, čo sa týka účinkov zmluvy o ponorkách na kvalifikáciu „zvýhodnenia“ danú zárukám dotknutým vo veci samej.

Hoge Raad der Nederlanden sa v tejto súvislosti domnieva, že odvolací súd správne rozhodol, že poskytnutie záruky predstavuje samostatný právny úkon aj vtedy, ak sa uskutočňuje s cieľom splniť zmluvný záväzok. Osobitne to platí vtedy, ak zmluva nespresňuje ani spoločnosti, pre ktoré mali byť záruky poskytnuté, ani sumy, ktoré majú byť kryté. Pokiaľ ide o pripísateľnosť týchto záruk štátu, vnútroštátny súd sa domnieva, že rozsudok Francúzsko/Komisia (EU:C:2002:294) možno vykladať v tom zmysle, že táto pripísateľnosť závisí od toho, či zo súboru indícií možno vyvodiť, že verejné orgány treba považovať za zúčastňujúce sa na prijatí dotknutých opatrení, pričom táto účasť musí byť skutočná a vecná. V predmetnej veci by tento výklad rozsudku viedol k tomu, že poskytnutie týchto záruk nemôže byť pripísané mestu Rotterdam.

Za týchto okolností sa Hoge Raad der Nederlanden rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

Obchodné právo

„1. Bráni tomu, aby sa poskytnutie záruky zo strany verejnoprávneho podniku pripísalo orgánom verejnej moci – na účely požadovanej klasifikácie ako štátnej pomoci v zmysle článkov 107 [ZFEÚ] a 108 [ZFEÚ], skutočnosť, že záruku poskytol, ako v prejednávacom prípade, (jediný) konateľ verejnoprávneho podniku, ktorý na to síce bol podľa občianskeho práva oprávnený, ale konal svojvoľne, poskytnutie záruky vedome utajoval a porušil stanovy verejnoprávneho podniku tým, že si nevyžiadal súhlas dozornej rady, a treba ďalej vychádzať z toho, že predmetný subjekt verejnej moci (v tomto prípade mesto Rotterdam) záruku nechcel poskytnúť?“

2. Sú tieto okolnosti, pokiaľ nevyhnutne nepredstavujú prekážku pripísateľnosti orgánom verejnej moci, irelevantné z hľadiska odpovede na otázku, či možno poskytnutie záruky pripísať orgánom verejnej moci, alebo musí súd vykonať posúdenie so zreteľom na ostatné ukazovatele, ktoré svedčia v prospech, resp. v neprospech pripísateľnosti orgánom verejnej moci?“

Podľa Súdneho dvora je nepochybné, že vo veci samej poskytnutie záruk, ktoré pokrývajú úvery priznané RDM Vehicles, RDM Finance I a RDM Finance II, zo strany Havenbedrijf Rotterdam zahŕňa záväzok zo štátnych prostriedkov v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, keďže tieto záruky obsahujú dostatočne konkrétne ekonomické riziko spôsobilé vyvolať náklady pre Havenbedrijf Rotterdam a táto spoločnosť bola ku dňu skutkov vo veci samej v celom rozsahu vo vlastníctve mesta Rotterdam. Pokiaľ ide o pripísateľnosť poskytnutia týchto záruk štátu v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, podľa Súdneho dvora treba pripomenúť, že ju nemožno vyvodiť iba zo samotnej skutočnosti, že tieto záruky boli poskytnuté verejnoprávnym podnikom kontrolovaným štátom. Hoci je totiž štát spôsobilý kontrolovať verejnoprávny podnik a mať rozhodujúci vplyv na jeho činnosti, skutočný výkon kontroly v konkrétnom prípade nemožno automaticky predpokladať. Je ešte nevyhnutné skúmať, či sa orgány verejnej moci nejakým spôsobom podieľali na prijatí týchto opatrení (rozsudok Francúzsko/Komisia, EU:C:2002:294, body 50 až 52). V tomto ohľade nemožno požadovať, aby sa na základe konkrétneho vyšetrovania preukázalo, že orgány verejnej moci konkrétne podnietili verejnoprávny podnik, aby prijal dotknuté opatrenia pomoci. Pripísateľnosť opatrenia pomoci prijatého verejnoprávnym podnikom štátu možno vyvodiť zo súboru indícií vyplývajúcich z okolností veci samej a z kontextu, v ktorom bolo toto opatrenie prijaté (rozsudok Francúzsko/Komisia, EU:C:2002:294, body 53 a 55). So zreteľom na túto judikatúru je úlohou vnútroštátneho súdu overiť, či v predmetnej veci pripísateľnosť záruk poskytnutých zo strany Havenbedrijf Rotterdam štátu môže byť vyvodená zo súboru indícií vyplývajúcich z okolností veci samej a kontextu, v ktorom nastali. Na tieto účely treba určiť, či uvedené indície umožňujú v predmetnej veci preukázať účasť orgánov verejnej moci alebo nepravdepodobnosť neexistencie ich účasti v rámci poskytnutia týchto záruk.

Podľa rozsudku Súdneho dvora (druhá komora) zo 17. septembra 2014

Článok 107 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že na účely určenia, či sú záruky poskytnuté verejnoprávnym podnikom pripísateľné orgánu verejnej moci, ktorý ho ovláda, sú spolu so súborom indícií vyplývajúcich z okolností veci samej a kontextu, v ktorom nastali, relevantné okolnosti, podľa ktorých jednak jediný konateľ tohto podniku, ktorý poskytol tieto záruky, konal neoprávnene, prevzatie záruk vedome utajoval a porušil stanovy svojho podniku a jednak tento orgán verejnej moci by nesúhlasil s poskytnutím týchto záruk, ak by o nich bol informovaný. Tieto okolnosti však nie sú samy osebe spôsobilé vylúčiť v situácii, ako je situácia dotknutá vo veci samej, takúto pripísateľnosť.

Obchodné právo

Vec T-111/08 MasterCard, Inc. a iní proti Európskej komisii

Kasačný opravný prostriedok: vec pred Súdnym dvorom C-382/12 P

Hospodárska súťaž - Rozhodnutie združenia podnikov - Trh služieb prijímania transakcií uskutočnených debetnými, úverovými a kreditnými kartami - Rozhodnutie, ktorým sa konštatuje porušenie článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP - Mnohostranné štandardné výmenné poplatky - Článok 81 ods. 1 a 3 ES - Pojem pridružené obmedzenie - Neexistencia objektívnej nevyhnutnosti - Obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska účinku - Podmienky udelenia individuálnej výnimky - Právo na obhajobu - Nápravné opatrenie - Penále - Odôvodnenie - Proporcionalita.

Skutkový stav:

MasterCard je medzinárodná platobná organizácia (ďalej len „platobná organizácia MasterCard“), zastúpená niekoľkými právnickými osobami, holdingovou spoločnosťou MasterCard, Inc., a jej dvoma dcérskymi spoločnosťami MasterCard International, Inc., a MasterCard Europe (ďalej aj spoločne ako „žalobkyne“). Žalobkyne sú zodpovedné za riadenie a koordináciu platobných systémov platieb uskutočnených prostredníctvom kariet MasterCard a Maestro (ďalej len „systém MasterCard“ a „karty MasterCard“), čo zahŕňa najmä stanovenie pravidiel siete, ako aj poskytovanie služieb týkajúcich sa autorizácie a kompenzácie členským finančným inštitúciám. Vydávanie kariet MasterCard a uzatváranie afiliačných dohôd s obchodníkmi, aby títo obchodníci prijímali platby uskutočnené prostredníctvom kariet MasterCard, patrí do zodpovednosti finančných inštitúcií. Pred 25. májom 2006 vlastníctvo celej platobnej organizácie MasterCard a súvisiace hlasovacie práva prináležali bankám. V tento deň bola MasterCard uvedená na burzu cenných papierov v New Yorku (Spojené štáty) (ďalej len „IPO“), čím došlo k zmene jej štruktúry a riadenia.

Dňa 19. decembra 2007 Komisia prijala rozhodnutie K(2007) 6474 v konečnom znení týkajúce sa konania podľa článku 81 ES a článku 53 Dohody EHP (COMP/D1/37860 – MasterCard, COMP/36.518 – EuroCommerce, COMP 38.580 – Commercial Cards), ktorým rozhodnutím Európska komisia rozhodla, že mnohostranné výmenné poplatky (CMI) uplatňované v rámci platobného systému platieb uskutočnených prostredníctvom kariet MasterCard sú v rozpore s právom hospodárskej súťaže. CMI sa rovnajú zlomku ceny transakcie platobnou kartou, ktorý si ponecháva banka vydávajúca platobnú kartu. Cena CMI je prenesená na obchodníkov vo všeobecnejšom rámci poplatkov, ktoré im finančná inštitúcia, ktorá spravuje ich transakcie, fakturuje za používanie platobných kariet. Komisia rozhodla, že účelom CMI bolo stanovovať minimálnu výšku poplatkov fakturovaných obchodníkom a z tohto dôvodu tieto predstavujú obmedzenie hospodárskej súťaže prostredníctvom cien. Komisia sa okrem iného domnievala, že nebolo preukázané, že CMI viedli k zvýšeniu efektívnosti, ktorá by mohla odôvodniť účinky obmedzujúce hospodársku súťaž. Preto uložila platobnej organizácii MasterCard a spoločnostiam, ktoré ju zastupujú (MasterCard Inc. a jej dcérskym spoločnostiam MasterCard Europe a MasterCard International Inc.), aby ukončili porušovanie tým, že do šiestich mesiacov formálne zrušia predmetné CMI.

Rozsudkom vo veci T-111/08 z 24. mája 2012 Všeobecný súd zamietol žalobu podanú spoločnosťou MasterCard a potvrdil rozhodnutie Komisie zo dňa 19. decembra 2007. Z tohto dôvodu MasterCard podala odvolanie na Súdny dvor, ktorým navrhovala zrušiť rozsudok Všeobecného súdu.

Obchodné právo

Rozsudkom vo veci C-382/11 z 11. septembra 2014 Súdny dvor (tretia komora) zamietol toto odvolanie a potvrdil rozsudok Všeobecného súdu z 24. mája 2012.

Súdny dvor najskôr potvrdil, že MasterCard možno kvalifikovať ako združenie podnikov. Všeobecný súd totiž mohol správne konštatovať, že pri prijímaní rozhodnutí o CMI predmetné podniky zamýšľajú to alebo prinajmenšom súhlasia s tým, že budú koordinovať svoje správanie na trhu prostredníctvom týchto rozhodnutí a že ich kolektívne záujmy sú zhodné so záujmami, ktoré sa zohľadnili pri prijímaní týchto rozhodnutí, najmä keď dotknuté podniky niekoľko rokov sledovali rovnaký cieľ spoločnej regulácie trhu v rámci tej istej organizácie, hoci v rôznych formách.

Pokiaľ ide o otázku, či CMI boli objektívne nevyhnutné na fungovanie systému MasterCard, Súdny dvor, uviedol, že zo samotnej okolnosti, že neexistencia CMI môže negatívne ovplyvňovať fungovanie systému MasterCard, nevyplýva, že CMI treba považovať za objektívne nevyhnutné, takže Všeobecný súd správne konštatoval, že systém môže aj naďalej fungovať v prípade neexistencie týchto poplatkov. Pokiaľ ide o posúdenie protisúťažných účinkov CMI, Súdny dvor pripomenul, že Všeobecný súd potvrdil hypotetickú analýzu Komisie, podľa ktorej by mohli byť niektoré problémy vyvolané zrušením CMI vyriešené prostredníctvom zákazu spoplatnenia „ex post“ (to znamená pravidlo zakazujúce vydávajúcim bankám a prijímajúcim bankám stanoviť výšku výmenných poplatkov po tom, ako sa vykoná nákup jedným z držiteľov kariet). V tejto súvislosti Súdny dvor konštatoval, že Všeobecný súd mal v rámci svojej analýzy účinkov CMI na hospodársku súťaž overiť, či je pravdepodobné, že k takémuto zákazu dôjde aj bez regulačného zákazu. Súdny dvor však dodal, že toto nesprávne právne posúdenie nemá žiaden vplyv na analýzu obmedzujúcich účinkov vykonanú Všeobecným súdom, ani na výrok napadnutého rozsudku, lebo Všeobecný súd mohol v každom prípade vychádzať z hypotézy Komisie. Jedinou alternatívou, ktorá existovala na prvom stupni a ktorá umožňovala systému Mastercard fungovať bez CMI, bola skutočne len hypotéza systému založeného na zákaze spoplatnenia „ex post“.

Súdny dvor, pokiaľ ide o tvrdenie, že Všeobecný súd nedostatočne analyzoval protisúťažné účinky CMI, uviedol, že Všeobecný súd vykonal vo svojom rozsudku detailné preskúmanie, aby najmä určil, či CMI obmedzujú nátlak, ktorý môžu obchodníci vykonávať na prijímajúce banky pri vyjednávaní o nákladoch účtovaných týmito bankami. Všeobecný súd teda mohol rozhodnúť, že CMI mali obmedzujúce účinky na hospodársku súťaž.

Nakoniec Súdny dvor uviedol, že Všeobecný súd zohľadnil dvojstrannú povahu systému, lebo analyzoval úlohu CMI pri vyvažovaní segmentov „vydávania“ a „prijímania“ systému MasterCard, pričom uznal existenciu vzájomných prepojení medzi týmito dvoma stranami systému. Okrem toho v prípade neexistencie dôkazu o existencii citeľných objektívnych výhod vyplývajúcich z CMI na prijímajúcom trhu pre obchodníkov Všeobecný súd nemusel preskúmať výhody vyplývajúce z CMI pre držiteľov kariet, lebo takéto výhody samé osebe nie sú spôsobilé kompenzovať nevýhody vyplývajúce z týchto poplatkov.

Obchodné právo

Výber z judikatúry Všeobecného súdu Európskej únie

Vec T-425/11 Grécka republika proti Európskej komisii

„Štátna pomoc – Grécke kasína – Režim upravujúci 80 % daň zo vstupného v rôznych výškach – Rozhodnutie, ktorým sa pomoc vyhlasuje za nezlučiteľnú s vnútorným trhom – Pojem štátna pomoc – Výhoda“

Skutkový stav:

Návrh na zrušenie rozhodnutia Komisie 2011/716/EÚ z 24. mája 2011 o štátnej pomoci C 16/10 (ex NN 22/10, ex CP 318/09) poskytnutej Helénskou republikou niektorým gréckym kasínam (Ú. v. EÚ L 285, s. 25). Týmto rozhodnutím Európska komisia rozhodla tak, že štátna pomoc spočívajúca v daňovej diskriminácii v prospech niektorých kasín, ktoré Grécko zaviedlo spolu s uplatňovaním niekoľkých čiastočne záväzných ustanovení, ktoré:

- stanovujú jednotnú 80 % daň z ceny vstupeniek, a
- stanovujú odlišné regulované ceny pre verejné a súkromné kasína, a to 6 EUR pre verejné kasína a 15 EUR pre súkromné kasína,

bola zavedená protiprávne, v rozpore s článkom 108 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pretože poskytuje kasínam Regency Casino Mont Parnès, Regency Casino Thessaloniki a kasínu Korfu využívajúcim opatrenie (s tým, že kasíno Rodos prestalo byť príjemcom pomoci v apríli 1999) neoprávnenú konkurenčnú výhodu.

V danom prípade Nomos č. 2206/1994 (zákon č. 2206/1994, FEK A' 62/20.4.1994) stanovil udelenie určitého počtu licencií na prevádzkovanie kasín. § 2 ods. 10 tohto zákona stanovil, že výška vstupného poplatku do kasín v určitých oblastiach bude vymedzená ministerským rozhodnutím, ktorým sa tiež určí percento z tejto ceny, ktoré bude uhradené gréckemu štátu. Preto v rámci režimu zdanenia vstupného, ktorý tvorí predmet rozhodnutia Komisie 2011/716/EÚ z 24. mája 2011, sú kasína povinné vyberať od svojich zákazníkov vstupujúcich do herní predmetné vstupné a mesačne ho uhrádzať štátu, pričom si z neho ponechávajú percentuálny podiel ako protiplnenie pokrývajúce ich činnosti. Komisia sa domnievala, že štát prináša výhodu kasínam, na ktoré sa uplatňuje vstupné vo výške 6 eur, z dôvodu, že sú oslobodené od nákladov, ktoré by inak boli povinné znášať. Podľa nej získavali kasína výhodu podobnú zníženiu daňového základu, keďže daň, ktorú odvádzajú za každý vstup, bola stanovená na nižšej úrovni než v prípade ostatných kasín. V napadnutom rozhodnutí sa zdôrazňuje, že predmetné opatrenie predstavuje pre podniky, ktoré ho využívajú, výhodu, keďže sú povinné odvádzať nižší daňový poplatok na návštevníka.

Všeobecný súd Európskej únie v konaní vo veci T-425/11 v prvom rade uviedol, že podľa Zmluvy o fungovaní Európskej únie so zreteľom na judikatúru, môže Grécka republika, už na základe svojho postavenia ako členský štát podať žalobu o neplatnosť bez toho, aby musela v tejto súvislosti preukazovať svoj záujem na konaní. Všeobecný súd konštatoval, že Komisia nepreukázala existenciu výhody v prospech kasín, na ktoré sa uplatňuje vstupné vo výške 6 eur. Toto konštatovanie vyplýva zo skutočnosti, že na cenu vstupeniek každej kategórie kasín sa uplatnil rovnaký pomer. Kasína, pri ktorých sa Komisia domnievala, že niektoré kasína predtým, ako štátu odvedú daň vo výške 80 % z hodnoty ceny predanej vstupenky, získajú od svojich zákazníkov dvaapolkrát nižšiu cenu za vstup v porovnaní s cenou vstupenky v iných kasínach (6 eur namiesto 15 eur). Rovnako časť ceny vstupenky slúžiaca ako poplatok za vystavenie vstupenky a na úhradu výdavkov v prípade kasín, na ktoré sa uplatňuje vstupné vo výške 6 eur (6 eur – 4,80 eur = 1,20 eur), je dvaapolkrát nižšia ako v prípade kasín, na ktoré sa uplatňuje vstupné vo výške 15 eur (15 eur – 12 eur = 3 eurá). Za týchto podmienok skutočnosť,

Obchodné právo

že kasína, na ktoré sa uplatňuje vstupné vo výške 6 eur, uhrádzajú štátu prostredníctvom preskúmaného opatrenia nižšie sumy než kasína, na ktoré sa uplatňuje vstupné vo výške 15 eur, podľa Všeobecného súdu nepostačuje na preukázanie existencie zvýhodnenia kasín patriacich do prvej kategórie.

Výrok rozsudku Všeobecného súdu (druhá komora) z 11. septembra 2014

1. **Rozhodnutie Komisie 2011/716/EÚ z 24. mája 2011 o štátnej pomoci C 16/10 (ex NN 22/10, ex CP 318/09) poskytnutej Helénskou republikou niektorým gréckym kasínam sa zrušuje.**
2. **Európska komisia znáša svoje vlastné trovy konania a je povinná nahradiť trovy konania, ktoré vznikli Gréckej republike.**

Vec T-68/09 Soliver NV proti Európskej komisii

Hospodárska súťaž – Kartely – Európsky trh s autosklom – Rozhodnutie, ktorým sa konštatuje porušenie článku 81 ES – Dohody o rozdelení trhov a výmene citlivých obchodných informácií – Nariadenie (ES) č. 1/2003 – Jediné a pokračujúce porušenie – Účasť na porušení

Skutkový stav:

Návrh na zrušenie rozhodnutia Komisie K(2008) 6815 v konečnom znení z 12. novembra 2008 týkajúce sa konania podľa článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (vec COMP/39.125 – Autosklo), zmenené a doplnené rozhodnutím Komisie K(2009) 863 v konečnom znení z 11. februára 2009, v rozsahu, v akom sa týka spoločnosti Soliver NV (ďalej aj „žalobkyňa“), a subsidiárne návrh na zníženie pokuty, ktorá bola žalobkyni týmto rozhodnutím uložená. Z tohto rozhodnutia vyplýva, že sporný kartel spočíval v zosúladenom rozdelení zmlúv týkajúcich sa dodávok autoskla takmer pre všetkých výrobcov automobilov v rámci EHP prostredníctvom koordinácie cenových politík, politík v oblasti zliav a stratégií dodávok pre zákazníkov. Cieľom tohto kartelu, ktorý sa uskutočnil v období medzi marcom 1998 a marcom 2003, bolo podľa napadnutého rozhodnutia udržať celkovú stabilitu trhových podielov jednotlivých účastníkov kartelu. Stretnutia medzi týmito účastníkmi kartelu sa organizovali nielen s cieľom prideliť budúce zmluvy o dodávkach, ale tiež s cieľom zabezpečiť monitorovanie rozhodnutí prijatých na týchto stretnutiach a počas predchádzajúcich kontaktov. Rozhodlo sa o prijatí opravných opatrení vo forme vzájomnej kompenzácie v prípade, že by predtým dohodnuté rozdelenia nestačili na zabezpečenie stability trhových podielov účastníkov kartelu. Keďže tieto rôzne protisúťažné kontakty boli odôvodnené najmä týmto spoločným hospodárskym cieľom, predstavujú podľa Komisie jediné a pokračujúce porušenie článku 81 ods. 1 ES.

Apoločnosť Soliver NV, ktorá je zjavne menej významným subjektom na trhu s autosklom než spoločnosti Saint-Gobain, Pilkington a AGC, predovšetkým spochybnila svoju účasť na jedinom a pokračujúcom porušení. Hoci žalobkyňa nepochybne uznala, že mala s konkurentmi nevhodné kontakty, v podstate tvrdí, že sa nezúčastnila na nijakom stretnutí klubu vytvoreného týmito výrobcami, na ktorom by mohla byť informovaná o celkovom pláne kartelovej dohody, ako aj o jej základných prvkoch.

Všeobecný súd Európskej únie v konaní vo veci T-68/09 pripomenul, že vzhľadom na povahu predmetných porušení, ako aj na povahu a stupeň prísnosti sankcií, ktoré sú s nimi spojené, sa zásada prezumpcie nevinoty, ako vyplýva najmä z článku 48 ods. 1 Charty

Obchodné právo

základných práv Európskej únie a článku 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd podpísaného v Ríme 4. novembra 1950, uplatňuje najmä na konania týkajúce sa porušenia pravidiel hospodárskej súťaže uplatniteľných na podniky, ktoré môžu viesť k uloženiu pokút alebo penále. Z toho vyplýva, jednak že Komisia musí predložiť dôkazy o porušení, ktoré môžu z právneho hľadiska dostatočným spôsobom preukázať existenciu skutočností svedčiacich o porušení článku 81 ES. Dohody a zosúladené postupy, ktorých sa týka článok 81 ods. 1 ES, nevyhnutne vyplývajú zo spolupráce viacerých podnikov, ktoré sa síce všetky dopustili porušenia, ale ktorých účasť môže mať rôzne formy, predovšetkým v závislosti od vlastností dotknutého trhu a postavenia každého z týchto podnikov na tomto trhu, zo sledovaných cieľov a zvolených alebo zamýšľaných spôsobov vykonania. V dôsledku toho samotná okolnosť, že každý podnik sa zúčastnil na porušení spôsobom, ktorý mu je vlastný, nestačí na vylúčenie jeho zodpovednosti za celé porušenie, vrátane zodpovednosti za správanie, ktorého sa fakticky dopustili iné zúčastnené podniky, ale ktoré malo rovnaký cieľ alebo protisúťažný účinok. Podnik, ktorý sa zúčastnil na jedinom a komplexnom porušení na základe vlastného správania, ktoré spadá pod pojmy dohoda alebo zosúladený postup s protisúťažným cieľom v zmysle článku 81 ods. 1 ES a ktorého cieľom bolo prispieť k uskutočneniu porušenia ako celku, tak môže byť rovnako zodpovedný za správanie ostatných podnikov v rámci toho istého porušenia, a to počas celého obdobia svojej účasti na uvedenom porušení. Existencia jediného a pokračujúceho porušenia podľa Všeobecného súdu však nevyhnutne neznamená, že podnik, ktorý sa zúčastnil na jednej alebo viacerých zložkách porušenia, možno uznať zodpovedným za celé toto porušenie. Zároveň je potrebné, aby Komisia preukázala, že tento podnik vedel o protisúťažných činnostiach ostatných podnikov na európskej úrovni alebo ich mohol rozumne predpokladať. Len samotná zhoda predmetu dohody, na ktorej sa podnik zúčastnil, a predmetu celkovej kartelovej dohody nestačí na to, aby sa tomuto podniku pripísala účasť na celkovej kartelovej dohode. Treba totiž pripomenúť, že článok 81 ods. 1 ES sa neuplatní, pokiaľ neexistuje zhoda vôle dotknutých strán (rozsudok Všeobecného súdu z 19. mája 2010, IMI a i./Komisia, T-18/05).

V tejto veci je podľa Všeobecného súdu nesporné, že žalobkyňa sa nezúčastnila na všetkých prvkoch zakladajúcich porušenie. Okrem toho Komisia pripustila, že žalobkyňa sa nezúčastnila na nijakom zo stretnutí tzv. zástupcov klubu ani v období, ktoré predchádzalo obdobiu, v prípade ktorého Komisia dospela k záveru o účasti žalobkyne na spornom karteli, ani počas tohto samotného obdobia. Všeobecný súd preto uzavrel, že tieto odkazy na žalobkyňu, ktoré sa nachádzajú v poznámkach vyhotovených ešte pred začiatkom jej údajnej účasti na porušení a počas stretnutí, v prípade ktorých nie je preukázané, že by sa ich zúčastnila, neumožňujú preukázať, že žalobkyňa poznala alebo nevyhnutne musela poznať všeobecný rozsah a podstatné vlastnosti spornej kartelovej dohody. Všeobecný súd zdôraznil, že ak sa podnik priamo zúčastňoval na jednom alebo niekoľkých protisúťažných správaniach tvoriacich jediné a pokračujúce porušenie, no nie je preukázané, že svojím vlastným správaním zamýšľal prispieť k všetkým spoločným cieľom, ktoré sledovali ďalší účastníci kartelu, a že mal vedomosť o ďalších protiprávných správaniach, ktoré zamýšľali alebo uskutočnili uvedení účastníci pri sledovaní tých istých cieľov, alebo ich mohol rozumne predpokladať a bol ochotný prevziať z toho vyplývajúce riziko, Komisia je oprávnená pripisovať tomuto podniku zodpovednosť iba za správania, na ktorých sa priamo zúčastňoval, a za správania zamýšľané alebo uskutočnené ďalšími účastníkmi pri sledovaní tých istých cieľov, aké sledoval tento podnik, a v prípade ktorých je preukázané, že o nich vedel alebo ich mohol rozumne predpokladať a bol ochotný prevziať z toho vyplývajúce riziko.

Obchodné právo

Výrok rozsudku Všeobecného súdu (druhá komora) z 11. septembra 2014

1. Článok 1 písm. d) a článok 2 písm. d) rozhodnutia Komisie K(2008) 6815 v konečnom znení z 12. novembra 2008 týkajúceho sa konania podľa článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (vec COMP/39.125 – Autosklo), zmeneného a doplneného rozhodnutím Komisie K(2009) 863 v konečnom znení z 11. februára 2009, sa zrušujú jednak v rozsahu, v akom sa v nich konštatuje účasť spoločnosti Soliver NV na protiprávnom karteli na trhu s autosklom v rámci Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP) v období od 19. novembra 2001 do 11. marca 2003, a jednak v rozsahu, v akom bola tejto spoločnosti z dôvodu tejto účasti uložená pokuta vo výške 4 396 000 eur.
2. Európska komisia je povinná nahradiť trovy konania.

Aktuálne návrhy na začatie prejudiciálneho konania

Vec C-318/14 Slovenská autobusová doprava Trnava, a.s. proti Krajský úrad Olomouckého kraje - návrh na začatie prejudiciálneho konania podal Nejvyšší správní soud (Česká republika) 3. júna 2014

Prejudiciálne otázky:

1. Má sa článok 49 v spojení s článkom 52 Zmluvy o fungovaní Európskej únie vykladať tak, že bráni takej vnútroštátnej právnej úprave, ktorá vyžaduje od dopravcu so sídlom v inom členskom štáte usadeného v Českej republike prostredníctvom organizačnej zložky, aby získal nad rámec licencií a koncesií oprávňujúcich dopravcu so sídlom v Českej republike prevádzkovať vnútroštátnu linkovú dopravu (mestskú hromadnú dopravu) na výkon rovnakej činnosti ešte osobitné povolenie, ktorého vydanie závisí na voľnej úvahe správneho orgánu?
2. Je na účely posúdenia prvej otázky relevantná skutočnosť, že ide o mestskú hromadnú dopravu prevádzkovanú v režime služieb vo verejnom záujme na základe zmluvy o službách vo verejnom záujme za úhradu vyplácanú z verejných prostriedkov v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1370/2007 z 23. októbra 2007 o službách vo verejnom záujme v železničnej a cestnej osobnej doprave, ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 1191/69 a (EHS) č. 1107/70?
3. Má sa článok 3 bod 3 nariadenia Rady (ES) č. 12/98, ktorým sa stanovujú podmienky, za ktorých môžu dopravcovia, ktorí nemajú bydlisko/sídlo v určitom členskom štáte vykonávať vnútroštátnu cestnú osobnú dopravu v členskom štáte, v spojení s článkom 91 Zmluvy

Obchodné právo

o fungovaní Európskej únie vykladať tak, že umožňuje, aby členský štát obmedzil prevádzkovanie MHD dopravcami so sídlom v inom členskom štáte spôsobom uvedeným v prvej otázke?

3.2 Vec C-388/14 Timac Agro Deutschland GmbH proti Finanzamt Sankt Augustin - návrh na začatie prejudiciálneho konania podal Finanzgericht Köln (Nemecko) 14. augusta 2014

Prejudiciálne otázky:

1. Má sa článok 49 ZFEÚ (článok 43 ES) vykladať tak, že bráni právnej úprave, akou je § 52 ods. 3 EStG, pokiaľ dôvodom započítania prv zohľadnených strát zahraničného podniku je prevod tohto podniku na inú kapitálovú spoločnosť, ktorá patrí do rovnakého koncernu ako prevádzajúca spoločnosť, a nie dosiahnutie zisku?

2. Má sa článok 49 ZFEÚ (článok 43 ES) vykladať tak, že bráni právnej úprave, akou je článok 23 ods. 1a DBA Nemecko/ Rakúsko 2000, podľa ktorej sú z vymeriavacieho základu nemeckej dane vyňaté príjmy z Rakúska, ak tieto možno zdaniť v Rakúsku, pokiaľ straty vykázané v rakúskom podniku nemeckej kapitálovej spoločnosti už nemôžu byť zohľadnené v Rakúsku preto, že tento podnik bol prevedený na rakúsku kapitálovú spoločnosť, ktorá patrí do rovnakého koncernu ako nemecká kapitálová spoločnosť?

Vec C-396/14 MT Højgaard A/S a Züblin A/S/ proti Banedanmark - návrh na začatie prejudiciálneho konania podal Klagensævnet for Udbud (Dánsko) 20. augusta 2014

Prejudiciálna otázka:

Má sa zásada rovnosti zaobchádzania stanovená v článku 10 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES z 31. marca 2004 o koordinácii postupov obstarávania subjektov pôsobiacich v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb (Ú. v. EÚ L 134, 30.4.2004, s. 1, Mim. vyd. 06/007, s. 19) v spojení s článkom 51 tejto smernice, vykladať v tom zmysle, že v situácii, o akú ide vo veci samej, bráni verejnému obstarávateľovi, aby zadal zákazku uchádzačovi, ktorý nebol vybraný v rámci predvýberu z dôvodu, že sa do neho neprihlásil?

Nové právne predpisy

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1198/2014 z 1. augusta 2014, ktorým sa dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 1217/2009 o vytvorení siete na zhromažďovanie účtovných údajov o príjmoch a o hospodárskej činnosti poľnohospodárskych podnikov v Európskej únii

Toto nariadenie nadobúda účinnosť siedmym dňom po jeho uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie. Pokiaľ ide o informačnú sieť poľnohospodárskeho účtovníctva,

Obchodné právo

nariadenie sa uplatňuje od účtovného roka 2015 a v prípade štatistických prieskumov o štruktúre poľnohospodárstva Únie sa uplatňuje od prieskumu za rok 2016. Nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch. So znením nariadenia sa možno oboznámiť na <http://eur-lex.europa.eu/>, v Úradnom vestníku Európskej únie (Ú. v. EÚ L 321, 7. novembra 2014, s. 2 – 6) a v ASPI.

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1190/2014 z 24. októbra 2014, ktorým sa schvaľuje podstatná zmena špecifikácie názvu zapísaného do Registra chránených označení pôvodu a chránených zemepisných označení [Mantequilla de Soria (CHOP)]

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie a je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch. So znením nariadenia sa možno oboznámiť na <http://eur-lex.europa.eu/>, v Úradnom vestníku Európskej únie (Ú. v. EÚ L 318, 5. novembra 2014, s. 4 – 4) a v ASPI.

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1144/2014 z 22. októbra 2014 o informačných a propagačných akciách týkajúcich sa poľnohospodárskych výrobkov uskutočňovaných na vnútornom trhu a v tretích krajinách a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 3/2008

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie. Uplatňuje sa od 1. decembra 2015 a je nariadenie záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch. So znením nariadenia sa možno oboznámiť na <http://eur-lex.europa.eu/>, v Úradnom vestníku Európskej únie (Ú. v. EÚ L 317, 4. novembra 2014, s. 56 – 70) a v ASPI.

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 1141/2014 z 22. októbra 2014 o štatúte a financovaní európskych politických strán a európskych politických nadácií

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie. Komisia prijme delegované akty uvedené v článku 7 ods. 2 a v článku 8 ods. 3 písm. a) najneskôr 1. júla 2015. Toto nariadenie sa uplatňuje od 1. januára 2017. Úrad uvedený v článku 6 sa však zriadi do 1. septembra 2016. Európske politické strany a európske politické nadácie zaregistrované po 1. januári 2017 môžu podľa tohto nariadenia žiadať len o financovanie činností so začiatkom v rozpočtovom roku 2018 alebo neskôr. Nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch. So znením nariadenia sa možno oboznámiť na <http://eur-lex.europa.eu/>, v Úradnom vestníku Európskej únie (Ú. v. EÚ L 317, 4. novembra 2014, s. 1 – 27) a v ASPI.

Nariadenie Európskej centrálnej banky (EÚ) č. 1163/2014 z 22. októbra 2014 o poplatkoch za dohľad (ECB/2014/41)

Toto nariadenie nadobúda účinnosť v deň nasledujúci po jeho uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie, je v súlade so zmluvami záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch. So znením nariadenia sa možno

Obchodné právo

oboznámiť na <http://eur-lex.europa.eu/>, v Úradnom vestníku Európskej únie (Ú. v. EÚ L 311, 31. októbra 2014, s. 23 – 31) a v ASPI.

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 600/2014 z 15. mája 2014 o trhoch s finančnými nástrojmi, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 648/2012 Text s významom pre EHP

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie a uplatňuje sa od 3. januára 2017. Bez ohľadu na druhý odsek sa článok 1 ods. 8 a 9, článok 2 ods. 2, článok 5 ods. 6 a 9, článok 7 ods. 2, článok 9 ods. 5, článok 11 ods. 4, článok 12 ods. 2, článok 13 ods. 2, článok 14 ods. 7, článok 15 ods. 5, článok 17 ods. 3, článok 19 ods. 2 a 3, článok 20 ods. 3, článok 21 ods. 5, článok 22 ods. 4, článok 23 ods. 3, článok 25 ods. 3, článok 26 ods. 9, článok 27 ods. 3, článok 28 ods. 4, článok 28 ods. 5, článok 29 ods. 3, článok 30 ods. 2, článok 31 ods. 4, článok 32 ods. 1, 5 a 6, článok 33 ods. 2, článok 35 ods. 6, článok 36 ods. 6, článok 37 ods. 4, článok 38 ods. 3, článok 40 ods. 8, článok 41 ods. 8, článok 42 ods. 7, článok 45 ods. 10, článok 46 ods. 7, článok 47 ods. 1 a 4, článok 52 ods. 10 a 12 a článok 54 ods. 1, ktoré sa uplatňujú bezodkladne po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia. Bez ohľadu na druhý odsek sa článok 37 ods. 1, 2 a 3 uplatňujú od 3. januára 2019. So znením nariadenia sa možno oboznámiť na <http://eur-lex.europa.eu/>, v Úradnom vestníku Európskej únie (Ú. v. EÚ L 173, 12. júna 2014, s. 84 – 148) a v ASPI.

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 655/2014 z 15. mája 2014 o zavedení konania týkajúceho sa európskeho príkazu na zablokovanie účtov s cieľom ul'ahčiť cezhraničné vymáhanie pohľadávok v občianskych a obchodných veciach

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie. Uplatňuje sa od 18. januára 2017 s výnimkou článku 50, ktorý sa uplatňuje od 18. júla 2016. Nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné v členských štátoch v súlade so zmluvami. So znením nariadenia sa možno oboznámiť na <http://eur-lex.europa.eu/>, v Úradnom vestníku Európskej únie (Ú. v. EÚ L 189, 27. júna 2014, s. 59 – 92) a v ASPI.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/49/EÚ zo 16. apríla 2014 o systémoch ochrany vkladov Text s významom pre EHP

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jej uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie. Článok 5 ods. 1 písm. a), b) a c), článok 6 ods. 1, článok 7 ods. 1 až 3, článok 8 ods. 8, článok 9 ods. 1 a článok 17 sa uplatňujú od 4. júla 2015. So znením smernice sa možno oboznámiť na <http://eur-lex.europa.eu/>, v Úradnom vestníku Európskej únie (Ú. v. EÚ L 173, 12. júna 2014, s. 149 – 178) a v ASPI.

Obchodné právo

Zhrnutie čísla:

V tomto čísle bulletinu Odboru dokumentácie, analytiky a zahraničných vzťahov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky za oblasť obchodného práva, prinášame výber relevantnej a aktuálnej judikatúry Súdneho dvora EÚ, ktorá je zameraná na mikropodniky, malé a stredné podniky, náhradu škody, určenia miesta dodania tovaru a hospodársku súťaž. Súdny dvor rozsudkom vo veci C-110/13 definuje „skupinu fyzických osôb konajúcich spoločne“, za takú, ktorá zosúladí svoju činnosť s cieľom ovplyvňovať obchodné rozhodnutia podnikov, čo vylučuje, aby tieto podniky mohli byť považované za hospodársky nezávislé jeden od druhého. K náhrade škody sa venuje rozsudok C-452/13, podľa ktorého „čas priletu“ používaný na určenie rozsahu omeškania letu, t. j. „straty času“, zodpovedá okamihu, v ktorom sú otvorené aspoň jedny z dverí lietadla, za predpokladu, že v tomto momente môžu cestujúci lietadlo opustiť a ďalej sa venovať svojim osobným, rodinným, sociálnym alebo profesijným záležitostiam. Určenie miesta dodávky tovaru v prípade dodávateľa usadeného v inom členskom štáte ako je štát nadobúdateľa, je predmetom rozhodnutia Súdneho dvora vo veci C-446/13, podľa ktorého miesto dodania tovaru predávaného spoločnosťou so sídlom v jednom členskom štáte, nadobúdateľovi so sídlom v inom členskom štáte a na ktorom predávajúci nechal vykonať poskytovateľom služieb so sídlom v tomto druhom členskom štáte dokončovacie práce s cieľom urobiť tento tovar vhodným na dodanie, pred jeho zaslaním týmto poskytovateľom služieb nadobúdateľovi, treba považovať za nachádzajúce sa v členskom štáte, v ktorom má sídlo nadobúdateľ. Záruky poskytnuté verejnoprávnym podnikom, ktorý vlastní mesto, v prípade ak jednak jediný konateľ tohto podniku konal neoprávnene a porušil stanovy podniku, sú obsahom rozsudku oblasti hospodárskej súťaže vo veci C-242/13. Posledné z vybraných rozhodnutí Súdneho dvora sa týka zamietnutia odvolania vo veci C-382/12 podané spoločnosťou MasterCard, kedy aj Súdny dvor dospel k záveru, že mnohostranné výmenné poplatky (CMI) uplatňované v rámci platobného systému platieb uskutočnených prostredníctvom kariet MasterCard sú v rozpore s právom hospodárskej súťaže.

Z výberu rozhodnutí Všeobecného súdu Európskej únie poukazujeme na rozsudok vo veci T-425/11, ktorým tento súd zrušil rozhodnutie Komisie 2011/716/EÚ z 24. mája 2011 nakoľko Grécka republika ako členský štát bez potreby preukázania svojho záujmu v konaní, preukázala, že jej rozhodnutie o štátnej pomoci nie je nezlučiteľné s vnútorným trhom. Upriamujeme však pozornosť na rozhodnutie vo veci T-68/09, ktoré je v priamom spojení s rozhodnutím spojenej veci T-56/09 a T-73/09 uverejneným v poslednom čísle bulletinu. Všeobecný súd Európskej únie svojím rozhodnutím z 11. septembra 2014 zrušil rozhodnutia Komisie K(2008) 6815 v konečnom znení z 12. novembra 2008 týkajúce sa konania podľa článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (vec COMP/39.125 – Autosklo), zmenené a doplnené rozhodnutím Komisie K(2009) 863 v konečnom znení z 11. februára 2009, v rozsahu, v akom sa v nich konštatuje účasť spoločnosti Soliver NV na protiprávnom karteli na trhu s autosklom v rámci Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP) v období od 19. novembra 2001 do 11. marca 2003, a jednak v rozsahu, v akom bola tejto spoločnosti z dôvodu tejto účasti uložená pokuta vo výške 4 396 000 eur.

Ďalšia časť bulletinu zameraná na obchodné právo sa týka prehľadu aktuálnych návrhov na začatie prejudiciálnych konaní uverejnených v Úradnom vestníku Európskej únie a prehľadu najnovších právnych predpisov EÚ.

Správne právo

Výber z judikatúry Súdneho dvora EÚ

Vec C-543/12 Michal Zeman proti Krajskému riaditeľstvu Policajného zboru v Žiline

Smernica 91/477/EHS – Vydanie európskeho zbrojného pasu – Vnútroštátna právna úprava vyhradzujúca vydanie takého dokladu len držiteľom strelných zbraní na účely poľovníckej činnosti alebo športovej streľby“

Skutkový stav

Sporom vo veci samej je zamietnutie žiadosti pána Zemana o vydanie európskeho zbrojného pasu Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline.

Rozhodnutie Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Žiline bolo odôvodnené na tom základe, že neboli splnené podmienky stanovené v § 46 ods. 3 zákona č. 190/2003 Z. z., pretože taký doklad možno vydať len osobe, ktorá je držiteľom zbrojného preukazu skupiny D alebo E, ktoré sa vydávajú len na výkon poľovníckej činnosti a športovej streľby.

Pán Zeman je od 30. júna 2010 v súlade so slovenskou vnútroštátnou právnou úpravou držiteľom zbrojného preukazu skupiny A, čo ho oprávňuje nosiť zbraň a strelivo na ochranu svojej osoby a majetku na celom území Slovenska. Nie je však držiteľom zbrojného preukazu skupiny D alebo E, ktorých vydanie predpokladá používanie príslušných zbraní na poľovnícke účely alebo športovú streľbu.

Pán Zeman podal proti tomuto rozhodnutiu žalobu na Krajský súd v Žiline, pričom predovšetkým tvrdil, že rozhodnutie o odmietnutí vydať mu európsky zbrojný pas je nezlučiteľné s cieľom smernice 91/477 a v rozpore s právom Únie, a to najmä Chartou.

Krajský súd zamietol žalobu ako nedôvodnú z dôvodu, že uvedená smernica bola prebratá do slovenského právneho poriadku správne. Tento prvostupňový súd navyše uviedol, že relevantné ustanovenia uvedenej smernice nemajú priamy účinok a že právo zaručené článkom 45 ods. 1 Charty nebolo porušené.

Pán Zeman sa proti tomuto rozhodnutiu odvolal na Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyslovil pochybnosti o tom, či vnútroštátne právo môže obmedzovať vydávanie európskeho zbrojného pasu v tom zmysle, že tento doklad sa vydáva len poľovníkom a športovým strelcom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, prerušil konanie a predložil podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie nasledujúce prejudiciálne otázky na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ.

1. Má sa vykladať článok 1 ods. 4 Smernice v spojení s článkom 3 Smernice a v spojení s článkom 45 ods. 1 a článkom 52 ods. 1 Charty tak, že neumožňuje členskému štátu prijať takú právnu úpravu, ktorá by neumožňovala vydanie európskeho zbrojného pasu podľa článku 1 ods. 4 Smernice držiteľovi zbrojného preukazu (príslušného oprávnenia na držanie zbrane), ktorý bol vydaný na iné ako poľovnícke alebo športové účely a ktorý mu inak umožňuje držanie (ako aj nosenie) strelnej zbrane, pre ktorú vydanie tohto európskeho zbrojného pasu žiada, a to aj napriek tomu, že:

Správne právo

b) právna úprava tohto členského (domovského) štátu umožňuje tomu držiteľovi aj bez európskeho zbrojného preukazu vyviezť takúto strelnú zbraň zo svojho územia na územie iného členského štátu iba na základe splnenia oznamovacích povinností, pričom postavenie tohto držiteľa by sa ani pri vydaní európskeho zbrojného preukazu nijak vo vzťahu k tomuto domovskému členskému štátu nezmenilo (tzn. tento držiteľ by musel len splniť rovnaké oznamovacie povinnosti)?

2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku, ak právna úprava členského štátu neumožňuje takémuto držiteľovi vydať európsky zbrojný pas, má článok 1 ods. 4 Smernice priamy účinok tak, že členský štát je na základe tohto ustanovenia povinný vydať tomuto držiteľovi európsky zbrojný pas?

3. V prípade zápornej odpovede na prvú otázku alebo v prípade zápornej odpovede na druhú otázku, je príslušný orgán povinný vyložiť právnu úpravu členského štátu, ktorá: výslovne nezakazuje uvedenému držiteľovi získať európsky zbrojný pas, avšak upravuje konanie o vydaní európskeho zbrojného pasu len držiteľovi zbrojného preukazu (príslušného oprávnenia na držanie zbrane), ktorý bol vydaný na poľovnícke alebo športové účely, v čo najviac možnej miere tak, že príslušný orgán je povinný vydať európsky zbrojný pas aj držiteľovi zbrojného preukazu, ktorý nebol vydaný na poľovnícke alebo športové účely, pokiaľ je to možné cez nepriamy účinok Smernice?

Jadrom predložených otázok v predmetnej veci, je či slovenská právna úprava, ktorá v ustanovení § 46 ods. 3 zák. č. 190/2003 Z.z. o strelných zbraniach a strelive explicitne obmedzuje vydanie európskeho zbrojného pasu len pre držiteľa zbrojného preukazu skupiny D alebo E, a to len pre zbrane na športové a poľovnícke účely, neprekračuje kritérium prísnejších opatrení prijatých v súvislosti s článkom 3 Smernice 91/477/EHS, a to aj vzhľadom na článok 1 ods. 4 Smernice 91/477/EHS, ktorý vymedzuje komunitárny pojem európsky zbrojný pas, ktorého rozsah by mal zrejme zostať nemenný v rámci národných právnych úprav členských štátov.

Právne posúdenie Súdnym dvorom Európskej únie

Vnútroštátny súd sa svojou prvou otázkou v podstate Súdneho dvora pýta, či sa smernica 91/477 má vykladať v tom zmysle, že bráni takej vnútroštátnej právnej úprave, ktorá povoľuje vydať európsky zbrojný pas len držiteľom strelných zbraní na účely poľovníckej činnosti alebo športovej strelby. Vzhľadom na neexistenciu výslovných ustanovení v smernici 91/477 je nevyhnutné túto smernicu vykladať s ohľadom na ciele, ktoré sleduje, ako aj na jej systém a všeobecnú štruktúru.

V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa druhého až štvrtého odôvodnenia smernice 91/477 bola táto smernica prijatá s cieľom zaviesť vnútorný trh a že zrušenie kontrol bezpečnosti prepravovaných predmetov a osôb si okrem iného vyžaduje aproximáciu právnych predpisov týkajúcich sa zbraní. Normotvorca Únie v tejto súvislosti dospel k záveru, že zrušenie kontrol držby zbraní na vnútorných hraniciach Spoločenstva si nevyhnutne vyžaduje prijatie účinných pravidiel umožňujúcich, aby sa kontroly nadobúdania a držby strelných zbraní, ako aj ich prepravy do iného členského štátu vykonávali v rámci členských štátov. Zo šiesteho odôvodnenia smernice 91/477 vyplýva, že táto smernica vychádza z predpokladu, že prechádzanie z jedného členského štátu do druhého so zbraňou by v zásade malo byť zakázané, pričom výnimky z tejto zásady by mali byť prijateľné iba vtedy, ak existuje postup umožňujúci členským štátom oznamovať, že na ich územie sa má priniesť strelná zbraň. Napokon zo siedmeho odôvodnenia uvedenej smernice vyplýva, že by sa mali prijať flexibilnejšie pravidlá, pokiaľ ide o lov a športovú strelbu.

Správne právo

Z uvedeného vyplýva, že jedným z cieľov smernice 91/477 je v podstate zakázať cezhraničný pohyb strelných zbraní v rámci Únie, ktoré nie sú určené na poľovnícku činnosť alebo športovú strelbu, s výnimkou prípadov, v ktorých tento pohyb zbraní členské štáty povolia v súlade s postupmi stanovenými v článku 11 a článku 12 ods. 1 uvedenej smernice.

Podľa článku 1 ods. 4 smernice 91/477 je totiž európsky zbrojný pas dokument vydávaný na základe žiadosti osobe, ktorá sa zákonne stáva držiteľom strelnej zbrane, a je v ňom zapísaná strelná zbraň alebo strelné zbrane tejto osoby. Zapisujú sa doň všetky zmeny v držaní alebo charakteristikách príslušnej strelnej zbrane, ako aj strata alebo krádež tejto zbrane.

Za týchto okolností treba na jednej strane konštatovať, že jediná povinnosť členských štátov je vydať európsky zbrojný pas poľovníkom a športovým strelcom, pretože v prípade nevydania takého dokladu nemôžu tieto kategórie osôb vykonávať právo, ktoré im výslovne priznáva uvedená smernica.

Na druhej strane treba uviesť, že pod podmienkou, že príslušné vnútroštátne ustanovenia nebránia uvedenému právu poľovníkov a športových strelcov, členské štáty môžu prijať ustanovenia, ktoré sú prísnejšie než ustanovenia smernice 91/477, a teda nie sú povinné vydávať európsky zbrojný pas držiteľom iných zbraní.

V zmysle odôvodnenie 14 smernice 2008/51, ako aj druhé odôvodnenie odporúčania 93/216 potvrdzujú záver, že cieľom zavedenia európskeho zbrojného pasu bolo umožniť voľný pohyb poľovníkov a športových strelcov spolu so svojimi zbraňami medzi členskými štátmi, a to iba v rozsahu potrebnom na dosiahnutie tohto cieľa.

Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora sa právne predpisy Únie majú, pokiaľ je to možné, vykladať spôsobom zlučiteľným s medzinárodným právom, najmä ak sú špecificky určené na vykonanie medzinárodnej zmluvy uzatvorenej Úniou (pozri najmä rozsudky Bettati, C-341/95, Peek & Cloppenburg, C-456/06, ako aj Donner, C-5/11, bod 23).

Článok 10 protokolu totiž tým, že ukladá zmluvným stranám povinnosť zaviesť efektívny systém vývozných, dovozných a tranzitných licencií týkajúcich sa strelných zbraní, umožňuje podľa svojho odseku 6 prijať zjednodušené postupy na dočasný dovoz, vývoz a tranzit strelných zbraní na zákonné účely, akými sú poľovníctvo, športová strelba, oceňovanie, výstavy alebo opravy, ktoré možno overiť.

Vzhľadom na odpoveď na prvú prejudiciálnu otázku netreba odpovedať na druhú a tretiu otázku.

Podľa Rozsudku Súdneho dvora (prvá komora) zo 4. septembra 2014 :

Smernica Rady 91/477/EHS z 18. júna 1991 o kontrole získavania a vlastníctva zbraní, zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2008/51/ES z 21. mája 2008, sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, akou je právna úprava vo veci samej, ktorá povoľuje vydať európsky zbrojný pas len držiteľom strelných zbraní na účely poľovníckej činnosti alebo športovej strelby.

Pre viac informácií klikni na:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=157344&pageIndex=0&doclang=SK&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=845549>

Správne právo

Vec – C-459/13 Milica Široká proti Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

Ochrana verejného zdravia – Vnútroštátna právna úprava stanovujúca povinné očkovanie maloletých detí – Právo rodičov odmietnuť toto očkovanie – Článok 168 ZFEÚ – Charta základných práv Európskej únie – Články 33 a 35 – Vykonanie práva Únie – Neexistencia – Zjavný nedostatok právomoci Súdneho dvora

Skutkový stav

Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi M. Širokou a Úradom verejného zdravotníctva Slovenskej republiky vo veci odmietnutia M. Širokej splniť si povinnosť stanovenú vnútroštátnou právnou úpravou podrobiť svoje maloleté dieťa očkovaniu proti niektorým ochoreniam.

Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 585/2008 Z.z. z 10. decembra 2008, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení stanovuje povinné očkovanie detí proti niektorým chorobám, ako sú vakcíny proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, prenosnej detskej obrne a iným. Avšak, matka maloletého odmietala dať jej dieťa očkovať, na základe čoho jej bola uložená pokuta 100 eur.

Milica Široká uviedla na odôvodnenie svojho rozhodnutia viacero argumentov. Po prvé tvrdila, že podľa Dohovoru o ochrane ľudských práv a dôstojnosti človeka v súvislosti s aplikáciou biológie a medicíny - Dohovoru o ochrane ľudských právach a biomedicíne, uzavretého v Oviede 4. apríla 1997 – má každý právo očkovanie odmietnuť. Po druhé uviedla, že v Slovenskej republike nie je povinné očkovanie stanovené samotným zákonom, ale podzákonným právnym predpisom. Po tretie M. Široká tvrdila, že efektívnosť predmetného očkovania nie je dostatočne preukázaná a je sprevádzaná množstvom nežiaducich účinkov na jej dieťa, ktoré nie je spôsobilé byť hrozbou pre verejné zdravie len preto, že nie je očkované. Po štvrté zdôraznila, že svojím rozhodnutím odmietnuť toto očkovanie si iba uplatňovala základné ľudské práva matky.

Najvyšší súd, ktorý rozhodoval o veci prerušil konanie a obrátil sa na Súdny dvor s prejudiciálnymi otázkami týkajúcimi sa súladu vnútroštátnej právnej úpravy povinného očkovania s Chartou základných práv Európskej únie, ktorá vyžaduje informovaný súhlas osoby, na ktorej je vykonávaný lekárske zásah.

Predložené prejudiciálne otázky:

Má sa vykladať článok 35 Charty základných práv Európskej únie v duchu európskej právnej tradície tak, že každý nositeľ tohto práva je oprávnený si vybrať, či využije, alebo odmietne prístup k preventívnej zdravotnej starostlivosti spolu s možnosťou využívať lekársku starostlivosť bez ohľadu na príkazové podmienky ustanovené vnútroštátnymi zákonmi a postupmi, alebo verejný záujem na zabezpečení vysokej úrovne ochrany zdravia euroobčanov taký výber jednotlivcovi neumožňuje?

Má sa vykladať článok 168 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, a to najmä jeho odseky 1 a 4 písm. c), v tom duchu, že cieľ Únie spočívajúci najmä v prevencii ľudských chorôb a ochorení a tiež v odstraňovaní zdrojov nebezpečenstva pre telesné a duševné zdravie neumožňuje

Správne právo

euroobčanovi odmietnuť tzv. povinné očkovanie, lebo sa týmto postojom stáva hrozbou pre verejné zdravie? Prelamuje zodpovednosť rodičov v zmysle článku 33 Charty základných práv Európskej únie v spojení s článkom 6 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii, ktorý sa týka najmä zjednocovacieho princípu spoločných ústavných tradícií, verejný záujem na ochrane zdravia v prospech rodičovskej starostlivosti o maloleté deti?

Právne posúdenie Súdnym dvorom Európskej únie

Podľa článku 53 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, ak Súdny dvor zjavne nie je príslušný rozhodnúť o veci, môže po vypočutí generálneho advokáta kedykoľvek rozhodnúť odôvodneným uznesením bez ďalšieho konania.

Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora v rámci prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ môže Súdny dvor vykladať právo Únie len v medziach právomocí, ktoré sú mu zverené (pozri rozsudok McB., C-400/10 PPU, bod 51; uznesenie Sociedade Agrícola e Imobiliária da Quinta de S. Paio, C-258/13, bod 16, ako aj rozsudok Torralbo Marcos, C-265/13, bod 27).

Vnútroštátny súd sa svojou druhou otázkou, ktorú treba preskúmať ako prvú, v podstate pýta, či sa má článok 168 ods. 1 a ods. 4 písm. c) ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že neumožňuje občanovi Únie odmietnuť očkovanie, ktoré vnútroštátna právna úprava stanovila ako povinné s cieľom ochrany verejného zdravia.

V tejto súvislosti Súdny dvor uvádza, že článok 168 ZFEÚ, ktorý sa týka právomoci Únie v oblasti verejného zdravia, neukladá členským štátom nijakú povinnosť vzťahujúcu sa na očkovanie maloletých detí, ktorej by sa bolo možné dovolávať na účely preskúmania zlučiteľnosti vnútroštátnych opatrení s právom Únie.

Súdny dvor pritom vylúčil svoju právomoc, keď je zjavné, že ustanovenie práva Únie predložené Súdnemu dvoru na výklad sa nemôže uplatniť.

Z uvedeného vyplýva, že Súdny dvor zjavne nie je príslušný odpovedať na druhú otázku položenú vnútroštátnym súdom.

Pokiaľ ide o prvú otázku položenú vnútroštátnym súdom, tá sa týka výkladu článku 35 Charty a tretia otázka vnútroštátneho súdu sa týka výkladu článku 33 Charty v spojení s článkom 6 ods. 3 ZEÚ.

V tejto súvislosti treba pripomenúť, že rozsah pôsobnosti Charty je vzhľadom na konanie členských štátov vymedzený v jej článku 51 ods. 1, podľa ktorého sú ustanovenia Charty určené pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie. Pokiaľ právna situácia nespadá do pôsobnosti práva Únie, Súdny dvor nemá právomoc o nej rozhodnúť a prípadne uvádzané ustanovenia Charty nemôžu samy osebe túto právomoc založiť.

V danom prípade treba konštatovať, že vnútroštátne rozhodnutie neobsahuje nijakú konkrétnu skutočnosť umožňujúcu sa domnievať, že predmet vnútroštátneho konania týkajúci sa očkovania maloletých detí proti niektorým ochoreniam sa týka výkladu alebo uplatnenia iných pravidiel práva Únie, než sú pravidlá nachádzajúce sa v Charte, s tým dôsledkom, že spor vo vnútroštátnom konaní nepatrí medzi situácie, v ktorých sa vykonáva právo Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty.

Správne právo

Za týchto okolností Súdny dvor tiež zjavne nie je príslušný odpovedať na prvú a tretiu otázku položené vnútroštátnym súdom.

Podľa uznesenia Súdneho dvora (deviata komora) zo 17. júla 2014:

Súdny dvor Európskej únie zjavne nie je príslušný odpovedať na otázky položené vo veci C-459/13 rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 6. augusta 2013.

Pre viac informácií klikni na:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=155605&pageIndex=0&doclang=sk&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=485496>

Vec C-333/13 Elisabeta Dano, Florin Dano proti Jobcenter Leipzig

Voľný pohyb osôb – Občianstvo Únie – Rovnosť zaobchádzania – Štátni príslušníci členského štátu nevykonávajúci hospodársku činnosť, ktorí sa zdržiavajú na území iného členského štátu – Vylúčenie týchto osôb z poberania osobitných nepríspevkových peňažných dávok podľa nariadenia (ES) č. 883/2004 – Smernica 2004/38/ES – Právo na pobyt dlhší ako tri mesiace – Článok 7 ods. 1 písm. b) a článok 24 – Podmienka dostatočných zdrojov

Skutkový stav

Návrh na začatie prejudiciálneho konania bol podaný v rámci sporu medzi pani Danovou a jej synom Florinom na jednej strane a Jobcenter Leipzig na druhej strane vo veci, v ktorej tento orgán odmietol žalobcom priznať základné dávky, konkrétne pani Danovej dávku na zabezpečenie existenčného minima a na jej syna sociálne dávky, ako aj príspevok na bývanie a kúrenie, stanovené nemeckou právnou úpravou. Pani Danová, narodená v roku 1989, a jej syn Florin, narodený 2. júla 2009 v Saarbrückene (Nemecko), sú obaja rumunskými štátnymi príslušníkmi. Podľa zistení vnútroštátneho súdu vstúpila pani Danová na územie Nemecka naposledy 10. novembra 2010. Pani Danová poberá na svojho syna Florina prídavky na nezaopatrené dieťa, vyplácané úradom pre rodinné prídavky v Lipsku v mene Spolkového úradu práce vo výške 184 eur mesačne. Navyše jej úrad pre sociálnu pomoc mládeži v Lipsku vypláca na toto dieťa, ktorého otec nie je známy, preddavok na výživné vo výške 133 eur mesačne.

Vnútroštátny súd, ktorý posudzoval spor sa domnieval, že pani Danová a jej syn nemajú nárok na základné dávky, mal však pochybnosti, pokiaľ ide o otázku, či ustanovenia práva Únie, najmä článok 4 nariadenia č. 883/2004, hlavná zásada zákazu diskriminácie vyplývajúca z článku 18 ZFEÚ a všeobecné právo na pobyt vyplývajúce z článku 20 ZFEÚ, bránia uplatneniu uvedených ustanovení nemeckého práva.

Za týchto podmienok Sozialgericht Leipzig rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Vztahuje sa osobná pôsobnosť článku 4 nariadenia č. 883/2004 na osoby, ktoré nežiadajú o nijakú dávku sociálneho zabezpečenia ani o rodinnú dávku v zmysle článku 3 ods. 1 tohto nariadenia, ale žiadajú o osobitnú nepríspevkovú peňažnú dávku v zmysle článku

Správne právo

3 ods. 3 a článku 70 uvedeného nariadenia?

2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku, bráni článok 4 nariadenia č. 883/2004 členským štátom, aby na účely predchádzania neprimeranému využívaniu nepríspevkových sociálnych dávok na zabezpečenie existenčného minima v zmysle článku 70 nariadenia č. 883/2004, úplne alebo čiastočne vylúčili odkázaných občanov Únie z poberania týchto dávok, ktoré svojim štátnym príslušníkom v rovnakej situácii poskytujú?

3. V prípade zápornej odpovede na prvú alebo druhú otázku, bráni článok 18 ZFEÚ a/alebo článok 20 ods. 2 prvý pododsek písm. a) ZFEÚ v spojení s článkom 20 ods. 2 druhým pododsekom ZFEÚ a článkom 24 ods. 2 smernice 2004/38 členským štátom, aby na účely predchádzania neprimeranému využívaniu nepríspevkových sociálnych dávok na zabezpečenie existenčného minima v zmysle článku 70 nariadenia č. 883/2004, úplne alebo čiastočne vylúčili odkázaných občanov Únie z poberania týchto dávok, ktoré svojim štátnym príslušníkom v rovnakej situácii poskytujú?

4. V prípade, že z odpovedí na predchádzajúce otázky bude vyplývať, že čiastočné vylúčenie z dávok na zabezpečenie životného minima je v súlade s právom Únie, môže sa poskytovanie nepríspevkových sociálnych dávok na zabezpečenie existenčného minima štátnym príslušníkom Únie – s výnimkou vážnych prípadov v tiesni – obmedziť na poskytnutie prostriedkov potrebných na návrat do štátu pôvodu alebo článku 1, 20 a 51 Charty... ukladajú povinnosť poskytnúť dávky v širšom rozsahu, ktoré umožňujú trvalý pobyt?“

Vnútroštátny súd sa svojou prvou otázkou v podstate pýta, či sa má článok 4 nariadenia č. 883/2004 vykladať v tom zmysle, že jeho osobná pôsobnosť zahŕňa „osobitné nepríspevkové peňažné dávky“ v zmysle článku 3 ods. 3 a článku 70 uvedeného nariadenia.

Na základe odôvodnenia 7 by sa mali tieto dávky poskytovať len v súlade s právnou úpravou členského štátu, na území ktorého sa dotknutá osoba alebo jej rodina zdržiavajú, pričom sa v prípade potreby zráajú doby pobytu na území ktoréhokoľvek iného členského štátu a zamedzí sa akejkolvek diskriminácii na základe štátnej príslušnosti.

Svojou druhou a treťou otázkou, ktoré je vhodné preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 18 ZFEÚ, článok 20 ods. 2 ZFEÚ, článok 24 ods. 2 smernice 2004/38, ako aj článok 4 nariadenia č. 883/2004 majú vykladať v tom zmysle, že bránia takej právnej úprave členského štátu, podľa ktorej štátni príslušníci iných členských štátov, ktorí nevykonávajú hospodársku činnosť, sú čiastočne alebo úplne vylúčení z poberania niektorých „osobitných nepríspevkových peňažných dávok“ v zmysle nariadenia č. 883/2004, hoci tieto dávky sú zaručené pre štátnych príslušníkov dotknutého členského štátu, ktorí sa nachádzajú v rovnakej situácii. Je potrebné konštatovať, že „osobitné nepríspevkové peňažné dávky“ uvedené v článku 70 ods. 2 tohto nariadenia spadajú pod pojem „sociálna pomoc“ v zmysle článku 24 ods. 2 smernice 2004/38. Tento pojem totiž odkazuje na všetky systémy pomoci zriadené verejnými orgánmi, či už na vnútroštátnej, regionálnej alebo obecnej úrovni, na ktorú má nárok osoba, ktorá nemá dostatočné zdroje na pokrytie svojich základných potrieb, ako aj potrieb svojej rodiny a ktorá sa počas svojho pobytu môže stať záťažou pre verejné financie hostiteľského členského štátu, čo môže mať dôsledky na celkovú úroveň pomoci, ktorá môže byť poskytnutá týmto štátom (rozsudok Brey, bod 61).

Vzhľadom na to čo bolo spresnené, je potrebné uviesť, že hoci článok 24 ods. 1 smernice 2004/38 a článok 4 nariadenia č. 883/2004 pripomínajú zákaz diskriminácie založenej na štátnej príslušnosti, článok 24 ods. 2 uvedenej smernice obsahuje výnimku zo zásady zákazu diskriminácie.

Správne právo

Podľa tohto posledného uvedeného ustanovenia hostiteľský členský štát nie je povinný priznať nárok na dávku sociálnej pomoci počas prvých troch mesiacov pobytu ani prípadne počas dlhšieho obdobia na účely hľadania zamestnania uvedeného v článku 14 ods. 4 písm. b) smernice 2004/38, ani nie je povinný pred nadobudnutím práva trvalého pobytu udeliť pomoc vo forme príspevku na výživu počas štúdia osobám iným, ako sú pracovníci, samostatne zárobkovo činné osoby, osoby, ktoré si zachovávajú takýto štatút, a ich rodinní príslušníci.

Svojou štvrtou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa články 1, 20 a 51 Charty majú vykladať v tom zmysle, že členským štátom ukladajú povinnosť priznať občanom Únie základné nepríspevkové peňažné dávky, ktoré svojou povahou umožňujú trvalý pobyt, alebo môžu tieto štáty obmedziť toto priznanie na poskytnutie prostriedkov potrebných na návrat do štátu pôvodu. V tejto súvislosti treba konštatovať, že v bode 41 rozsudku Brey Súdny dvor potvrdil, že článok 70 nariadenia č. 883/2004, ktorý definuje pojem „osobitné nepríspevkové peňažné dávky“, nemá za cieľ stanoviť vecné podmienky existencie nároku na uvedené dávky. Zákonodarcovi každého členského štátu tak prislúcha stanoviť tieto podmienky. Preto Súdny dvor nemá právomoc odpovedať na štvrtú otázku.

Podľa rozsudku Súdneho dvora (veľká komora) z 11. novembra 2014:

1. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia, zmenené a doplnené nariadením Komisie (EÚ) č. 1244/2010 z 9. decembra 2010, sa má vykladať v tom zmysle, že „osobitné nepríspevkové peňažné dávky“ v zmysle článku 3 ods. 3 a článku 70 tohto nariadenia spadajú do pôsobnosti článku 4 uvedeného nariadenia.

2. Článok 24 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS, v spojení s článkom 7 ods. 1 písm. b) tejto smernice, ako aj článok 4 nariadenia č. 883/2004, zmeneného a doplneného nariadením č. 1244/2010, sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia takej právnej úprave členského štátu, podľa ktorej sú štátni príslušníci iných členských štátov vylúčení z poberania určitých „osobitných nepríspevkových peňažných dávok“ v zmysle článku 70 ods. 2 nariadenia č. 883/2004, hoci tieto dávky sú zaručené štátnym príslušníkom hostiteľského členského štátu, ktorí sa nachádzajú v rovnakej situácii, ak týmto štátnym príslušníkom iných členských štátov nie je v hostiteľskom členskom štáte priznané právo na pobyt podľa smernice 2004/38.

3. Súdny dvor Európskej únie nemá právomoc odpovedať na štvrtú otázku.

Pre viac informácií klikni na:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d2dc30d518c60cfb683542448083991fd482bc0f.e34KaxiLc3qMb40Rch0SaxuObNr0?text=&docid=159442&pageIndex=0&doclang=sk&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=544056>

Správne právo

Vec C-268/13 Elena Petru proti Casa Județeană de Asigurări de Sănătate Sibiu,
Casa Națională de Asigurări de Sănătate,

Sociálne zabezpečenie – Nariadenie (EHS) č. 1408/71 – Článok 22 ods. 2 druhý pododsek – Zdravotné poistenie – Nemocničná starostlivosť poskytnutá v inom členskom štáte – Odmietnutie predchádzajúceho povolenia – Nedostatok liekov a základného zdravotníckeho materiálu

Skutkový stav

Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi pani Petru a Casa Județeană de Asigurări de Sănătate Sibiu (okresná pobočka zdravotnej poisťovne v Sibiu), ako aj Casa Națională de Asigurări de Sănătate (národná zdravotná poisťovňa), ktorý sa týka náhrady nákladov nemocničnej starostlivosti poskytnutej v Nemecku, o ktorú pani Petru žiada z titulu náhrady škody.

Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že pani Petru už niekoľko rokov trpí závažným kardiovaskulárnym ochorením. V roku 2007 utrpela infarkt myokardu, v dôsledku ktorého sa podrobila chirurgickému zákroku. V priebehu roku 2009 sa jej zdravotný stav zhoršil a bola hospitalizovaná v Institutul de Boli Cardiovasculare (inštitút kardiovaskulárných ochorení) v Temešvári. Diagnostické vyšetrenia, ktorým sa tu podrobila, ukázali, že treba vykonať otvorenú operáciu srdca s cieľom nahradiť mitrálnu chlopňu a zaviesť dva katétre. Vzhľadom na povahu chirurgického zákroku a nedostatočné podmienky nemocnice sa pani Petru obrátila na kliniku v Nemecku, kde podstúpila chirurgický zákrok. Celkové náklady za operáciu, vrátane pooperačnej hospitalizácie, dosiahli 17 714,70 eura.

Pred odchodom do Nemecka pani Petru požiadala okresnú pobočku zdravotnej poisťovne v Sibiu o preplatenie nákladov chirurgického zákroku. Jej žiadosť doručená 2. marca 2009 však bola zamietnutá s odôvodnením, že zo správy ošetrojúceho lekára nevyplývala skutočnosť, že požadované ošetrenie, ktoré patrí medzi štandardne poskytované služby, by vzhľadom na aktuálny zdravotný stav odvolateľky a vývoj ochorenia nebolo možné v primeranej dobe poskytnúť v nemocničnom zariadení v Rumunsku.

Vnútroštátny súd uvádza, že účastníci konania vo veci samej poskytujú rozdielny výklad ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov a právnych predpisov Únie, ktoré sú uplatniteľné v prejednávanej veci, a že od spôsobu výkladu článku 22 nariadenia č. 1408/71 závisí rozhodnutie v tejto veci.

Za týchto podmienok Tribunalul Sibiu rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

„Má sa nemožnosť poskytnúť ošetrenie [poistencovi] v štáte bydliska vykladať s ohľadom na článok 22 ods. 2 druhý pododsek nariadenia č. 1408/71 absolútnym spôsobom alebo primeraným spôsobom? Inak povedané, rovná sa situácia, v ktorej síce chirurgický zákrok možno v krajine bydliska vykonať včas a z technického hľadiska odborne v tom zmysle, že v danej krajine sú potrební odborníci, ktorí majú aj rovnakú úroveň odbornosti, ale v ktorej je nedostatok liekov a základného zdravotníckeho materiálu, situácii, keď sa potrebné lekárske ošetrenie v zmysle uvedeného článku nemôže poskytnúť?“

Správne právo

Vnútroštátny súd sa svojou prejudiciálnou otázkou v podstate pýta, či sa má článok 22 ods. 2 druhý pododsek nariadenia č. 1408/71 vykladať v tom zmysle, že povolenie, o ktoré sa žiada na základe odseku 1 písm. c) bodu i) toho istého článku nemožno odmietnuť, pokiaľ nemožno potrebné predmetné lekárske ošetrovanie poskytnúť v primeranom čase v členskom štáte bydliska zdravotne poistenej osoby z dôvodu nedostatku liekov a základného zdravotníckeho materiálu. Súdny dvor v tejto súvislosti spresnil, že na účely posúdenia toho, či liečbu s rovnakým stupňom účinnosti možno pacientovi poskytnúť v primeranom čase v členskom štáte bydliska, musí príslušná inštitúcia vziať do úvahy všetky okolnosti konkrétneho prípadu a dôkladne zohľadniť nielen pacientov zdravotný stav v čase žiadosti o povolenie, a prípadne aj stupeň bolesti alebo charakter pacientovho postihnutia, ktoré by mohlo napríklad znemožniť alebo extrémne sťažiť výkon zamestnania, ale aj jeho zdravotné záznamy (rozsudky Inizan, bod 46; Watts a Elčinov, bod 66).

Medzi skutočnosťami, ktoré môže príslušný orgán zohľadniť, môže v konkrétnom prípade figurovať nedostatok liekov a základného zdravotníckeho materiálu, ktorý je uvádzaný vo veci samej. Ako uviedol generálny advokát v bode 25 svojich návrhov, článok 22 ods. 2 druhý pododsek nariadenia č. 1408/71 nerozlišuje dôvody, pre ktoré určitý výkon nemožno uskutočniť v primeranom čase. Takýto nedostatok liekov a základného zdravotníckeho materiálu môže zrejme, tak ako nedostatok špecifického technického zariadenia alebo odbornej špecializácie, znemožniť poskytnutie rovnakej starostlivosti alebo rovnako účinnej starostlivosti v primeranom čase v členskom štáte bydliska.

Podľa rozsudku Súdneho dvora (tretia komora) z 9. októbra 2014:

Článok 22 ods. 2 druhý pododsek nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva, v znení zmenenom a doplnenom nariadením Rady (ES) č. 118/97 z 2. decembra 1996, zmeneného a doplneného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 592/2008 zo 17. júna 2008, sa má vykladať v tom zmysle, že povolenie požadované podľa odseku 1 písm. c) bodu i) toho istého článku nemožno odmietnuť, pokiaľ predmetnú lekársku starostlivosť nemožno poskytnúť v primeranom čase v členskom štáte bydliska zdravotne poistenej osoby z dôvodu nedostatku liekov a základného zdravotníckeho materiálu. Túto nemožnosť treba posúdiť na úrovni všetkých nemocničných zariadení tohto členského štátu, ktoré sú spôsobilé poskytnúť uvedenú starostlivosť a s ohľadom na časový úsek, ktorý je potrebný na poskytnutie tejto starostlivosti v primeranom čase.

Pre viac informácií:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=158423&pageIndex=0&doclang=sk&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=547310>

Správne právo

Vec C-138/13 Naime Dogan proti Bundesrepublik Deutschland

Článok 41 ods. 1 – Právo na pobyt rodinných príslušníkov tureckých štátnych príslušníkov – Vnútroštátna právna úprava, ktorá vyžaduje preukázanie základných jazykových znalostí od rodinných príslušníkov, ktorí by chceli vstúpiť na štátne územie – Prípustnosť – Smernica 2003/86/ES – Zlúčenie rodiny – Článok 7 ods. 2 – Zlučiteľnosť

Skutkový stav

Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Naime Doganovou a Bundesrepublik Deutschland v súvislosti so zamietnutím sťažnosti pani Doganovej o udelenie víza na účely zlúčenia rodiny. Žalobkyňa vo veci samej je tureckou štátnou príslušníčkou narodenou v roku 1970 v Turecku, kde má pobyt. Žiada o udelenie víza na účely zlúčenia rodiny so svojím manželom narodeným v roku 1964, ktorý je tiež turecký štátny príslušník a žije v Nemecku od roku 1998.

Od roku 2002 mal pán Dogan povolenie na pobyt na dobu určitú, ktoré sa následne stalo povolením na pobyt na dobu neurčitú. Je konateľom spoločnosti s ručením obmedzeným, ktorej je väčšinovým spoločníkom. V súčasnosti naďalej pokračuje vo výkone tejto činnosti.

Dňa 18. januára 2011 požiadala pani Dogan na nemeckom veľvyslanectve v Ankare (Turecko) o vydanie víz z dôvodu zlúčenia rodiny manželov a detí pre seba a najprv pre dve zo svojich detí. Na tento účel predložila certifikát Goetheho inštitútu týkajúci sa jazykového testu úrovne A 1, na ktorom sa zúčastnila 28. septembra 2010 a úspešne ho absolvovala so známkou „dostatočný“ (62 bodov zo 100). V písomnej časti testu dosiahla 14,11 z 25 možných bodov.

Podľa nemeckého veľvyslanectva je však žalobkyňa vo veci samej negramotná. Test úspešne absolvovala tak, že náhodne začiarila odpovede s výberom z rôznych možností a naspamäť sa naučila a zreprodukovala tri vety, ktoré boli vopred sformulované.

Pani Dogan, ktorá sa domnieva, že má nevyhnutné jazykové znalosti a okrem toho že preukázanie znalostí nemeckého jazyka porušuje zákaz *reformatio in peius* vyplývajúci z dohody o pridružení, podala na Verwaltungsgericht Berlin žalobu proti rozhodnutia z 24. januára 2012.

Za týchto okolností Verwaltungsgericht Berlin rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Bráni článok 41 ods. 1 dodatkového protokolu... pre prechodnú etapu asociácie... vytvorenej dohodou o pridružení vnútroštátnej právnej úprave prijatej po nadobudnutí účinnosti uvedených ustanovení, podľa ktorej je prvý vstup rodinného príslušníka tureckého štátneho príslušníka požívajúceho právny status podľa článku 41 ods. 1 dodatkového protokolu podmienený tým, že rodinný príslušník pred vstupom na... územie Spolkovej republiky Nemecko preukáže, že sa dokáže jednoduchým spôsobom porozumieť v nemeckom jazyku?

2. Bráni článok 7 ods. 2 prvý pododsek smernice [2003/86] vnútroštátnej právnej úprave uvedenej v prvej otázke?“

Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 41 ods. 1 dodatkového protokolu má vykladať v tom zmysle, že klauzula „standstill“ uvedená v tomto ustanovení bráni takému opatreniu vnútroštátneho práva, ktoré bolo prijaté po nadobudnutí účinnosti uvedeného

Správne právo

dodatkového protokolu v dotknutom členskom štáte a ktoré stanovuje manželským partnerom tureckých štátnych príslušníkov s pobytom v uvedenom členskom štáte, ktorí by chceli vstúpiť na územie tohto štátu na účely zlúčenia rodiny, podmienku vopred preukázať nadobudnutie základných znalostí úradného jazyka tohto členského štátu.

Podľa ustálenej judikatúry je klauzula „standstill“ uvedená v článku 41 ods. 1 dodatkového protokolu vo všeobecnosti prekážkou zavedenia akéhokoľvek nového opatrenia členským štátom, ktorého cieľom alebo účinkom by bolo podriaďiť výkon slobody usadiť sa alebo slobodného poskytovania služieb tureckým štátnym príslušníkom na vnútroštátnom území reštriktívnejším podmienkam, než aké platili pri nadobudnutí platnosti dodatkového protokolu pre dotknutý členský štát.

Je potrebné zdôrazniť, že obmedzenie, ktorého cieľom alebo následkom by bolo podmienenie výkonu slobody usadiť sa tureckým štátnym príslušníkom na vnútroštátnom území prísnejšími podmienkami, než sú podmienky, ktoré sa uplatňovali v čase nadobudnutia účinnosti dodatkového protokolu, je zakázané, okrem prípadu, ak je odôvodnené naliehavým dôvodom všeobecného záujmu, je vhodné na zabezpečenie dosiahnutia sledovaného legitímneho cieľa a nejde nad rámec toho, čo je na jeho dosiahnutie nevyhnutné. Za predpokladu, že by dôvody uvedené nemeckou vládou, konkrétne zabránenie núteným manželstvám a podpora integrácie, mohli predstavovať naliehavé dôvody všeobecného záujmu, pravdou ostáva, že také vnútroštátne ustanovenie ako ustanovenie dotknuté vo veci samej ide nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného cieľa, keďže nepreukázanie nadobudnutia dostatočných jazykových znalostí automaticky spôsobuje zamietnutie žiadosti o zlúčenie rodiny bez toho, aby sa zohľadnili osobitné okolnosti každého prípadu.

Podľa rozsudku Súdneho dvora (druhá komora) z 10. júla 2014:

Článok 41 ods. 1 dodatkového protokolu, ktorý bol podpísaný 23. novembra 1970 v Bruseli a uzatvorený, schválený a potvrdený v mene Spoločenstva nariadením Rady (EHS) č. 2760/72 z 19. decembra 1972 o uzatvorení dodatkového protokolu a finančného protokolu podpísaných 23. novembra 1970 a pripojených k Dohode o pridružení medzi Európskym hospodárskym spoločenstvom a Tureckom a o opatreniach, ktoré majú byť prijaté na ich vykonávanie, sa má vykladať v tom zmysle, že klauzula „standstill“ uvedená v tomto ustanovení bráni takému opatreniu vnútroštátneho práva, ktoré bolo prijaté po nadobudnutí účinnosti uvedeného dodatkového protokolu v dotknutom členskom štáte a ktoré stanovuje manželským partnerom tureckých štátnych príslušníkov s pobytom v uvedenom členskom štáte, ktorí by chceli vstúpiť na územie tohto štátu na účely zlúčenia rodiny, podmienku vopred preukázať nadobudnutie základných znalostí úradného jazyka tohto členského štátu.

Pre viac informácií:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=154828&pageIndex=0&doclang=sk&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=548443>

Správne právo

Vec C-549/13 Bundesdruckerei GmbH proti Stadt Dortmund

Článok 56 ZFEÚ – Slobodné poskytovanie služieb – Obmedzenia – Smernica 96/71/ES – Postupy verejného obstarávania služieb – Vnútroštátna právna úprava, ktorá ukladá uchádzačom a ich subdodávateľom prijať záväzok vyplácať zamestnancom poskytujúcim služby, ktoré sú predmetom verejnej zákazky, minimálnu mzdu – Subdodávateľ usadený v inom členskom štáte

Skutkový stav:

Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Bundesdruckerei GmbH a mestom Dortmund vo veci požiadavky nachádzajúcej sa v špecifikáciách týkajúcich sa verejného obstarávania služieb mesto Dortmund zaviazat' subdodávateľov uchádzačov, aby svojim pracovníkom vyplácali minimálnu mzdu podľa právnej úpravy spolkovej krajiny, ktorá sa uplatňuje na verejného obstarávateľa, a to aj v prípade, že subdodávateľ má sídlo v inom členskom štáte a všetky plnenia súvisiace s vykonaním príslušnej verejnej zákazky budú uskutočnené v tomto štáte.

V máji 2013 mesto Dortmund vyhlásilo verejné obstarávanie na úrovni Európskej únie na verejnú zákazku digitalizácie dokumentov a konverzie údajov pre úrad územného plánovania tohto mesta. Verejná zákazka mala hodnotu približne 300 000 eur. Bod 2 osobitných podmienok súťažných podkladov týkajúci sa dodržiavania ustanovení TVgG – NRW obsahoval vzor dokumentu, ktorý mal byť podpísaný uchádzačom, v ktorom sa tento uchádzač zaviazal vyplatiť svojim zamestnancom minimálnu hodinovú mzdu vo výške 8,62 eura a vyžadovať od svojich subdodávateľov dodržiavanie tejto minimálnej mzdy. Listom z 24. júna 2013 Bundesdruckerei informovala mesto Dortmund, že ak mu bude pridelená verejná zákazka, budú plnenia, ktoré sú predmetom zákazky, poskytované výlučne v inom členskom štáte, v prejednávanej veci v Poľsku, subdodávateľom so sídlom v tomto štáte. Bundesdruckerei vo svojom liste uviedla, že tento subdodávateľ sa nemôže zaviazat', že bude dodržiavať minimálnu mzdu stanovenú ustanoveniami TVgG – NRW, lebo takáto minimálna mzda nie je stanovená v kolektívnych zmluvách alebo právnych predpisoch tohto členského štátu a výplata takejto minimálnej mzdy nie je s ohľadom na životné podmienky v uvedenom štáte bežná. Listom z 5. augusta 2013 mesto Dortmund odpovedalo, že nemôže vyhovieť žiadosti spoločnosti Bundesdruckerei, lebo ako verejný obstarávateľ so sídlom v spolkovej krajine Severné Porýnie-Vestfálsko je povinné uplatniť ustanovenie TVgG – NRW a že podľa jeho názoru nemožno tieto ustanovenia vykladať v zmysle, ktorý uvádza Bundesdruckerei. Bundesdruckerei sa obrátila na Vergabekammer bei der Bezirksregierung Arnsberg (komora pre verejné zákazky okresného úradu Arnsberg), aby mesto Dortmund okrem iného uložila povinnosť upraviť súťažné podklady tak, že povinnosti stanovené v bode 2 osobitných podmienok sa neuplatňujú na subdodávateľov, ktorí majú sídlo v inom členskom štáte a ktorých pracovníci pôsobia v súvislosti s plnením verejnej zákazky len v tomto štáte. Na podporu svojho opravného prostriedku Bundesdruckerei uvádza, že tieto povinnosti predstavujú neodôvodnené obmedzenie slobodného poskytovania služieb zakotveného v článku 56 ZFEÚ,

Správne právo

pretože znamenajú dodatočnú hospodársku záťaž, ktorá danému podniku môže brániť v cezhraničnom poskytovaní služieb alebo ho môže robiť menej atraktívnym.

Za týchto podmienok Vergabekammer bei der Bezirksregierung Arnsberg rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Odporuje článku 56 ZFEÚ a článku 3 ods. 1 smernice 96/71 taký vnútroštátny právny predpis a/alebo podmienka zadania verejného obstarávania zo strany verejného obstarávateľa, v dôsledku ktorého uchádzač, ktorý chce získať vyhlásenú verejnú zákazku, 1. musí na seba prevziať povinnosť, že pracovníkom, ktorých využije pri realizácii verejnej zákazky, vypláti mzdu stanovenú v kolektívnej zmluve alebo minimálnu mzdu stanovenú týmto právnym predpisom, a 2. subdodávateľovi, ktorého ustanoví alebo plánuje ustanoviť, tiež musí uložiť uvedenú povinnosť a obstarávateľovi musí predložiť príslušné vyhlásenie subdodávateľa, keď a) právny predpis stanovuje takú povinnosť len pre zadávanie verejných zákaziek, ale nie pre zadávanie súkromných zákaziek a, b) subdodávateľ má sídlo v inom členskom štáte Európskej únie a pracovníci subdodávateľa budú pri uskutočňovaní plnení, ktoré sú predmetom zákazky, pôsobiť výlučne v jeho krajine pôvodu?“

Na úvod Súdny dvor skúmal, či Vergabekammer bei der Bezirksregierung Arnsberg možno označiť za „súdny orgán“ v zmysle článku 267 ZFEÚ a v dôsledku toho či je návrh na začatie prejudiciálneho konania prípustný.

Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora pri posudzovaní, či má vnútroštátny orgán povahu „súdneho orgánu“ v zmysle článku 267 ZFEÚ, čo predstavuje otázku, ktorá spadá výlučne do práva Únie, Súdny dvor zohľadňuje všetky kritériá, akými sú právne postavenie orgánu, jeho trvalý charakter, záväzný charakter jeho právnych aktov, kontradiktórna povaha konania, použitie právnych predpisov orgánom, ako aj jeho nezávislosť. V tejto súvislosti z vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá upravuje opravné prostriedky v oblasti postupov verejného obstarávania pred Vergabekammern, jasne vyplýva, že tieto orgány, ktoré majú výlučnú právomoc rozhodovať o sporoch medzi hospodárskymi subjektmi a verejnými obstarávateľmi na prvom stupni, spĺňajú v prípade, že sú vyzvané, aby vykonali túto právomoc, stanovené kritériá.

Na túto situáciu sa neuplatňuje ani jedno z troch cezhraničných opatrení uvedených v článku 1 ods. 3 smernice 96/71, takže táto smernica sa na vec samu neuplatňuje. Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že uloženie povinnosti vo vnútroštátnej právnej úprave uplatňovať minimálnu odmenu subdodávateľom uchádzača so sídlom v členskom štáte, ktorý je odlišný od členského štátu, v ktorom má sídlo verejný obstarávateľ, a v ktorom sú minimálne mzdové tarify nižšie, predstavuje dodatočné ekonomické náklady, ktoré môžu zabrániť, obmedziť alebo urobiť menej atraktívnymi poskytovanie ich služieb v hostiteľskom členskom štáte. Preto také opatrenie, ako je sporné opatrenie vo veci samej, môže byť obmedzením v zmysle článku 56 ZFEÚ.

Takéto vnútroštátne opatrenie možno v zásade odôvodniť cieľom ochrany pracovníkov, na ktorú výslovne odkazuje zákonodarca spolkovej krajiny Severné Porýnie-Vestfálsko v návrhu zákona, na základe ktorého bol prijatý TVgG – NRW, teda zabezpečiť, že pracovníkom bude vyplatená primeraná mzda, aby sa zabránilo „sociálnemu dumpingu“ a znevýhodneniu

Správne právo

konkurenčných podnikov, ktoré poskytujú svojim zamestnancom primeranú mzdu. Súdny dvor však už rozhodol, že takéto vnútroštátne opatrenie, ak sa uplatňuje len na verejné zákazky, nie je spôsobilé dosiahnuť splnenie uvedeného cieľa, ak neexistujú náznaky, na základe ktorých by bolo možné dospieť k záveru, že pracovníci, ktorí pôsobia v súkromnom sektore, nepotrebujú tú istú mzdovú ochranu ako pracovníci, ktorí pôsobia v rámci verejného obstarávania prác (pozri v tomto zmysle rozsudok Rüffert, body 38 až 40).

Vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej v rozsahu, v akom sa uplatňuje na takú situáciu, o akú ide v spore vo veci samej, v ktorej pracovníci vykonávajú plnenia v rámci verejnej zákazky v členskom štáte, ktorý je odlišný od členského štátu sídla verejného obstarávateľa a v ktorom sú minimálne mzdové tarify nižšie, zdá byť neprimeraná.

Opatrenie mzdovej ochrany dotknuté vo veci samej nemožno odôvodniť ani s ohľadom na cieľ stability systémov sociálneho zabezpečenia. Netvrdilo sa totiž a ani sa nezdá, že by bolo možné tvrdiť, že uplatnenie tohto opatrenia na dotknutých poľských pracovníkov by bolo nutné na vyhnutie sa nebezpečenstvu závažného ohrozenia finančnej rovnováhy nemeckého systému sociálneho zabezpečenia (pozri analogicky rozsudok Rüffert, EU:C:2008:189, bod 42). Ak by títo pracovníci nedostali primeranú odmenu a boli by v dôsledku toho nútení využiť systém sociálneho zabezpečenia, aby si zachovali minimálnu kúpnu silu, mali by totiž nárok na poľské sociálne dávky. To by pritom zjavne nepredstavovalo záťaž pre nemecký systém sociálneho zabezpečenia.

Podľa rozsudku Súdneho dvora (deviata komora) z 18. septembra 2014:

V takej situácii, o akú ide v konaní vo veci samej, v ktorej uchádzač chce vykonať verejnú zákazku výlučne prostredníctvom pracovníkov zamestnaných subdodávateľom so sídlom v členskom štáte odlišným od štátu, z ktorého pochádza verejný obstarávateľ, článok 56 ZFEÚ bráni uplatneniu právnych predpisov členského štátu, z ktorého pochádza tento verejný obstarávateľ, ktoré tomuto subdodávateľovi ukladajú povinnosť vyplácať uvedeným pracovníkom minimálnu mzdu stanovenú týmito právnymi predpismi.

Pre viac informácií:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=157851&pageIndex=0&doclang=sk&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=550731>

Správne právo

Všeobecný súd Európskej únie

Vec 219/10 Autogrill España, SA proti Európskej komisii

Ustanovenia týkajúce sa dane z príjmov právnických osôb, umožňujúce podnikom, ktoré sú daňovými rezidentmi v Španielsku, odpisovať goodwill vzniknutý nadobudnutím podielov v podnikoch, ktoré sú daňovými rezidentmi v zahraničí – Rozhodnutie, ktorým sa táto schéma kvalifikuje ako štátna pomoc, táto pomoc sa vyhlasuje za nezlučiteľnú s vnútorným trhom a nariaďuje sa jej vymáhanie – Pojem štátna pomoc – Selektívna povaha – Identifikácia kategórie podnikov zvýhodnených opatrením – Neexistencia – Porušenie článku 87 ods. 1 ES

Skutkový stav

Niekoľkými písomnými otázkami položenými v rokoch 2005 a 2006 sa poslanci Európskeho parlamentu pýtali Komisie Európskych spoločenstiev na to, či sa má ako štátna pomoc posudzovať opatrenie stanovené článkom 12 ods. 5, ktorý bol do španielskeho zákona o dani z príjmov právnických osôb zavedený zákonom č. 24/2001, ktorým sa prijímajú daňové a správne opatrenia a opatrenia sociálnej povahy (ďalej len „sporná schéma“ alebo „sporné opatrenie“). Komisia ukončila konanie, pokiaľ ide o nadobudnutia podielov, ktoré sa uskutočnili v Európskej únii, rozhodnutím 2011/5/ES z 28. októbra 2009 o odpisovaní finančného goodwillu na daňové účely pri nadobúdaní podielu v zahraničných subjektoch vykonávanom Španielskom kráľovstve (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

Sporné opatrenie stanovuje, že v prípade, ak podnik zdaňovaný v Španielsku nadobudne podiel v „zahraničnej spoločnosti“ a tento podiel dosahuje najmenej 5 % nepretržite počas najmenej jedného roka, goodwill vzniknutý týmto nadobudnutím podielu, zapísaný v účtovníctve podniku ako samostatný nehmotný majetok, možno odpočítať vo forme odpisov od základu dane z príjmov právnických osôb, ktorej podnik podlieha. Sporné opatrenie spresňuje, že na to, aby sa spoločnosť považovala za „zahraničnú spoločnosť“, musí podliehať podobnej dani, aká je uplatniteľná v Španielsku, a jej príjmy musia pochádzať najmä z podnikateľských činností vykonávaných v zahraničí.

Z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že podľa španielskeho práva je podniková kombinácia transakcia, pri ktorej jeden alebo viac podnikov, ktoré sa rušia bez likvidácie, prevádzajú všetok svoj majetok a záväzky na iný existujúci podnik alebo na podnik, ktorý vytvoria, výmenou za emisiu cenných papierov, ktoré reprezentujú kapitál tohto druhého podniku, pre svojich akcionárov.

Nadobudnutie podielu je definované v napadnutom rozhodnutí ako transakcia, pri ktorej jeden podnik nadobúda podiel v inom podniku bez získania väčšiny alebo kontroly nad hlasovacími právami cieľovej spoločnosti.

Napadnuté rozhodnutie vyhlásilo spornú schému za nezlučiteľnú so spoločným trhom. Článok 4 tohto rozhodnutia okrem toho nariaďuje, aby Španielske kráľovstvo vymáhalo poskytnutú pomoc.

Návrhom podaným do kancelárie Všeobecného súdu 14. mája 2010 podala žalobkyňa Autogrill España, SA, žalobu, na základe ktorej žiada zrušiť rozhodnutie Komisie a zaviazat' ju na náhradu trov konania.

Žalobkyňa tvrdí, že sporná schéma nemá selektívnu povahu v zmysle článku 87 ods. 1 ES a že v skutočnosti ide o všeobecné opatrenie, ktoré sa môže uplatňovať na akýkoľvek podnik

Správne právo

zdaňovaný v Španielsku. Komisia teda nesprávne uplatnila ustanovenia článku 87 ods. 1 ES pri závere o selektivitě sporného opatrenia.

Podľa Všeobecného súdu kvalifikácia vnútroštátneho daňového opatrenia ako „selektívneho“ predpokladá v prvom rade predbežnú identifikáciu a preskúmanie spoločného alebo „bežného“ daňového režimu uplatniteľného v dotknutom členskom štáte. Práve v porovnaní s týmto spoločným alebo „bežným“ daňovým režimom treba v druhom rade posúdiť prípadnú selektívnu povahu výhody poskytnutej dotknutým daňovým opatrením a ubezpečiť sa, že toto opatrenie sa odchyľuje od uvedeného spoločného systému, pretože zavádza rozlišovanie medzi hospodárskymi subjektmi, ktoré sa vzhľadom na cieľ sledovaný daňovým systémom tohto členského štátu nachádzajú v porovnateľnej skutkovej a právnej situácii. V treťom rade je prípadne namieste preskúmať, či dotknutý členský štát preukázal, že opatrenie je odôvodnené povahou alebo štruktúrou systému, do ktorého patrí.

Všeobecný súd rovnako kvalifikoval ako selektívne opatrenie uplatniteľné počas obmedzeného obdobia. Preto rozhodol, že opatrenie, ktoré vzhľadom na krátke obdobie ponechané podnikom na vykonanie krokov umožňujúcich splniť podmienky na to, aby z neho mali prospech, bolo *de facto* prístupné iba podnikom, ktoré už začali vykonávať predmetné kroky, podnikom, ktoré prinajmenšom zamýšľali, že tak urobia, a podnikom, ktoré boli pripravené vyvinúť takúto iniciatívu vo veľmi krátkom čase, je selektívne.

Zatiaľ čo teda posúdenie podmienky uvedenej v článku 87 ods. 1 ES a týkajúcej sa ovplyvnenia obchodu medzi členskými štátmi pozostáva z preskúmania, či podniky alebo druhy výroby členského štátu sú zvýhodnené oproti podnikom alebo druhom výroby iných členských štátov, podmienku týkajúcu sa selektivity, uvedenú v rovnakom odseku tohto článku, možno posúdiť iba na úrovni jediného členského štátu a iba na základe analýzy rozdielu v zaobchádzaní výlučne medzi podnikmi alebo druhmi výroby tohto štátu.

V dôsledku toho okolnosť, že opatrenie zvýhodňuje podniky zdaňované v jednom členskom štáte oproti podnikom zdaňovaným v iných členských štátoch napríklad preto, lebo podnikom usadeným v členskom štáte uľahčuje nadobudnutia podielov v imaní podnikov usadených v zahraničí, nemá vplyv na analýzu kritéria selektivity.

Komisia teda tým, že usúdila, že sporné opatrenie je selektívne, nesprávne uplatnila ustanovenia článku 87 ods. 1 ES. Skúmaný žalobný dôvod je preto opodstatnený. V dôsledku toho je namieste zrušiť článok 1 ods. 1 napadnutého rozhodnutia bez toho, aby bolo potrebné skúmať ďalšie žalobné dôvody, ktoré uviedla žalobkyňa na podporu svojich hlavných návrhov.

Všeobecný súd (druhá rozšírená komora) na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 7. novembra 2014 rozhodol a vyhlásil:

1. Článok 1 ods. 1 a článok 4 rozhodnutia Komisie 2011/5/ES z 28. októbra 2009 o odpisovaní finančného goodwillu na daňové účely pri nadobúdaní podielu v zahraničných subjektoch C 45/07 (ex NN 51/07, ex CP 9/07) vykonávanom Španielskom sa zrušujú.

2. Európska komisia je povinná nahradiť trovy konania.

Pre viac informácií:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=159375&pageIndex=0&doclang=sk&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=644432>

Správne právo

Správne právo

Aktuálne návrhy na začatie prejudiciálneho konania

Vec C-362/14 Maximillian Schrems proti Data Protection Commissioner

Prejudiciálne otázky

Pri konaní o sťažnosti predloženej nezávislému úradu, ktorý má podľa zákona úlohu dohliadať a vynucovať uplatňovanie právnych predpisov v oblasti ochrany údajov, ktorá sa týka toho, že osobné údaje sa prenášajú do tretej krajiny (v tomto prípade Spojených štátov amerických), ktorej zákony a prax údajne neposkytujú dostatočnú ochranu dotknutej osobe, je tento úrad absolútne viazaný zistením Únie uvedeným v rozhodnutí Komisie z 26. júla 2000 (2000/520/ES), ktoré znie v opačnom zmysle, a to vzhľadom na články 7, 8 a 47 Charty základných práv Európskej únie (2000/C 364/01) a ustanovenie článku 25 ods. 6 smernice 95/46/ES?

Alebo subsidiárne môže a/alebo musí tento úrad viesť vlastné vyšetrovanie v tejto veci vzhľadom na vývoj skutkových okolností, ku ktorému došlo odvtedy, ako bolo rozhodnutie Komisie prvýkrát uverejnené?

Nové právne predpisy

NARIADENIE KOMISIE (EÚ) č. 1228/2014 zo 17. novembra 2014, ktorým sa povoľujú a ktorým sa zamietajú určité zdravotné tvrdenia o potravinách, ktoré odkazujú na zníženie rizika ochorenia

Nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v Úradnom vestníku Európskej Únie. Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

Hypertextový odkaz úplného znenia:

<http://eurlex.europa.eu/legalcontent/SK/TXT/?qid=1416843358419&uri=CELEX:32014R1228>

NARIADENIE RADY (EÚ) č. 1201/2014 zo 7. novembra 2014, ktorým sa s účinnosťou od 1. júla 2011, 1. júla 2012 a 1. júla 2013 upravuje sadzba príspevku do systému dôchodkového zabezpečenia úradníkov a ostatných zamestnancov Európskej únie

Nariadenie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie. Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

Hypertextový odkaz úplného znenia:

<http://eurlex.europa.eu/legalcontent/SK/TXT/?qid=1416843508820&uri=CELEX:32014R1201>

Správne právo

NARIADENIE KOMISIE (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy

Nariadenie nadobúda účinnosť 1. júla 2014. Uplatňuje sa do 31. decembra 2020. Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

Hypertextový odkaz úplného znenia

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?qid=1416825110632&uri=CELEX:32014R0651>

Správa zo služobnej cesty

14. plenárne zasadnutie „Consultative Council of European Judges (CCJE)“ Štrasburg, 13. – 15. november 2013

Consultative Council of European Judges - Poradná rada európskych sudcov (ďalej len „CCJE“) je medzinárodný výbor zriadený Výborom ministrov Rady Európy v roku 2000, ako poradný orgán Rady Európy pre statusové otázky európskych sudcov a všetky ďalšie otázky týkajúce sa nezávislosti, nestrannosti, spravodlivosti, zodpovednosti a efektívnosti sudcov a súdnej moci v jednotlivých členských štátoch Rady Európy.

Plenárneho zasadnutia CCJE sa zúčastnila členka za Slovenskú republiku predsedníčka senátu správneho kolégia JUDr. Alena Poláčková, PhD.

Programom 14. plenárnej schôdze bolo schválenie Stanoviska č. 16 CCJE týkajúceho sa vzťahov medzi sudcami a advokátmi, aktualizácia správy o situácii v členských štátoch, ktoré sa obrátili na CCJE so žiadosťou o pomoc pri riešení problematiky zásahov do nezávislosti súdnej moci a ohrozovania nezávislosti sudcov, voľba prezidenta, viceprezidenta a člena Byra CCJE, príprava agendy na roky 2014 a 2015 a schválenie udelenia štatútu pozorovateľa pre Council of Bars and Law Societies of Europe - Radu advokátskych komôr a združení právnikov Európy (Ďalej len „CCBE“).

Prvý rokovací deň zahájil úradujúci prezident CCJE **Gerhard Reissner** (Rakúsko) oboznámením prítomných s aktivitami, ktoré od ostatného zasadnutia sekretariát, Byro, ako aj on samotný, absolvovali, informoval o tom, že práca CCJE sa stáva viditeľnejšou, keď viaceré európske inštitúcie pri svojej práci čerpajú zo stanovísk CCJE, členovia CCJE sú pozývaní na rôzne medzinárodné konferencie, kde majú možnosť prezentovať prácu CCJE, jej ciele a úlohy a tiež štandardy obsiahnuté v stanoviskách CCJE. Nasledovalo schválenie programu plenárnej schôdze, oboznámenie s výsledkami pracovnej skupiny CCJE, ktorá v spolupráci s CCBE vypracovala návrh stanoviska č. 16, obsahom ktorého je spolupráca a vzájomné vzťahy medzi sudcami a advokátmi. Následne boli prediskutované pripomienky prednesené jednotlivými členmi (Gruzínsko, CCBE, Cyprus, Belgicko, Slovinsko, Grécko, Holandsko) a paragrafové znenie stanoviska. Zaujímavou časťou diskusie, ktorá sa väčšinou týkala čistoty jazyka a zosúladenia anglického a francúzskeho textu, bola časť zameraná na zlepšovanie vzájomného porozumenia a rešpektovanie poslania a úloh sudcov a advokátov v súvislosti s etickými princípmi každej profesie a to najmä z pohľadu povinnosti resp. poslania advokátov, hájiť záujmy svojho klienta všetkými zákonnými prostriedkami vers. povinnosť resp. poslanie sudcu, byť nezáujatý a pôsobiť navonok ako nezáujatý, viesť konanie/pojednávanie hospodárne a nespôsobovať prieťahy v konaní. Konkrétne išlo o to, či advokát môže, s cieľom hájiť záujmy svojho klienta, využiť všetky zákonné prostriedky a to napr. aj na úkor predlžovania konania, alebo má sudca formou napr. poriadkovej pokuty, takéto, síce legitímne, ale v rozpore s morálkou a etikou právnického povolania, správanie sa advokáta potrestať. Záver bol pomerne jednoznačný, pokiaľ advokát koná v medziach a v súlade so zákonom, poriadková pokuta ani iné represívne opatrenia sudcu nie sú na mieste. Je to otázka dokonalosti legislatívy, ktorá umožňuje využívanie resp. zneužívanie rôznych procesných inštitútov. Zaujímavou bola aj diskusia na tému sloboda prejavu sudcov a advokátov vers. povinnosť zdržať sa komentovania rozhodnutí súdov, priebehu súdneho konania a vedenia pojednávania, či správania sa advokátov. Závery boli taktiež jednoznačné. Sudcovia

v súvislosti s ich rozhodovacou činnosťou sa majú zdržať akéhokoľvek komentovania rozhodnutí či už svojich, alebo svojich kolegov, pričom toto obmedzenie žiadnym spôsobom nezasahuje do ich slobody prejavu, nakoľko mlčanlivosť o skutočnostiach vyplývajúcich z rozhodovacej činnosti je profesionálna povinnosť a zdržanie sa komentovania súdnych rozhodnutí priamo vyplýva z povinnosti vystupovať nezaújato a správať sa tak, aby aj budili dojem nezaújatosti a nestrannosti. Na druhej strane advokátov sa toto obmedzenie netýka až v takom rozsahu, aj keď aj u nich sa vyžaduje profesionálny prístup a rešpektovanie názoru vysloveného v súdnom rozhodnutí. Členovia CCJE sa zároveň zhodli na tom, že rozšíreným javom ostatných rokov je, že advokáti, ale aj politici takýto rešpekt voči súdnym rozhodnutiam neprechovávajú.

V diskusii o jednotlivých bodoch stanoviska sa pokračovalo aj na **druhý rokovací deň**, na úvod ktorého p. Reissner predstavil expertku **p. Natalie Fricero**, autorku sumarizácie odpovedí na dotazník, z ktorej pracovná skupina pod jej vedením vychádzala pri príprave stanoviska č. 16. Z tohto sumáru napríklad vyplýva, že pokiaľ ide o profesionálne správanie sa sudcov a advokátov, väčšina členských krajín Rady Európy (ďalej len „RE“) etický kódex sudcov v podobe právnej normy, alebo odporúčania rôzneho stupňa záväznosti prijatý má a aj krajiny, ktoré vyslovene etický kódex sudcov neprijali, určité základné zásady profesionálnych povinností a princípov správania sa majú zakotvené v zákonoch týkajúcich sa postavenia sudcov (napr. Česko, Dánsko, Nemecko, Grécko, Island, Lichtenštajnsko, Luxembursko, Monako, Švédsko). Naproti tomu etický kódex advokátov existuje okrem Česka, Monaka a Rumunska vo všetkých krajinách RE, či už na úrovni aktov advokátskych komôr (vo väčšine štátov, v Lichtenštajnsku len ako usmernenia, v Turecku ako disciplinárne predpisy), alebo exekutívy (Francúzsko) a parlamentu (Nemecko). Spoločné pravidlá správania sa sudcov a advokátov nemajú a ani nezamýšľajú prijať v žiadnom členskom štáte RE. Všetky členské štáty sa však vyjadrili zhodne pokiaľ ide o základné princípy sudcovskej etiky ako sú: nezávislosť, nestrannosť (faktická aj „zdaná sa“), vážnosť, rešpekt voči zúčastneným osobám, primerané správanie sa k účastníkom konania a ich právnym zástupcom, rovnaké zaobchádzanie so všetkými zúčastnenými osobami, kompetentnosť, profesionalita, znalosť práva, diskretnosť (mlčanlivosť v služobných veciach), spravodlivosť, decentnosť pri výkone funkcie aj mimo nej. Po ukončení diskusie bolo stanovisko č. 16 jednomyselne schválené a plné znenie bude zverejnené na web stránke CCJE (<http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/ccje/>).

V poobedňajších hodinách prebehli voľby do orgánov CCJE, do funkcie prezidenta bol navrhnutý a akklamáciou aj schválený **Bart Van Lierop** (Holandsko), nakoľko súčasný prezident p. Reissner už nemohol byť zvolený opakovane, viceprezidentom sa stal **LJ Richard Aikens** (Veľká Británia), novým členom Byra p. **Johannes Riedel** (Nemecko) a spravodajcom CCJE pre rodovú rovnosť sa stala p. **Aida - Rodica Popa** (Rumunsko).

Po krátkej prestávke pokračovalo prerokovávanie aktualizovaného návrhu Správy o situácii v členských štátoch, ktorá je zatiaľ označená ako „dôverná“, ale po jej schválení bude taktiež prístupná na stránke CCJE a bude daná do pozornosti Výboru ministrov RE. Členské štáty boli vyzvané, aby príslušné authority zasielali informácie o vývoji stavu justície a postavenia sudcov, tak v pozitívnom ako aj negatívnom smere, aby správa mohla byť priebežne aktualizovaná a aby sa vývoj v jednotlivých krajinách mohol takýmto spôsobom monitorovať.

Pokiaľ ide o ďalšiu agendu CCJE, plénium sa uznieslo na tom, že bude pokračovať vo vydávaní každoročných stanovísk, ako budúce témy boli na roky 2014 a 2015 navrhnuté: „súdnictvo, hodnotenie a nezávislosť“ a „otvorená a transparentná justícia; zodpovednosť

súdneho systému“ a do ďalšej budúcnosti sa schválili témy ako: „vzťahy medzi sudcami a zákonodarnou a výkonnou mocou“ a „budovanie justičnej siete“.

Tretí deň bola plénu predložená na schválenie Správa o situácii v členských štátoch, pričom Byro bolo splnomocnené na jej prípadnú aktualizáciu a dopracovanie, ak to bude potrebné, vzhľadom na dodatočné pripomienky zástupcov z Grécka a Turecka. S ďakovnými prejavmi vystúpili pozorovatelia (CCBE, Japonsko, MEDEL, ENAJ), ktorí ocenili možnosť zúčastniť sa plenárneho zasadnutia CCJE a Turecko prednieslo návrh, aby sa 15. plenárne zasadnutie uskutočnilo v Istanbule, 22. – 24. októbra 2014. Stanovisko č. 16, Správa o situácii v členských štátoch, ako aj návrhy na agendu CCJE na roky 2014 a 2015 budú predložené Výboru ministrov RE na posúdenie, pričom stanovisko č. 16 bude zaslané aj príslušným autoritám v členských štátoch a relevantným inštitúciám RE, aby na ne brali zreteľ pri svojej činnosti.